

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra Práva

Diplomová práce

**Manželství, jeho problematika a ekonomické důsledky
v praxi, v návaznosti na rekodifikaci soukromého práva**

Bc. Tereza Schenková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Tereza Schenková

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Manželství, jeho problematika a ekonomické důsledky v praxi, v návaznosti na rekodifikaci soukromého práva

Název anglicky

Marriage, his problems and economic consequences in practice, in relation to the recodification of Private Law

Cíle práce

Cílem teoretické části diplomové práce je deskripce vzniku manželství a vymezení společného jmění manželů, včetně jeho možné modifikace. Dále přiblížení konkrétních práv a povinností manželů a objasnění problematiky manželství. Uvedení případného zániku manželství a vypořádání jejich společného jmění. Tohoto cíle bude dosaženo na základě analýzy zdrojů vztahujících se k tomuto tématu. Hlavním cílem praktické části diplomové práce je provedení dotazníkového šetření a na základě něho odpovědět na základní otázky týkající se problematiky manželství v dnešní době. Také navrhnout možné řešení nejčastější problematiky v souvislosti s legislativou.

Metodika

Zpracování teoretické části bude provedeno analýzou literárních zdrojů. Založeno bude na této analýze, internetových zdrojích a na legislativě, konkrétně na občanském zákoně č. 89/2012 Sb., kde je vymezena zákonná úprava manželství a jeho problematika.

Praktická část bude doplněna kvantitativním výzkumem prostřednictvím dotazníkového šetření, zaměřené na manželství a jeho problematiku.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Manželství, společné jmění manželů, modifikace, práva a povinnosti manželů, problematika manželství, rozvod

Doporučené zdroje informací

BEZOUŠKA, Petr; PIECHOWICZOVÁ, Lucie. Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny. 1. Vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 376 s. ISBN 978-80-7263-819-2.

DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana; FRANCOVÁ, Marie; KRÁLOVÁ, Martina; MAŠEK, Daniel; NOVÁK, Jiří. Manželství a rozvody. Praha: Linde, 2002. 104 s. ISBN 80-86131-34-4.

FRANCOVÁ, Marie; DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana. Rozvody, rozchody a zánik partnerství. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 260 s. ISBN 978-80-7478-500-9.

NOVOTNÝ, Petr et al. Nový občanský zákoník. Rodinné právo. Praha: Grada, 2014. 194 s. ISBN 978-80-247-5167-2.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvik

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2015

JUDr. Jana Borská

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 11. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Manželství, jeho problematika a ekonomické důsledky v praxi, v návaznosti na rekodifikaci soukromého práva" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 24. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Ing. Evě Daniele Cvik za cenné rady, připomínky, ochotu a za odbornou pomoc během zpracování diplomové práce. Dále Ing. Tomášovi Hlavsovi, Ph.D., za vstřícnost a konzultaci statistických výsledků praktické části diplomové práce.

Manželství, jeho problematika a ekonomické důsledky v praxi, v návaznosti na rekonstrukci soukromého práva

Souhrn

Diplomová práce pojednává o manželství a jeho problematice. Zpracovaná je zejména na základě znění nového občanského zákoníku s částečnou komparací předchozí zákonné úpravy, která spočívá v upozornění na hlavní zákonné změny. Teoretická část je členěna do čtyř hlavních kapitol. Obsah první kapitoly tvoří institut manželství, zahrnující i vývojové fáze manželství a důležité vztahy mezi manžely. Druhá kapitola se zabývá společným jměním manželů, jejím obsahem, modifikací a správou. Ve třetí kapitole je objasněna problematika manželství zaměřená na konkrétní druhy problémů. Čtvrtá kapitola vymezuje zánik manželství a následné vypořádání SJM. Pro praktickou část byl zvolen kvantitativní výzkum, v jehož rámci proběhlo dotazníkové šetření, které poté bylo statisticky vyhodnoceno. Hlavním cílem bylo zmapovat problematiku manželství (nejčastější druhy problémů a jejich důvody) a problematiku rozvodu v praxi. Vyhodnocení praktické části odhaluje zjištěné skutečnosti, ale také potvrzené hypotézy, vztahující se k problematice. Na základě získaných poznatků jsou navržena doporučení týkající se řešení problematiky rozvodu.

Klíčová slova: manželství, společné jmění manželů, modifikace, práva a povinnosti manželů, problematika manželství, rozvod.

Marriage, his problems and economic consequences in practice, in relation to the recodification of Private Law

Summary

Thesis, which is mainly based on New Civil Code, discusses marriage and its issues. It is also compared to previous version of the law where important. Theoretical part is split into four main chapters. First chapter focuses on institution of marriage itself including development of marriage and importance of relations between spouses. The second chapter talks about marital property of spouses, its content, modification and management. Specific problems of marriage are discussed in the third chapter while last chapter deals with end of marriage – termination of marriage and its settlement of the marital property. In the practical part have been researched the problems of marriage (the most common kinds of problems and theirs reasons) and reasons for termination of marriage with the survey. Outcome of this survey has been statistically evaluated. Found information are shown in the final part of practical thesis as well as confirmed hypotheses regarding matter. Propositions are made for dealing with marriage issues and termination of marriage based on findings.

Keywords: marriage, marital property, modification, rights and obligations of spouses, marriage issues, termination of marriage.

Obsah

Úvod.....	12
1 Cíl práce a metodika.....	14
1.1 Cíl práce.....	14
1.2 Metodika.....	14
2 Institut manželství	16
2.1 Postavení muže a ženy v historii a současná právní úprava	16
2.2 Manželství.....	17
2.3 Vývojové fáze manželství	19
2.4 Předpoklady prosperujícího manželství	21
2.5 Vztahy mezi manžely	23
2.5.1 Rodinná domácnost manželů	24
2.5.2 Bydlení manželů	24
3 Společné jmění manželů	25
3.1 Předmět SJM.....	25
3.1.1 Aktiva	25
3.1.2 Pasiva	27
3.2 Obsah SJM.....	28
3.2.1 Práva a povinnosti mezi manžely	28
3.3 Modifikace SJM.....	32
3.3.1 Zákonný režim	32
3.3.2 Smluvený režim	32
3.3.2.1 Formy smluveného režimu	33
3.3.2.2 Předmanželská smlouva	34
3.3.3 Režim založený rozhodnutím soudu	36
3.4 Správa SJM.....	36
4 Problematika manželství	38
4.1 Konflikt a pravidla pro řešení konfliktů	38
4.2 Problémy v manželství	40
4.2.1 Manželská krize	40
4.2.2 Manželské poradenství.....	41
4.2.3 Konkrétní problémy a jejich možné řešení.....	42
4.3 Finanční problémy	45
4.3.1 Hospodaření s financemi	45
4.3.2 Dluhy	46

5 Zánik manželství a vypořádání SJM.....	48
5.1 Zánik manželství	48
5.2 Rozvod.....	49
5.2.1 Druhy rozvodů	51
5.3 Zánik SJM a vypořádání SJM.....	53
5.3.1 Zánik SJM.....	53
5.3.2 Vypořádání SJM	54
6 Kvantitativní výzkum	56
6.1 Formulace praktického sociálního problému.....	56
6.2 Formulace teoretické hypotézy	58
6.3 Formulace pracovních hypotéz	59
6.4 Rozhodnutí o populaci a vzorku	60
6.5 Pilotní studie	63
6.6 Rozhodnutí o technice sběru dat	64
6.7 Konstrukce nástrojů.....	64
6.8 Předvýzkum	65
6.9 Sběr dat	65
6.10 Analýza dat	66
6.10.1 Teoretické vymezení použité metody	67
6.10.2 Výpočty závislostí.....	70
7 Zhodnocení výsledků výzkumů, návrhy a doporučení.....	111
7.1 Vyhodnocení výzkumu.....	111
7.2 Návrhy a doporučení	118
7.3 Shrnutí výzkumu	120
8 Závěr	122
9 Seznam použitých zdrojů	124
10 Přílohy	129
10.1 Příloha A Statistický přehled sňatků a rozvodů v České republice	130
10.2 Příloha B Definice proměnných.....	132
10.3 Příloha C Dotazník	133
10.4 Příloha D Výsledky dotazníku	142

Seznam tabulek

Tabulka 1: Zastoupení respondentů dle věku a vývojové etapy manželství	71
Tabulka 2: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v kategoriích rodinného stavu.....	73
Tabulka 3: Zastoupení respondentů dle věku v kategoriích rodinného stavu	74
Tabulka 4: Zastoupení nezletilých dětí dle rodinného stavu respondentů	75
Tabulka 5: Zastoupení jednotlivých kategorií délky manželství ve vývojových etapách manželství.....	76
Tabulka 6: Kategorie délky manželství ve vztahu k hodnocení dopadu rozvodu na respondenta	78
Tabulka 7: Zastoupení nezletilých dětí a jeho vlivu na rozhodnutí o setrvání v manželství	80
Tabulka 8: Zastoupení četnosti problémů mezi manžely ve vztahu ke spokojenosti v manželství.....	84
Tabulka 9: Zastoupení četnosti vzniku problémů mezi manžely a četnosti vzniku hádek .	87
Tabulka 10: Zastoupení četnosti vzniku problémů mezi manžely a četnosti vzniku hádek	87
Tabulka 11: Zastoupení kategorie délky manželství ve vztahu k druhu problému, které musí manželé řešit	89
Tabulka 12: Zastoupení druhu problémů ve vztahu k existenci krize v manželství	91
Tabulka 13: Zastoupení četnosti problémů ve vztahu k existenci manželské krize	94
Tabulka 14: Zastoupení četnosti problémů ve vztahu k existenci manželské krize	94
Tabulka 15: Zastoupení četnosti manželské krize a způsobu jejího řešení	96
Tabulka 16: Zastoupení respondentů dle pohlaví a iniciativy řešit manželskou krizi prostřednictvím manželské poradny.....	98
Tabulka 17: Způsob řešení manželské krize a její dopad na vztah mezi manžely.....	98
Tabulka 18: Existence manželské krize dle délky manželství.....	100
Tabulka 19: Zastoupení druhu rozvodu.....	102
Tabulka 20: Zastoupení jednotlivých délek rozvodů u rozvedených respondentů	102
Tabulka 21: Zastoupení druhu rozvodů ve vztahu k délce rozvodu	104
Tabulka 22: Nejčastější určení důvodu zdlouhavého rozvodu	105
Tabulka 23: Zastoupení druhu sňatku ve vztahu k následnému druhu rozvodu.....	106
Tabulka 24: Zastoupení druhů rozvodů a jejich dopad na respondenta	107

Seznam grafů

Graf 1: Zastoupení respondentů dle pohlaví.....	61
Graf 2: Zastoupení respondentů dle rodinného stavu.....	62
Graf 3: Zastoupení respondentů dle věkové kategorie	62
Graf 4: Zastoupení respondentů dle současného pracovního poměru.....	63
Graf 5: Zastoupení respondentů dle věku a vývojové etapy manželství	72
Graf 6: Zastoupení respondentů dle pohlaví a rodinného stavu	73
Graf 7: Zastoupení respondentů dle věku a rodinného stavu	74
Graf 8: Zastoupení počtu nezletilých dle rodinného stavu respondentů	75

Graf 9: Zastoupení respondentů dle délky manželství a vývojové etapy manželství	77
Graf 10: Kategorie délky manželství ve vztahu k hodnocení dopadu rozvodu na respondenta	79
Graf 11: Rozhodnutí o setrvání v manželství kvůli dětem ve vztahu k počtu dětí	81
Graf 12: Nejsilnější stránky manželství	82
Graf 13: Nejslabší stránky manželství.....	83
Graf 14: Zastoupení četnosti problémů mezi manžely ve vztahu ke spokojenosti v manželství	85
Graf 15: Dva nejčastěji zvolené problémy v manželství.....	86
Graf 16: Četnost vzniku problému a četnost vzniku hádky.....	88
Graf 17: Zastoupení kategorie délky manželství ve vztahu k druhu problému	90
Graf 18: Zastoupení druhu problému ve vztahu k existenci manželské krize	92
Graf 19: Důvody manželské krize.....	93
Graf 20: Četnost vzniku problému ve vztahu k existenci manželské krize	95
Graf 21: Zastoupení četnosti manželské krize a způsobů jejího řešení.....	97
Graf 22: Způsob řešení manželské krize a její dopad na manželství	99
Graf 23: Zastoupení existence manželské krize dle délky manželství.....	101
Graf 24: Rozdělení rozvedených respondentů dle délky rozvodu	103
Graf 25: Porovnání druhu rozvodu s délkou rozvodu	104
Graf 26: Důvod zdlouhavého rozvodu	105
Graf 27: Zastoupení druhu sňatku ve vztahu k následnému druhu rozvodu	107
Graf 28: Zastoupení druhů rozvodů a jejich dopad na respondenta.....	108
Graf 29: Nejčastější příčiny rozvratu manželství.....	109
Graf 30: Nejméně časté příčiny rozvratu manželství	110
Graf 31: Vývoj počtu sňatků od roku 1991 do roku 2014.....	130
Graf 33: Vývoj počtu rozvodů od roku 1991 do roku 2014	131

Úvod

V legislativě České republiky je zákonná úprava manželství a související problematika upravena občanským zákoníkem, tj. zákonem č. 89/2012 Sb. Manželství je přímo zákonem definované jako „*trvalý svazek muže a ženy, vzniklý způsobem, který stanoví zákon. Hlavním účelem manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc*“ (§ 655 zákona č. 89/2012 Sb.).

Manželství je již řadu let uznáváno nejen zákonem, ale i nábožensky, sociálně a ekonomicky jako prioritní instituce pro výchovu dětí. Rodinu můžeme označit jako nejstarší lidskou instituci. Občanské právo pojem rodina vymezuje na již uvedené soužití muže a ženy a jejich potomků, které dohromady vytvářejí zdravé rodinné prostředí, poskytují si vzájemnou podporu, uspokojují své potřeby dle možností a schopností. Manželství je velmi důležitý institut nejen pro samotné manžele, ale určitý význam má i pro rozvoj společnosti, proto je toto téma aktuální, přínosné a je vhodné se jím zabývat.

Téma problematika manželství souvisí také s problematikou rozvodu. Dle údajů Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) vykazuje sňatečnost dlouhodobě mírně klesající tendenci v počtu uzavřených sňatků. Vývoj rozvodovosti má také klesající charakter, protože je ovlivněn poklesem počtu sňatků. Ovšem pokud bychom vzali v potaz intenzitu rozvodu, tak ta zůstává stále vysoká. Z čehož vyplývá, že lidská potřeba soužití v plnohodnotném partnerském vztahu v dnešní době stále trvá, ale motivace k soužití v manželském svazku, již bohužel postupem času upadá. Z historického hlediska začal prudký pokles v uzavírání sňatků už v 90 letech. Jde o problém, jenž vznikl a souvisí s vývojem společnosti? Jak již bylo řečeno, intenzita rozvodovosti je vysoká, zůstává v rozmezí 45-50 % manželství, které končí rozvodem (ČSÚ, 2015). A tak se nemůžeme divit, že se řada partnerů rozhodne raději žít v nesezdaném soužití, které sebou nese možnost rozchodu bez následků na rozdíl od rozvodu. Ať se v dnešní době partneři rozhodnou odložit, nebo odmítnout vstoupení do manželského svazku z tohoto důvodu, či manželství vnímají pouze jako konvenci společenské etiky, je pokles sňatečnosti výrazný. Vždyť manželství a jeho základní principy, jako je založení rodiny, je určitým základním stavebním kamenem státu a byly formovány společně s vývojem společnosti, a i přesto „vzácná“ hodnota manželství v dnešní době už není jako dřív.

Aby mohlo dojít k porozumění institutu manželství a jeho problematice, je nutné se blíže seznámit s teoretickým vymezením důležitých aspektů manželství v soudobém kontextu, které jsou součástí teoretické části.

1 Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Cílem teoretické části této diplomové práce, zabývající se manželstvím, jeho problematikou a ekonomickými důsledky v praxi, v návaznosti na rekodifikaci soukromého práva, je především vyložení právní úpravy manželství podle aktuálního legislativního stavu s uvedením důležitých aspektů regulovaných právními předpisy. V rámci tohoto komplexního vymezení je dílčím cílem učinit komparaci současné zákonné úpravy institutu manželství zakotvenou v novém občanském zákoníku s předchozí zákonnou úpravou, spočívající především v upozornění na hlavní zákonné změny. To představuje zejména rozbor všech podstatných aspektů manželství, jako jsou podmínky a předpoklady pro vznik manželství a jeho vývojové fáze, vymezení společného jmění manželů, včetně jeho možné modifikace, předmětu a správy. Dále jsou přiblížena konkrétní práva a povinnosti manželů a objasnění problematiky manželství. V neposlední řadě teoretická část práce zahrnuje zánik manželství a důsledky, které zákon s těmito právními skutečnostmi spojuje.

V návaznosti na diplomní praxi v advokátní kanceláři bude provedeno dotazníkové šetření a na jeho základě zodpovězeny předem stanovené výzkumné otázky a statisticky potvrzeny či vyvráceny hypotézy týkající se problematiky manželství v dnešní době. Na základě analýzy výsledků z dotazníkového šetření bude naplněn hlavní cíl praktické části diplomové práce spočívající v ověření předem stanovené teoretické hypotézy a zároveň budou zodpovězeny i specifické cíle na základě ověřených dílčích hypotéz a výzkumných otázek. Bude doporučeno a navrženo možné řešení problematiky rozvodu v souvislosti s legislativou.

Záměrem diplomové práce je ukázat na teoretickém rozboru současné právní úpravy podmínky vzniku a důsledky zániku jednotlivých aspektů manželství, které mají jak společenský, tak i sociální a ekonomický charakter.

1.2 Metodika

Cílů teoretické části je dosaženo na základě analýzy literárních a internetových zdrojů, vztahujících se k tomuto tématu. Metodika je založena také na studii konkrétních dat získaných z databáze ČSÚ a legislativy, konkrétně na občanském zákoníku, zákoně

č. 89/2012 Sb., kde je vymezena zákonná úprava manželství, jeho problematika a řídí se jím celý institut manželství. Díky této analýze je provedena komparace současné a předchozí zákonné úpravy, spočívající především v zjištění hlavních změn.

Praktická část obsahuje kvantitativní výzkum uskutečněný prostřednictvím dotazníkového šetření, zaměřené na manželství, jeho problematiku a rozvod. V rámci jednotlivých kapitol je obsažen popis postupu a průběhu výzkumu podle Dismanova členění empirického modelu kvantitativního výzkumu. Pro naplnění cílů praktické části je učiněna analýza výsledků dotazníkového šetření, jsou zodpovězeny výzkumné otázky a statisticky ověřeny hypotézy na základě výpočtů χ^2 testu. V poslední kapitole jsou popsány zjištěné skutečnosti, potvrzené hypotézy a navržena doporučení.

Teoretické vymezení práce

2 Institut manželství

2.1 Postavení muže a ženy v historii a současná právní úprava

V dnešní době je samozřejmostí rovné postavení muže a ženy v manželství. Ovšem ohlédneme-li se do historie, zjistíme závratné rozdíly. Podle obecného občanského zákoníku bylo manželství muže a ženy považováno jako soužití dvou nerovnoprávných subjektů, žena měla podřízené postavení vůči muži. Muž byl hlavou rodiny a měl povinnost zajišťovat manželce výživu podle svého jmění. Žena musela pomáhat v hospodářství a plnit jeho nařízení. Muž měl výsadní postavení i z hlediska výchovy dítěte, o níž rozhodoval, a také v případě rozvodu by mu dítě bylo svěřeno (výjimka byla u chlapců do 4 let a dívek do 7 let, ti by byli svěřeni do péče matky). Muž byl tím, kdo měl rodinu chránit a opatrovat hmotný základ. Nerovné postavení muže a ženy jako zákonné pravidlo platilo do roku 1948 (Šínová, Šmíd, 2014, s. 128-129).

Významný zvrat zavedla nejdříve Ústava – zákon č. 150/1948 Sb., která stanovila, že muž a žena jsou si rovni jak ve společnosti, tak i v rodině, dále že mají stejnou možnost volby vzdělání i povolání. Později zákon č. 265/1949 Sb., o právu rodinném vykládal manželství jako dobrovolný svazek muže a ženy, vyzdvihl jejich rovnoprávné postavení, čímž také došlo k odstranění jednostranné moci muže. Následoval zákon o rodině – zákon č. 94/1963 Sb., a občanský zákoník – zákon č. 40/1964 Sb., který zaváděl rovná práva a povinnosti v manželství. Tyto zákony upravovaly vztahy manželů v souladu s Listinou základních práv a svobod – zákon č. 2/1993 Sb. Tímto se již dostáváme do současné právní úpravy, protože Listina zaručuje základní práva a svobody jak mužům, tak i ženám, které jsou nezadatelné, nepromlčitelné, nezczizitelné a nezrušitelné. Muž a jeho nadřazenost ženě, je už pouhou minulostí, nemá žádná privilegia (Šínová, Šmíd, 2014, s. 128-129).

Postupem času byl občanský zákoník upravován a novelizován, ovšem i přesto v něm byly nedostatky. Potřebná obměna soukromého práva vyústila v rekonstrukci soukromého práva a přijetím nového občanského zákoníku, zákona č. 89/2012 Sb. (dále jen „OZ“), v němž je manželské majetkové právo, jakožto základ systému majetkových

vztahů mezi manžely upraveno. Tento zákon nabyl účinnosti 1. 1. 2014, a tím byl zrušen a nahrazen nejenom dosavadní občanský zákoník, zákon o rodině ale i řada dalších právních předpisů. OZ zavádí konkrétní ustanovení vyjadřující rovnost mezi mužem a ženou, jsou to ustanovení o obstarávání a rozhodování o záležitostech rodiny, o zastupování manželů, ale také o rodičovské zodpovědnosti (Šínová, Šmíd, 2014, s. 128-129).

Manželské majetkové právo představuje hlavní soubor právních ustanovení týkajících se manželských majetkových poměrů. Tato právní úprava je v OZ obsažena v ustanovení § 708 až § 742, která jsou součástí části druhé, hlavy první. Přesto, že se úprava společného jmění manželů vztahuje k vlastnickému právu, je zahrnuta do části týkající se práva rodinného. (Bezouška, Piechowiczová, 2013, s. 115).

2.2 Manželství

Manželství vyjadřující společenství muže a ženy vzniká pouze zákonem stanoveným způsobem. Tento tradiční institut spojuje muže a ženu právním poutem a obvykle vede k založení rodiny, což je jeden z hlavních účelů manželství. Dále mezi účel spadá dle § 655 č. 89/2012 Sb., Občanského zákoníku vzájemná podpora a pomoc, ale také řádná výchova dětí. Takto definované manželství je obsaženo v § 655 OZ a oproti předchozí zákonné úpravě, je rozšířen o prvky pomoci mezi manžely a jejich vzájemné podpory (§ 1 zákon č. 94/1963 Sb.)

OZ striktně stanoví způsobilost pro uzavření manželství a vznik manželství civilním, nebo církevním sňatkem. Souhlasným prohlášením snoubenců je naplněna podmínka pro vznik manželství (Eliáš a kol., 2014, s. 181). Zákon přímo stanoví, že „*manželství vzniká svobodným a úplným souhlasným projevem vůle muže a ženy, kteří hodlají vstoupit do manželství, že spolu vstupují do manželství*“ (Bezouška, Piechowiczová, 2013, s. 107).

Uzavření sňatku je bezpochyby významným okamžikem v životě, proto rozhodnutí zda uzavřít, či neuzavřít manželství je krok, který je potřeba zvážit oběma snoubenci, protože zásadně ovlivní jejich další soužití. Měli by k sobě být naprosto upřímní a otevření, probrat veškeré okolnosti a možné překážky, než se rozhodnou vstoupit do manželství.

V praxi se uzavírá manželství následovně. Snoubenci, kteří chtějí uzavřít manželství, se musí dostavit na matriční úřad, kde dostanou tiskopis - dotazník k uzavření manželství.

Obsah je tvořen identifikačními údaji snoubenců a prohlášeními o místě uzavření sňatku a o společném příjmení, které budou užívat manželé a taktéž jejich děti. Důležité je prohlášení, jímž snoubenci vyjadřují, že nejsou žádné okolnosti vylučující uzavření manželství, vzájemnou znalost zdravotního stavu a rovněž zvážení úpravy bydlení a budoucích majetkových vztahů, stejně tak budoucí hmotné zajištění rodiny. Zákonem o matrikách – zákon č. 301/2000 Sb., jsou stanoveny doklady, které musí snoubenci doložit matričnímu úřadu, jenž je příslušný dle správního obvodu místa sňatku. Následuje jejich posouzení z hlediska splnění zákonem stanovených podmínek. Pokud existují důležité důvody (např. nemoc, dlouhodobý pobyt v zahraničí), může být jeden ze snoubenců zastoupen zmocněncem jakéhokoliv pohlaví. Posouzení probíhá ve správním řízení a rozhoduje o něm krajský úřad. Je-li manželství uzavíráno prostřednictvím zmocněnce, je povinnost doložit písemnou formu plné moci s úředně ověřeným podpisem zmocnitele, aby se tak zamezilo omylu, či zneužití (Novotný a kol., 2014, s. 15-20).

Sňatečný obřad je pojem vyjadřující proces uzavření manželství jak pro občanský, tak i církevní sňatek. Náležitosti sňatečného obřadu jsou charakterizovány tak, že obřad musí být veřejný a slavnostní. Pro veřejný obřad je nezbytná přítomnost dvou svědků (funkce důkazní) a samotného oddávajícího či matrikáře. Požadavek slavnostnosti je myšlen v dodržení základních pravidel slušného chování, dále může být obřad doplněn svatebními obyčejí a neměl by být nijak narušován, aby proběhl důstojně. Nejdůležitější část obřadu je svobodný a úplný projev vůle snoubenců. Tento projev je vyžadován po položení otázky, zda chtějí vstoupit do manželství, ze strany orgánu veřejné moci. Po kladné odpovědi je manželství právoplatně uzavřeno. Ke vzniku manželství postačuje i prohlášení sňatečné vůle, zákonem je tak umožněn vznik manželství jinak než slovně, což je případ rituálu církve nebo náboženské společnosti. Po uzavření manželství se na základě vystaveného protokolu učiní matričním úřadem zápis do knihy manželství (Šínová, Šmíd, 2014, s. 86-88).

OZ upravuje dvě možné formy sňatečného obřadu, jsou jimi občanský a církevní sňatek, obě možnosti jsou si zcela rovnoprávné. Což je v dnešní moderní a kulturní době vnímáno pozitivně. Byl totiž poněkud kontroverzní záměr zákonodárců uzákonit pouze občanský sňatek, to by ovšem přineslo jen praktické výhody, jelikož se církve a náboženské společnosti stále rozrůstají. Podmínky a průběh jednotlivých druhů sňatků se liší především v místě a osobě oddávající (Šínová, Šmíd, 2014, s. 86-88).

Občanský sňatek se může uskutečnit na místě, které je orgánem veřejné moci, jež obřad provádí schváleno. Orgánem je jakýkoliv úřad vymezený zákonem o obcích. Nejčastěji jsou obřady prováděny ve slavnostních síních, ale rovněž je možné i kdekoliv jinde, dle přání snoubenců. Podle toho jsou pak stanoveny správní a jiné poplatky (Novotný a kol., 2014, s. 21). Osoba oddávající je ta, která má výslovné zmocnění jednat za matriční úřad jménem orgánu veřejné moci. Oddávajícím může být starosta, místostarosta, nebo pověřený člen zastupitelstva obce. Před osobou oddávající a za přítomnosti dvou svědků snoubenci projeví svou vůli vstoupit do manželství (Šínová, Šmíd, 2014, s. 90-91).

Církevní sňatek je omezen vnitřními předpisy a zvyklostmi církve. Obřad se koná obvykle v místě určeném pro náboženské obřady. Nejvíce církevních sňatků je uzavíráno před římskokatolickou církví. U této církve je manželské právo vymezeno v Codexu Iuris Canonici z roku 1983. Církevní obřad se nejčastěji koná ve farním kostele, kapli a vždy před osobou pověřenou církví. Osobou oddávající je osoba, zastupující orgán církve, která také vyžaduje souhlasný projev vůle snoubenců. Může to být farář, vyšší církevní představený (ordinář), nebo kněz. U těchto zmíněných sňatků platí, že pokud uzavřou snoubenci sňatek církevní, už nemají možnost uzavřít sňatek občanský. A je-li církevní sňatek uzavřen po občanském sňatku, nepřináší žádné právní následky (Novotný a kol., 2014, s. 21-22).

2.3 Vývojové fáze manželství

Každé manželství prochází vývojovými fázemi. Manželé a jejich vztahy se postupem času mění a vyvíjí, nejvíce zasahují životní okolnosti, jež mají vliv na prožívání manželství. Manželství lze dělit na **4 hlavní fáze**, jednotlivé fáze jsou myšleny jako základní struktura a charakteristika manželství (Soudková, 2006 s. 81).

1. Počáteční roky manželství

Na počátku manželství (1-2 roky) jsou manželé v dosud nepoznaném a novém světě. Již nevystupují jako partneři, ale jako manželé, a společně se tak i snaží naplnit svá očekávání. Nastává také okamžik, kdy by se manželé měli poprat s určitými sociálními překážkami, tím je myšleno seznámit se s ostatními příbuznými a pokusit se je brát jako rodinu. Pokud tomu tak nebylo doposud, v manželství už je na to ten správný čas. Přece

jen se snoubenci vdávají a žení do rodiny druhého. Předpokládá se loajální styk s rodinou, pro který bývá důležité vymezení „hranic“ vzájemných vztahů. Na řadu také přicházejí přátelé, je vhodné, aby každý z manželů měl svého nejlepšího kamaráda. Přináší to prosperitu manželskému vztahu, protože moci se důvěrně svěřovat a mít s kým trávit volný čas přináší pocit životní spokojenosti a posiluje se tím manželský vztah. Manželé se dále vzájemně hlouběji poznávají a přizpůsobují vlastnostem partnera, které znají či neznají, to může být občas těžké, ale měly by se nažít najít kompromis a porozumět druhému. Může se jednat o běžné každodenní návyky či o sexuální vztah, problémem to může být, zejména pokud manželství bylo uzavřeno po kratší známosti či jsou partneři velmi mladí. V prvních letech manželství se objevují překážky a manželské spolužití není pokaždé snadné. Tato fáze může být označována za fázi kritickou, i v této počáteční fázi se mohou některá manželství rozpadnout (Soudková, 2006 s. 81-82).

2. Rozrůstající se rodina

Převážná část manželství se postupem času rozroste o své potomky. Děti přinášejí do manželského vztahu významné změny. Pro úspěšnější zvládnutí role rodičů je důležitá příprava, a to nejen emoční, sociální, ale zejména i finanční. Manželství už tak nikdy nebude stejné jako na počátku, může se rozrůst o jedno, ale také o více dětí. V této fázi je důležité udržovat a nezanedbávat vzájemné vztahy mezi manžely a nežít jen pro děti. Nejčastěji žena odchází z práce a věnuje se dítěti, potom se právě muž může cítit zanedbáván. Tento problém by mohl vyústit v pozdější fázi, kdy děti opouštějí své rodiče a ti by si tak už neměly co říct. V horším případě vyhledávání pozornosti jinde a dopouštění se nevěry, což by mohlo vést k rozpadu manželství. V úvahu přichází pokusit se sladit péči o domácnost, rodinu i zaměstnání. Existují rovněž manželé, kteří děti mít nechtějí, pokud je to jejich společné rozhodnutí, nebude to problémem, ale pokud na tom trvá jen jeden z manželů, nastává velký problém. Dítě je celoživotní závazek a přináší sebou určité změny, manželský vztah může podpořit a zocelit, ale i narušit. Mít a vychovávat dítě je nejen předpokládaný účel manželství, ale i očekávání manželů (Soudková, 2006 s. 82- 83).

3. Střední věk

V období dospívání dětí, manžele mohou zaznamenávat určité emoční a fyzické změny v jejich životě. Což může mít za následek krizi středního věku, kterou může

prožívat jak muž, tak žena, důsledky mohou být někdy i dost dramatické a už nenapravitelné. Manželé ve středním věku přehodnocují své vztahy, hodnotí své dosavadní životní uspokojení a mohou uvažovat nad změnami. Nejčastěji ženy, ale i muži v tomto období pocítují blížící se stáří a s tím spojený pocit smutku a nostalgii. V této fázi děti dospívají a opouštějí rodiče, pro některé to může znamenat opuštění, které není lehké, ale pro jiné zas pocit svobody a úbytek starostí. Ať tak či tak, i toto období manželům nabízí plno možností, jak trávit svůj volný čas zajímavými činnostmi. Nejsou už povinni každodenní péče o dítě a mohou se tak více věnovat sami sobě či své práci (Soudková, 2006 s. 83-85).

4. Období důchodu

V dnešní době manželé v důchodovém věku nemusí jen odpočívat, ale mohou se konečně svým zájmům a oblíbeným činnostem věnovat naplno, protože již nepracují ani se nemusí starat o své děti. Tato fáze zahrnuje zasloužený odpočinek, který mohou manželé jakkoliv využít, jestliže jim to jejich stav a finance dovolí. Samozřejmě, že přibývajícím věkem možnosti aktivit zužuje a naopak vytváří překážky. Pokud ovšem manželé spolu vydrží až do této fáze, jedná se o velmi hluboký vztah a sen každých manželů. Představa mít v tomto období manžela, o kterého se můžete opřít, který se o vás bude starat, naslouchat vám, pomáhat vám a ke všemu vás bude mít stále rád je k nezaplacení. Prožít stáří spokojeně s narůstajícími fyzickými problémy s někým, s kým si rozumíte je tou náplní pravou náplní manželství (Soudková, 2006 s. 84-85).

V prožívání každodenních starostí je nezbytný mít určitý nadhled, toleranci a při rozporu se pokusit hledat společného řešení. Vezmou-li manželé tyto fáze v potaz, pomůže jim to přejít různá úskalí a přizpůsobit se novým situacím v manželství.

2.4 Předpoklady prosperujícího manželství

Předpoklady, které jsou nezbytné pro vytvoření spokojeného manželství, vycházejí z pozorování šťastných manželství. Bylo zjištěno, že existence dobrého manželského svazku je podmíněna mnoha faktory sociálního vzájemného působení obou manželů. Mezi obecné předpoklady patří především komunikace mezi partnery, je důležitý, jak verbální projev např. lichocení, ale zapotřebí je i trochu kritiky, tak neverbální projev např. pomoc,

fyzický kontakt, pozornost. Podstatou manželského vztahu je dostatečný intimní život a umění trávit spolu svůj volný čas. Významné postavení ve vztahu mají také problémy, z hlediska jejich řešení, umět se dohodnout na společném řešení, naučit se společně plánovat a vyřešit různé nepříjemné záležitosti je podstatný předpoklad pro harmonické soužití. Udržovat blízký vztah a mít vzájemnou důvěru tvoří kvalitu vztahu. Důležité předpoklady, pro vytvoření dobrého manželství Soudková uvádí následující (2006 s. 81-82).

Kompatibilita v manželství znamená, že jsou manželé vzájemně slučitelní pro harmonicky trvající vztah. Kompatibilní manželé by se měli umět dohodnout na společných rozhodnutích. Jsou-li manželé kompatibilní, bude jejich vztah zrát a prosperovat řadu let, nejsou-li, bude vztah komplikovaný, oslabený a náchylný na problémy.

Sdílení hodnot má pro existenci manželství klíčový význam. Sdílené hodnoty jsou oproti společným zájmům trvalé a během manželství se otestují řadou náročných situací. Sociální, náboženské, ekonomické a morální hodnoty ovlivní kvalitu vztahu, ve smyslu jeho zachování či rozpadu.

Psychologické zdraví je nezbytné nejen pro manželský vztah, ale pro jakýkoliv sociální vztah. Osobu psychologicky zdravou můžeme označit za osobu, která je dostatečně vyspělá, emočně vyrovnaná, má určitou zodpovědnost a dokáže logicky myslet. Dále dokáže vést samostatný život, ovládá své city a zhodnotí své životní možnosti. Tyto dovednosti jsou pro manželství velmi účelné. Poškozené psychologické zdraví jednoho z manželů je předpovědí pro narušený vztah. Člověk musí v první řadě umět vyřešit své problémy, aby dokázal řešit problémy manželské.

Fyzická a sexuální přitažlivost je ve většině manželství základním „stavebním“ kamenem. Oba manželé se musí vzájemně přitahovat a být pro sebe atraktivní, aby jejich intimní vztah prosperoval.

Společné zájmy představují schopnost manželů trávit svůj volný čas společně, což je klíčové pro zpestření každodenní rutiny. Všechny činnosti, které manželé baví, nemusí nutně vykonávat společně, mělo by to být v rozumném poměru a podle jejich společných představ. Důležité je umět volný čas naplňovat aktivitami a nejen povinnostmi.

Společný cíl by měl být stanoven každými manžely, aby jejich soužití mohlo vést k uspokojivému společnému životu. Společným cílem mohou být děti, kariéra, nebo také cestování a mnoho dalších plánů.

Důvěra nesmí chybět v žádném manželství, aby mohlo spolehlivě fungovat. Důvěra je jedním z absolutních předpokladů, ale podstatný význam ve vztahu mají i loajalita a čestnost.

Komunikace mezi manžely udržuje a obohacuje manželství. Komunikace je prioritní a prolíná se ve všech ostatních předpokladech. Vždyť vztah komunikací začíná a je jeho součástí po celou dobu trvání. Řešení finančních záležitostí může mezi manžely vytvářet značné problémy. Pro klidné a dlouhodobé trvání manželství bývá zapotřebí domluva v hospodaření s financemi. Stanovením si, kdo a jak bude s financemi nakládat, lze předejít nedorozumění (Soudková, 2006 s. 86-92).

Tento výčet základních předpokladů především zdůrazňuje potřebnou shodu mezi manžely, jedna z nejdůležitějších aspektů je proto podle mě komunikace. Nikdo nepředpokládá to, že by si manželé byly ve všem podobní a na všem se shodli, to nikoliv. Ale pokusí-li se vyrovnávat s rozdíly a budou-li se vzájemně tolerovat, cesta k vytvoření spokojeného manželství bude mnohem lehčí.

Vedle dobrého manželského vztahu je také v literatuře uváděn pojem manželská spokojenost. Americký psycholog Lewis M. Terman na základě dotazníkového šetření vytvořil základní charakteristické znaky osob, které mají předpoklady pro spokojené manželství. Zjistil, že ke spokojenému manželství mají nejbližší manželé, kteří jsou emočně stabilní, optimisticky naladěni a mají přiměřenou sebedůvěru (Novák, 2013, s. 73-74).

2.5 Vztahy mezi manžely

Hlavní pilíř manželství spočívá v manželském soužití a plnění jeho pravidel. Aby mohlo vzniknout ideální manželství, je zapotřebí vytvořit a udržet manželské a rodinné společenství. Novou úpravou rodinného práva v OZ, jsou zavedeny nové pojmy jako rodinná domácnost a faktická odluka manželů, což je situace, kdy se manželé nechovají tak, jak by měli pro správné vedení rodinné domácnosti, ať už mají či nemají v úmyslu manželství ukončit. Smyslem právní úpravy tedy bylo, zakotvit manželskou solidaritu, ochranu slabšího člena rodiny a také vymezit úpravu bydlení manželů (Šínová, Šmíd, 2014, s. 121-123).

2.5.1 Rodinná domácnost manželů

U rodiny, která vznikla na základě manželství, se předpokládá vlastní společný prostor pro členy rodiny. Rodinná domácnost manželů představuje soužití všech osob, které spolu žijí a uhrazují náklady za své potřeby. Tvořena je minimálně manžely, ale může být i dalšími osobami jako dětmi a rodiči manželů. Tato domácnost se pojí s různými činnostmi zejména osobního a majetkového charakteru, které vykovávají členové rodiny. Spadá sem správa majetku, nabývání a pozbývání věcí, jimiž je rodinná domácnost tvořena, a také společné hospodaření. O místě, kde tato domácnost bude, rozhodují manželé. Mohou se dohodnout i na oddělené domácnosti, což znamená, že jeden z manželů bude žít jinde, ale neznamená to oddělené soužití manželů (Bělohávek a kol., 2012, s. 391).

2.5.2 Bydlení manželů

Nově se OZ více věnuje bydlení manželů a přináší výrazné zlepšení úpravy, což je přínosné, protože problematika společného soužití manželů může být velmi komplikovaná. Pokud má jeden z manželů právo bydlet v domě nebo v bytě, který slouží jako obydlí manželů, vzniká už od uzavření manželství druhému manželovi odvozené (slabší) právo, zde bydlet. Novou úpravou je stanovena ochrana na obydlí, nachází-li se v něm rodinná domácnost manželů. Spočívá v tom, že se manžel musí zdržet jednání, které by ohrozilo, nebo znemožnilo bydlení, čímž je zajištěna ochrana před negativním zásahem (Bělohávek a kol., 2012, s. 391-392). Manželé nesmějí bez písemného souhlasu druhého prodat byt či ho učinit neslučitelný s bydlením rodiny, výjimka je možná jen tehdy, pokud by zajistil manžel obdobné bydlení srovnatelné s předchozím (Ministerstvo spravedlnosti, 2015). Pro přeložení rodinné domácnosti je důležitá vzájemná dohoda obou manželů, mají-li dítě, musí brát v potaz jeho zájmy (Eliáš a kol., 2014, s. 197).

3 Společné jmění manželů

Společné jmění manželů (dále jen „SJM“) neboli majetkové společenství manželů vzniká pouze mezi manžely okamžikem uzavření manželství. Jedná se o dočasnou úpravu majetkových vztahů mezi manžely, protože jak vznik, tak i trvání SJM je vázáno na existenci manželství, tudíž i zaniká spolu s ním. Zákonem stanovený rozsah SJM si mohou manželé smluvně upravit, pokud tak neučiní, automaticky platí zákonný režim (Šínová, Šmíd, 2014, s. 154). SJM je jedním z nejdůležitějších institutů manželského majetkového práva. „SJM představuje výraz rovnosti a jednoty manželů v jejich manželském svazku, resp. jejich právního postavení vůči jmění, které nabyli podle zákona“ (Psutka, Zuklínová, 2012, s. 69).

3.1 Předmět SJM

Předmětem SJM je obecně vše, co manželé získají a vlastní společně za dobu trvání manželství s výjimkou majetku, který nabyli před samotným vznikem manželství či majetek, který spadá do zákonem stanovených výjimek. SJM obecně tvoří jednak aktiva, což je majetek nabytý jedním z manželů nebo společně oběma manžely, tak i pasiva, což jsou dluhy vzniklé jednomu nebo společně oběma manželům. Práva a povinnosti náležející manželům, která jsou spjata s vlastnictvím věcí, také tvoří obsah předmětu SJM. Vlivem času se předmět může neustále měnit, záleží ovšem na tom, jak s ním manželé nakládají. Předmět se tak podle úkonů manželů může rozšiřovat či zužovat (Schenkova, 2014, s. 16-17).

3.1.1 Aktiva

OZ ve vymezení aktiv vychází převážně z předchozí úpravy, ale změnou je, že aktiva již nezahrnují věci vydané v restitucích a zavádí nové kategorie aktiv, zmíněné níže.

Aktiva jsou tvořena za prvé: majetkem nabytým jedním nebo oběma manžely za trvání manželství. U tohoto majetku není rozhodující právní důvod nabytí s ohledem na taxativně stanovené výjimky majetku, které do SJM nespádají (Schenkova, 2014, s. 17-18).

Výjimky tvoří:

a) Majetek, který slouží osobní potřebě jednoho z manželů (např. oblečení, hygienické potřeby, mobilní telefon, bez ohledu na to, za jaké prostředky byly věci pořízeny), (Schenkova, 2014, s. 17-18).

b) Majetek, který nabyl jen jeden z manželů děděním, darem nebo odkazem, pokud však neprojevil zůstavitel v pořízení pro případ smrti nebo dárce při darování jiný úmysl. Odkaz je druh pořízení pro případ smrti, jímž zůstavitel určité osobě nařídí, aby odkazovníku předmět odkazu vydala (Schenkova, 2014, s. 17-18). „V případě dědictví je to dáno především snahou zákonodárců zachovat tzv. rodinný majetek, u darování jde zase především o projev vůle dárce“ (Hrušáková, 2000, s. 22). Záleží zde vždy na vůli a úmyslu dárce či zůstavitele, zda majetek určí jednomu nebo oběma.

c) Majetek, který nabyl jeden z manželů ve smyslu náhrady nemajetkové újmy na jeho přirozených právech je nová kategorie aktiv, a jsou to např. finanční kompenzace za újmu na zdraví, jako přiznání bolestného, nebo stížení společenského uplatnění) (Schenkova, 2014, s. 18-19).

d) Majetek, který nabyl jeden z manželů na základě právního jednání vztahující se k jeho výhradnímu vlastnictví. Aby věc náležela do výlučného vlastnictví jednoho z manželů, musí být zakoupena z prostředků získaných z jeho výlučného majetku. To platí za předpokladu, že celá částka byla uhrazena z jeho výlučných finančních prostředků. Pokud by však část peněz uhradil např. ze mzdy, věc by se tak stala součástí SJM (Schenkova, 2014, s. 18-19).

e) Majetek, který nabyl jeden z manželů náhradou za ztrátu, zničení nebo poškození svého výlučného majetku je taktéž nová kategorie aktiv a je to např. majetek od pojišťovny vzniklý zaplacením náhrady škody za poškození na majetku ve výlučném vlastnictví manžela (Schenkova, 2014, s. 18-19).

Za druhé: aktiva jsou nově v OZ tvořena ziskem z výhradního majetku jednoho z manželů, konkrétně po odečtení nákladů z výnosu. Což je pro rodinný rozpočet jistě přínosné (Schenkova, 2014, s. 20).

Za třetí: aktiva jsou tvořena podílem manžela v obchodní společnosti či družstvu, pokud se společníkem stal za doby trvání manželství. Podíl se stává součástí SJM pouze

tehdy, pokud ho jeden z manželů nenabyl způsobem zakládající jeho výlučné vlastnictví. Tyto aktiva jsou také novým ustanovení v OZ. Následkem této úpravy ale mohou být určité nejasné okolnosti, protože OZ neobsahuje nic o tom, že nabytí podílu nezakládá účast druhého manžela na společnosti. (Schenkova, 2014, s. 20). „*To by mohlo vést k závěru, že nabytím podílu do společného jmění se druhý z manželů zároveň stává (spolu) společníkem s tím, že oba manželé poté vykonávají práva a povinnosti s účastí na společnosti spojené. Tento závěr je mezi odbornou veřejností menšinový, praxe se spíše přiklání k tomu, že se na dosavadním stavu nic nemění*“ (Bezouška, Piechowiczová, 2013, s. 115).

3.1.2 Pasiva

Pasiva SJM tvoří dluhy, jestliže byly převzaté za dobu trvání manželství. OZ vymezuje dvě situace (výjimky) při nichž dluh do SJM patřit nebude, je to v případě, že:

„*a) dluhy se týkají majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku, b) dluhy převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarávání každodenních nebo běžných potřeb rodiny*“ (Francová, Dvořáková, 2014, s. 46).

Ad a) OZ ve prospěch SJM uvádí podmínku, že dluh musí být v rozsahu přesahující zisk daného majetku, aby nebyl součástí SJM.

Ad b) Nově je stanoveno vylučovací kritérium, které stanoví, že do SJM by patřil i dluh jednoho manžela bez souhlasu druhého, pokud by souvisel s obstaráváním každodenních, nebo běžných potřeb rodiny. V tomto případě se neposuzuje výše dluhu, ale hodnotí se, zda důvod vzniku dluhu, lze svou povahou zařadit do potřeb rodiny či nikoliv (Schenkova, 2014, s. 22).

V OZ je kladen důraz na to, že se musí vždy jednat o dluhy převzaté za dobu existence manželství. V dluhích, které tvoří součást SJM, vystupují manželé jako solidární dlužníci. Jako nedostatek shledávám to, že nejsou v OZ vymezeny další dluhy, které rovněž nemohou být součástí SJM. Mezi takové dluhy lze zařadit dluh, který je slíben jen jedním z manželů a jím také může být pouze naplněn, např. provedení uměleckého výkonu. A dále dluh, vzniklý způsobením škody, protože povinnost nahradit škodu má jen jeden z manželů a nejedná se tak o dluh převzatý (Schenkova, 2014, s. 22-23).

3.2 Obsah SJM

3.2.1 Práva a povinnosti mezi manžely

Okamžikem uzavření manželství dochází ke vzniku zákonných práv a povinností mezi manžely. Soubor základních práv a povinností se vztahuje k společenské a biologické funkci manželství. Jejich plnění znamená to, že manželé jsou schopni společného soužití a mají zájem o harmonické trvání manželského svazku (Šínová, Šmíd, 2014, s. 131-132).

Manželé jsou z právního jednání, které se týká SJM nebo i jen jeho součástí, oprávněni a zavázáni společně a nerozdílně. Stejně tak s tím jsou spojena i práva a povinnosti, které ze SJM vyplývají a náleží oběma manželům (Schenkova, 2014, s. 23-24). Manželé *„součástí společného jmění užívají, berou z nich plody a užítky, udržují je, nakládají s nimi, hospodaří s nimi a spravují je oba manželé nebo jeden z nich podle dohody“* (§ 713 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb.).

1. Osobní práva a povinnosti manželů

Manželé mají vůči svým právům a povinnostem zcela rovné postavení. Svobodné rozhodování manželů je zachováno, nicméně nově jsou OZ přidány dvě povinnosti, které spočívají v sdělování důležitých informací manželovi a v povinnosti brát ohled také na zájmy celé rodiny (viz povinnost 9. a 10.). Tímto nedochází k žádné zásadní změně, protože neplnění nelze nijak postihnout či vynutit. Ale důsledek to může mít, např. dojde-li na sporný rozvod, tam pak hraje toto porušování či neplnění významnou roli a má vliv na rozhodnutí soudu (Šínová, Šmíd, 2014, s. 132).

Mezi práva a povinnosti osobního charakteru Šínová a Šmíd řadí:

a) povinnost projevat si úctu - zahrnuje ocenění druhého manžela, které se projevuje v sebeomezení při jednání vůči němu, jež by mělo být dobrovolné. Dále sem spadá ohleduplnost, podpora a zdvořilost. Vedle úcty je velmi důležitý vzájemný respekt mezi manžely.

b) povinnost manželů žít spolu - znamená vytvářet osobní společenství, nikoli však povinnost bydlet společně v jednom bytě. Soužití manželů je myšleno tak, že spolu tráví volný čas a své osobní a materiální vztahy vnímají jako předmět společného zájmu. Tuto zákonnou povinnost naplňují i manželé, kteří spolu s nejrůznějších důvodů nebydlí

(např. zdravotní, pracovní, studijní důvody), ale přesto spolu komunikují, společně hospodaří a vytvářejí tím osobní společenství.

c) povinnost manželů být si věrni - představuje základní požadavek k naplnění manželské funkce. Nedodržení povinnosti bývá jednou z nejčastějších příčin rozvratu manželství, má pak své důsledky v rozvodovém řízení.

d) povinnost manželů vzájemně respektovat svoji důstojnost - je nezbytným pravidlem při soužití manželů jako morální norma.

e) Povinnost podporovat se - souvisí se solidaritou a vzájemnou pomocí. Povinnost se vztahuje zejména k vyživovací povinnosti manželů.

f) povinnost udržovat rodinné společenství - zahrnuje povinnost žít spolu a je zapotřebí pro naplnění účelu a funkce manželství, přičemž podílet by se na tom měli manželé společně.

g) povinnost vytvářet zdravé rodinné prostředí - zdravé rodinné prostředí je velmi subjektivní pojem, který závisí na několika faktorech, zejména představuje prostředí, ve kterém se rodina cítí dobře a může se úspěšně rozvíjet. Manželé své soužití přizpůsobují svým životním podmínkám a podle nich zabezpečují hmotou a kulturní úroveň rodiny.

h) povinnost manželů společně pečovat o děti - souvisí s účelem manželství – založit rodinu a řádně vychovávat děti. Péče a výchova dětí spočívá na dohodě rodičů, nevyžaduje se stejný poměr péče obou rodičů.

ch) povinnost manželů sdělovat si údaje - zahrnuje veškeré údaje o příjmech, stavu jmění, dosavadních i uvažovaných studijních, či pracovních činnostech.

i) povinnost manželů brát zřetel na zájmy členů rodiny - při rozhodování o svých činnostech musejí brát manželé zřetel také na zájem rodiny, nezletilé dítě a případně další členy rodiny. Protože rozhodnutí o svých činnostech má vliv na rodinný život zejména z hlediska financí (Šínová, Šmíd, 2014, s. 132-142).

2. Uspokojování potřeb rodiny

Rozsah péče každého z manželů je vykonáván podle jejich osobních majetkových poměrů tak, že přispívají na uspokojování potřeb rodiny a rodinné domácnosti. Podle svých schopností a příležitostí by měli dosáhnout co možná nejvíce srovnatelné životní úrovně všech členů rodiny. Poskytování majetkových plnění je v zákoně postaveno na stejnou úroveň jako osobní péče o rodinu a její členy. OZ nově upravuje pravidla pro

uspokojování potřeb rodiny i v případě, že manželé nemají společnou domácnost. Důsledkem toho je, že manželé stále mají vzájemné povinnosti spočívající v pomoci a podpoře, ale za náklady na svou domácnost si odpovídá každý sám. Při rozhodování o podstatných záležitostech rodiny je nutné, aby se manželé dohodli, především o umístění rodinné domácnosti a způsobu života rodiny (Schenkova, 2014, s. 24-25).

3. Rozhodování o obstarávání záležitostí rodiny

Jednání manželů se rozlišuje na rozhodování o běžných a ostatních záležitostech rodiny. O běžných záležitostech může jednat samostatně kterýkoliv z manželů s předpokládaným souhlasem druhého manžela. Rozhodování se vztahuje k zajišťování běžných a nezbytných potřeb pro zabezpečení normálního chodu rodiny (např. nákupy, opravy), (Schenkova, 2014, s. 25). *„Za běžnou záležitost se považuje taková, jejíž majetkový aspekt zásadně odpovídá majetkovým poměrům rodiny“* (Šínová, Šmíd, 2014, s. 147.)

Oproti tomu v ostatních záležitostech vyžadující souhlas obou manželů, jedná-li manžel sám bez souhlasu druhého manžela, může dojít ze strany manžela, jenž nesouhlasil, k dovolání o neplatnosti takového jednání (Schenkova, 2014, s. 25). V opačné situaci, kdy by jeden z manželů nechtěl dát souhlas, může druhý manžel zažádat soud, aby jeho souhlas nahradil, to soud učiní v případě, nemá-li manžel vážný důvod k neudělení souhlasu a není to v rozporu se zájmem rodiny, nebo není-li manžel schopný svou vůli projevit (Šínová, Šmíd, 2014, s. 148).

V běžných záležitostech mají manželé právo se vzájemně zastupovat bez výslovného zmocnění. Vyloučeno zastupování manžela je v případě, sdělil-li zastupovaný manžel třetí osobě, se kterou má dojít k právnímu jednání, že se zastoupením nesouhlasí. Nebo pokud zástupčí právo zruší přímo soud na základě návrhu manžela. Právo zastupovat druhého manžela není také v situaci, opustí-li jeden z manželů rodinnou domácnost (Schenkova, 2014, s. 26-27).

4. Obvyklé vybavení rodinné domácnosti

Manželé jsou oprávněni k rozhodování o nakládání s obvyklým vybavením rodinné domácnosti, které je tvořeno souborem movitých věcí, jenž nepatří do SJM. Což je nová úprava OZ, zahrnující nový pojem definován jako majetek, který slouží běžně nezbytným

životním potřebám rodiny a jejích členů. Jako např. nádobí, nábytek, ale ne již např. automobil, při posouzení je důraz kladen na funkci a účel věci. Není přitom rozhodné, komu věc náleží, či jak byla nabyta. Důležité ale je mít souhlas pro nakládání s věcmi druhého manžela vyjma věcí zanedbatelné hodnoty. Důsledek této nové úpravy bude spočívat zejména v zajištění ochrany rodinného majetku, protože při nakládání věcí bez souhlasu je možné dovolat se neplatnosti a tyto pravidla není možné smluvně modifikovat. Výjimka je pouze v případě, pokud jeden z manželů trvale opustil rodinou domácnost. V takovéto situaci je možné, aby manžel žádal o vydání věcí z tohoto vybavení, které náleží pouze jemu. Pokud jednomu z manželů v rodinné domácnosti a jeho péči zůstává nezletilé dítě, přihlíží se, zda vybavení daný manžel potřebuje (Schenkova, 2014, s. 25-27).

5. Výživné mezi manžely

Vyživovací povinnost manželů vzniká uzavřením manželství a existuje po dobu jeho trvání. Řídí se důležitou zásadou rovnosti a je založeno na solidaritě a vzájemné pomoci. Podmínky pro užití vyživovací povinnosti jsou možné dvě. Jednak v případě, kdy jeden z manželů není způsobilý zajistit své potřeby, ale také v situaci, kdy manželé jsou schopni zabezpečit své potřeby, ale každý v jiné míře. Pokud spolu manželé bydlí, není složité stanovit výši výživného, díky posouzení hmotné a kulturní úrovně mezi manžely. V případě odděleného soužití je posouzení náročnější, protože požadavek stejné životní úrovně je rozdílný, každý z manželů má jinak vysoké náklady např. na bydlení. Mají-li takto žijící manželé děti, je pak povinnost výživného i vůči dětem, podle toho u koho z manželů žijí (Šínová, Šmíd, 2014, s. 150-151).

6. Rodinný závod

Rodinný závod je nový institut v OZ inspirovaný z italské právní úpravy. Jedná se o speciální typ obchodního závodu, které nejvíce provozují zemědělské farmy, řemeslné výroby, restaurace a hotely. O rodinný závod půjde, budou-li v něm manželé, nebo alespoň jeden z manželů pracovat společně s příbuznými. Podmínka, která musí být naplněna, nařizuje vlastnictví závodu některé ze zmíněných osob. Konkrétní práva a povinnosti vztahující se k provozu závodu stanovená zákonem nejsou, mohou být ale upravena společenskou smlouvou. Význam nového institutu je především v podpoře rodinného závodu jako hlavní obživě všech členů rodiny a záměrem bylo vymezit jeho existenci jako

běžné rodinné podnikání. Tím, že je tato novinka zakotvena v zákoně, zaručuje ochranu všech podílejících se rodinných příslušníků zejména v tom, že i když závod vlastní jen jeden o důležitých otázkách, musí rozhodovat všichni členové a stejně tak i zisk se dělí mezi všechny členy podle množství a druhu vykonané práce (Šínová, Šmíd, 2014, s. 52-54).

3.3 Modifikace SJM

OZ rozlišuje 3 druhy režimů SJM. Vedle zákonného režimu jsou dva modifikační režimy, jako režim smluvený a režim založený rozhodnutím soudu. Ty vznikají tak, že si manželé sami smlouvou sjednají odlišný režim, nebo o tom rozhodne přímo soud (Schenkova, 2014, s. 28-30).

3.3.1 Zákonný režim

Pravidla ovládající zákonný režim SJM jsou nově v OZ přímo stanovena následovně: „*právní režim nabytí a pozbytí jednotlivých součástí společného jmění se řídí obecnými pravidly, tj. jak práva věcného, jakož i práva dědického a závazkového*“ (Bělohávek a kol., 2012, s. 383). Zákonem vymezená pravidla jsou jistě přínosná, zejména tím, že se jedná o režim zákonný, tudíž ho mají všichni manželé, pokud si režim smluvně neupravili.

Taktéž jsou novou úpravou ustanoveny i příjmy z pracovní a jiné výdělečné činnosti. Konkrétně částky výdělků, platu, zisku a jiných hodnot, které spadají do SJM okamžikem, kdy vstoupí do dispozice manžela, který má možnost a je oprávněn s nimi nakládat. Dále to mohou být příjmy např. ze sociálního zabezpečení, odměny za vynálezy a autorská díla, užitky a výnosy ze společného či výlučného majetku a také výhry, jakož i získané věci ze sázek a loterií, kdy není důležitý okamžik zakoupení losu, či vsazení, ale okamžik výhry. Zisk z výhradního majetku manžela se vztahuje také na pohledávky, které se součástí společného jmění stávají až dnem splatnosti (Schenkova, 2014, s. 30).

3.3.2 Smluvený režim

I u smluveného režimu jsou nově zákonem zdůrazněna pravidla ovládající tento režim. A to tak, že je manželům umožněno si smlouvou ujednat smluvený režim modifikací zákonného režimu. Tímto lze upravit především svá práva a povinnosti

vztahující se k SJM, které již existuje. Obsah ujednání je podrobně upraven a je vymezeno, co může smlouva ve formě veřejné listiny obsahovat a modifikovat. Smlouvou lze rozdílně od zákonného režimu změnit jakékoli věci a majetková práva, dále lze změnit již existující součásti jmění či upravit ty, které vzniknou v budoucnu. Prostřednictvím smlouvy je možnost upravit uspořádání majetkových poměrů pro případ zániku manželství. Zakázáno je vyloučení nebo změna ustanovení o obvyklém vybavení rodinné domácnosti. Vymezena je také ochrana práv rodiny a třetích osob v rámci smluveného režimu. Obsahové předpoklady pro platnost modifikačních smluv manželů vymezují, co smlouva nesmí svým obsahem, účelem či následky způsobit. Svými důsledky nesmí vyloučit schopnost manžela zabezpečovat rodinu. Svým obsahem nebo účelem nesmí zasahovat do práv třetí osoby, pokud se smlouvou nesouhlasila (Schenkova, 2014, s. 31-32).

3.3.2.1 Formy smluveného režimu

Formy smluveného režimu SJM jsou zákonem definovány tři. Zákonný režim SJM je možné:

1. Rozšířit nebo zúžit

Manželé si mohou rozšířit či zúžit rozsah SJM oproti zákonem stanovenému rozsahu. Tato možnost je významná a velmi praktická v situacích, kdy manželé chtějí zachovat SJM, ale z nějakého důvodu si zákonný režim chtějí modifikovat podle svých potřeb. Upravit lze majetkové poměry do budoucnosti, ale také zpětně. Úprava se může vztahovat jak na majetek, tak i dluhy, které si manželé určí buďto pouze rámcově nebo konkrétně. Rozšíření se může týkat např. darů, které manželé získají za trvání manželství s tím, že budou spadat do SJM, přičemž jinak je to zákonem daná výjimka. Oproti tomu při zúžení rozsahu se majetek, které by jinak tvořil SJM vyjímají z jeho předmětu a manželé je nabývají do svého odděleného vlastnictví. Zúžení se může vztahovat např. na příjmy manželů tak, že nebudou do SJM spadat v celém rozsahu, ale jen v určité stanovené části, nebo je mohou manželé získávat do svého výlučného vlastnictví v celém rozsahu. Důvody zúžení SJM jsou různé, ale nejčastěji je to v případě, kdy jeden z manželů podniká nebo je společníkem obchodní společnosti, kde neomezeně ručí. Význam je zde v ochraně jednoho manžela před dluhy vzniklé druhému manželovi. Zúžit lze veškerý majetek až na obvyklé vybavení domácnosti. Manželé mohou svůj výhradní majetek do SJM opět zařadit uzavřením smlouvy o rozšíření SJM. Jak v teorii, tak v soudní praxi se požaduje, aby po

zúžení SJM došlo do 3 let k vypořádání vyňaté části, pokud vypořádání nebylo dohodnuto přímo ve smlouvě (Schenkova, 2014, s. 32-33).

2. Odložit vznik SJM ke dni zániku manželství

Manželům je zákonem umožněno smlouvou odložit vznik SJM ke dni zániku manželství. Protože není možnost, kdy by SJM vůbec nevzniklo, tudíž ho nelze úplně vyloučit. Uzavřou-li snoubenci tento druh smlouvy, vyplývá z ní, že dnem uzavření manželství SJM mezi manžely nevzniká. Neobsahuje žádné změny v rozsahu a netýká se to ani jeho následného vypořádání, ale vztahuje se pouze na jeho odložení. Smysl spočívá v tom, aby manželé byli schopni s majetkem nakládat rychle a účelně podle jejich vlastních představ. Směřuje to k efektivitě a odstranění požadavku nutného souhlasu druhého manžela s nakládáním majetkem. SJM vzniká až v případě zániku manželství. V průběhu manželství se na majetek nahlíží jako na samostatný. Ovšem, přijde-li na rozvod, pohlíží se na SJM jako by celou dobu existovalo a zahrnuje majetek nabytý manžely za celou dobu trvání manželství. Tento režim v praxi moc využíván není (Schenkova, 2014, s. 33-34).

3. Režim oddělených jmění

Režim oddělených jmění vzniká na základě dohody manželů. Pravidla tohoto režimu spočívají v tom, že každý z manželů nabývá majetek do svého výlučného vlastnictví, a tak může se svým majetkem nakládat podle svého uvážení. To znamená bez souhlasu druhého a čistě na základě své vůle. Pokud manželé v rámci tohoto režimu podnikají je upraven způsob rozdělení příjmů. Ať už manželé podnikají společně nebo jeden s pomocí druhého příjmy si rozdělí podle písemného ujednání, není-li tomu tak, rozdělí si příjmy rovným dílem (Schenkova, 2014, s. 34-35).

3.3.2.2 Předmanželská smlouva

Jako jedna z dalších možností smluvních typů je předmanželská smlouva, kterou snoubenci musí uzavřít ještě před samotným vznikem manželství. Účinky z této smlouvy vyplývají po nabytí její účinnosti, která nastává uzavřením manželství. Náležitosti předmanželské smlouvy jsou tak stanoveny v zákoně České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů. Uzavření předmanželské smlouvy je určitá právní skutečnost, která má společenskou funkci, jsou

stanovené její předpoklady vzniku a z toho vyplývající obsah. Prostřednictvím této smlouvy lze upravit majetkové poměry mezi manžely po zániku manželství. Pro uzavření se vyžaduje plná svéprávnost obou manželů - způsobilost k právním úkonům (Schenkova, 2014, s. 35-36).

Otázka, zda uzavřít, či neuzavřít předmanželskou smlouvu je často pokládána, nejen mezi snoubenci, ale i řadou odborníků a veřejností. Proto se vyskytují i různé názory ohledně této možnosti, pro někoho může být zbytečná a pro jiného zase samozřejmostí. Možnosti modifikace SJM ovšem má svůj nezbytný význam ve společnosti. Nemusí to být přeci vyjádření nedůvěry ze strany jednoho vůči druhému, je to jen určitá pojistka v dnešní nepředvídatelné době. Představuje spíše možnost ochrany, jelikož modifikací rozsahu SJM lze chránit majetek druhého manžela před možnými riziky. Nejúčelnější to bude v případě, podniká-li jeden z manželů, poněvadž tím lze předejít např. postihu majetku druhého manžela exekucí. Modifikace má praktický účel, protože umožňuje majetkové vztahy smluvně upravit ještě před samotným vznikem SJM nebo poté v průběhu manželství.

Veřejný seznam smluv

Dříve byly manželské smlouvy obsaženy v Centrální evidenci manželských smluv vedené Notářskou komorou a obsah těchto smluv se vztahoval jen na dědickém řízení a pro jeho účely. Nově ale OZ zavádí veřejný seznam smluv, který bude obsahovat smlouvy ve formě notářského zápisu, v nichž se dohodnutý režim odchyľuje od zákonného režimu. Smlouva bude zapsána do veřejného seznamu, je-li to v ní ujednáno, nebo na žádost obou manželů, bez zbytečného odkladu. Rovněž bude obsahovat i soudní rozhodnutí o manželském majetkovém režimu (Schenkova, 2014, s. 35-39).

Význam zavedení nového seznamu vlastně spočívá v jeho veřejnosti, protože bude-li smlouva zveřejněna, může každý zjistit, jak si manželé majetkový režim upravili. Domnívám se, že důsledky tohoto veřejného seznamu ale nemusí být pro každého příznivé, a mohl by to být i důvod k tomu, proč si své SJM smluvně neupravit. Ale pozitivum je zase v tom, že takto zveřejněná smlouva je účinná i vůči třetím osobám, čímž se nemohou odvolávat na neznalost smlouvy.

3.3.3 Režim založený rozhodnutím soudu

Modifikace zákonného režimu SJM je možná také rozhodnutím soudu. Modifikaci učiní soud, ale pouze na návrh jednoho z manželů. Soud může rozsah SJM buďto zúžit, nebo případně i úplně zrušit s podmínkou existence závažného důvodu. Zrušení společného jmění je v OZ nově upraveno, a tím rozšířena soudní pravomoc. Doposud to zákon nepřipouštěl, soud mohl pouze zúžit rozsah SJM z podnětu manžela a byl-li pro to závažný důvod. Zákon ani neuváděl žádné konkrétní závažné důvody, kvůli kterým by mohl soud modifikaci provést. Takže výhradně záleželo na soudní praxi, která měla širokou možnost pro uvážení. Přínosný důsledek nové úpravy je v objasnění pojmu závažný důvod, který musí existovat, aby soud svým rozhodnutím SJM mohl modifikovat. Uvedené jsou výslovně skutečnosti, které jsou vždy závažným důvodem a které lze považovat za závažný důvod, u nichž záleží na konkrétním posouzení soudu. Situace, které lze považovat za závažný důvod, jsou např., pokud manžel podniká nebo neomezeně ručí jako společník obchodní společnosti, dále pokud podstupuje nepřiměřená rizika, a to opakovaně (sázky), nebo je-li manžel marnotratný. Závažný důvod je vždy v případě, kdy věřitel jednoho z manželů vyžaduje zajištění závazku v rozsahu, který přesahuje hodnotu toho, co má tento manžel ve výlučném vlastnictví. Pokud závažné důvody pro zúžení či zrušení SJM nejsou, může soud na návrh jednoho z manželů rozhodnout o způsobu správy jejich společného jmění. Tento režim je přípustné změnit, nejčastěji to bude v situaci, kdy pominou důvody, které vedly k modifikaci SJM. V případě zrušení může dojít k obnovení SJM a v případě zúžení jde o zpětně rozšíření do rozsahu zákonného režimu, v obou případech to činní soud (Schenkova, 2014, s. 40-41).

3.4 Správa SJM

Možnost spravovat věci v rámci SJM se vztahuje k vlastnickému právu, kdy právo správy náleží vlastníkům - manželům. Tento právní režim je tu proto, aby bylo jednodušší určit správu mezi manžely, umožnit ji a zároveň určit meze správy SJM. Manželé majetek užívají a udržují oba manželé společně, stejně tak jsou oprávněni ke správě majetku stejným a rovným dílem. Oprávnění manželů podílet se na správě je vymezeno jako základní, zákonem stanovenou správou, ale jsou i možnosti smluvní či soudní modifikace správy (Schenkova, 2014, s. 27).

1. Správa SJM v zákonném režimu

Tato správa upravuje rozhodování o SJM, na základě něhož se rozlišuje správa běžná a ostatní. Toto rozdělení jsou určité hranice mezi samostatným a společným výkonem správy. Běžná správa se týká záležitostí běžného charakteru a každý z manželů ji může vykonávat samostatně. Kdežto u ostatní správy musí rozhodovat oba manželé společně nebo jeden se souhlasem druhého. Zákon u vyžadovaného souhlasu nestanoví dobu ani formu udělení souhlasu, stejně tak přichází v úvahu výslovně, či konkludentně daný souhlas. Jako při rozhodování o ostatních záležitostech rodiny je jednání bez souhlasu druhého manžela relativně neplatné a je možné se neplatnosti dovolat. Nově lze v záležitostech týkající se SJM soudním rozhodnutím nahradit souhlas manžela, který neprojevuje vůli dát souhlas k určitému rozhodnutí, aniž by k tomu měl vážný důvod (Schenkova, 2014, s. 27-28).

2. Správa SJM ve smluveném režimu

Jak manželé, tak i snoubenci mohou uzavřít smlouvu, kterou si upraví správu SJM odlišně od zákonné správy. Smlouva musí obsahovat to, kdo z manželů bude správu vykonávat a jakým způsobem. Jsou dána i určité omezení manžela, jemuž je správa SJM svěřena. Jsou to taková omezení, že i přes smluvní modifikaci musí mít manžel souhlas druhého manžela, zejména pokud nakládá se SJM jako s celkem, nebo nakládá-li s obydlím, v němž je umístěna rodinná domácnost (Schenkova, 2014, s. 28).

3. Správa SJM v režimu založeném rozhodnutím soudu

Zcela nově je upravena možnost soudu, který může svým rozhodnutím na základě návrhu upravit přesná pravidla pro výkon správy a způsob jakým bude SJM spravováno. Předpokladem je, že jeden z manželů spravuje SJM v rozporu se zájmem druhého manžela a správu si nijak smluvně neupravili. Doposud tato možnost nebyla zákonem stanovena, dopad to má zejména na rozšíření pravomoci soudu (rozšířena je i ve správě zákonného režimu a zvýšení ochrany manžela před špatnou správou SJM ze strany druhého manžela), (Schenkova, 2014, s. 29).

4 Problematika manželství

Prvních pár let manželství jsou považovány jako nejrizikovější, ale různé problémy zažívají i manželství, které trvají i desítky let. Příčinami rozvratu a krizí manželství není jen chybějící láska, nepochopení či osobní nesoulad, ale rostoucím trendem jsou různé fenomény jako porucha osobnosti, různé závislosti, domácí násilí a jiné. Tyto příčiny problémů jsou často velmi nepříjemné až nesnesitelné (Novotný a kol., 2014, s. 19).

V praxi existuje řada nejčastějších problémů, které manželství mohou postihnout, některé to dokážou překonat a dokonce to pro ně může být i přínosné tím, že se manželství upevní, ale jiné to zase může zničit a dovézt až k rozvodu. V následujících podkapitolách se budu zabývat důležitými pojmy, jako je konflikt v manželství a jeho řešení, manželská krize a uvedu nejčastější problémy, jejich příčiny a možné řešení.

4.1 Konflikt a pravidla pro řešení konfliktů

„Trvalé manželství představuje výsledek schopnosti dvojice řešit konflikty, jež jsou nevyhnutelné v jakémkoliv vztahu“ (Novotný a kol., 2014, s. 101). Tudiž ani tak blízký vztah, jež manželství představuje, se neobejde bez konfliktů. Cílem by mělo být společně najít cestu, jak se především dlouhotrvajícím a dramatickým konfliktům vyhýbat a udržovat vztah ve vzájemné spokojenosti a stabilitě. U řady konfliktů ani tak nejde o ten problém, který se řeší, ale spíše o charakter manželů. Pokud je každý z manželů zcela jiný, musí najít způsob, jak své odlišné charaktery sladit do vzájemné symbiózy a překonat své rozdílné povahy při řešení problémů. Nikoli jen pro harmonické manželské soužití, ale i pro osobní život každého z manželů je důležité naučit se s konflikty vyrovnávat, protože mohou mít negativní dopad na duševní rovnováhu a zdraví (Novotný a kol., 2014, s. 101-102).

Konfliktům v manželství se zcela vyhnout nedá, ale rozhodně je lze omezit. Nezbytná jsou pravidla pro vyhodnocení konfliktní situace, na kterých by se manželé měli domluvit. Zvolení pravidel při vedení diskuse o problémech není lehké. Mít určité zásady pro zjištění závažnosti problému tvořící konflikt a znát názor druhého vede k racionální diskusi a možnosti úspěšného řešení. Podstata převážné většiny problémů je v nedostatečné komunikaci. Manželské konflikty lze podle rozsahu rozdělit do dvou základních kategorií.

Děleny jsou na dočasné, u kterých se předpokládá vyřešení a trvalé, které jsou jakousi nedílnou součástí manželství. Tyto trvalé problémy často převažují. Je evidentní, že pokud vznikají problémy ve stále stejných oblastí (např. peníze, domácnost), budou přetrvávat, proto je velmi důležité umět je řešit a vyrovnat se s nimi. Mezi nejčastěji přetrvávající problémy patří to, že jeden z manželů chce dítě, ale druhý to odmítá, potřeba častějšího intimního života, přístup k pořádku a domácím pracím a výchova dětí. Jestliže manželé umějí konflikty řešit a učí se jim nepodléhat či je vůbec nevyvolávat, mohou své manželství považovat za pevné a šťastné. U manželského svazku, který není pevně spjat, je pravděpodobné, že neřešené a dlouhotrvající problémy dříve či později dovedou manželství ke konci (Soudková, 2006, s. 105-108).

Základním pravidlem u konfliktů je to, aby se jim manželé nevyhýbali, ale naopak snažili se je aktivně řešit. Nemá smysl se je ze společného života snažit odstraňovat, ale spíše se s nimi smířit a naučit se je vyřešit (Plamínek, 2012, s. 27).

Pravidla pro řešení konfliktů

Manželství je velmi intenzivní a úzký emoční vztah a právě proto, dochází k rozporům a výměnám názoru. Podle Soudkové existují pravidla, která by měla manžele vést k efektivní argumentaci a upozorňují čemu se vyhýbat, aby došly k přijatelnému závěru (2006, s. 110).

Pravidla radí manželům:

Ujasnit si, čeho chtějí dosáhnout: tento krok musí být učiněn před samotnou argumentací. Je potřeba, aby manželé věděli, o jaký problém se jedná, rozuměli mu, aby mohli dojít k řešení.

Omezit rozsah argumentace: tím je myšleno za každé situace zůstat u daného problému, neodbíhat k jinému.

Snažit se dojít ke vzájemně přijatelnému řešení: znamená najít řešení či kompromis, s nímž se oba manželé smíří, aby jejich vztahy zůstaly nenarušené.

Myslet pozitivně: důležitá je snaha dojít ke kladným výsledkům a umět najít na negativním i něco pozitivního.

Projevit laskavost v průběhu sporu: je v podstatě cokoliv co manželovi naznačí projev dobré vůle. Může to být kladná hodnotící poznámka, dotyk, ale také omluva.

Nesnažit se spor schválně prodlužovat: pokud víme, že problém nebude vyřešen, není dobré ho neustále stejně argumentovat a snažit se za každou cenu zvítězit (Soudková, 2006, s. 111-116).

Pokud si manželé dokáží osvojit si tyto pravidla, usnadní jim to cestu k potřebné konverzaci a dosažení manželské spokojenosti. Jelikož je přece vždy prospěšnější řešit problém diskusí než hádkou, která vztah narušuje.

Často jsou uváděna i další specifická pravidla, kdy je zapotřebí:

Oddělit osobu od předmětu sporu: znamená nezaměřovat se jeden na druhého neútočit na záporné charaktery, ale soustředit se pouze na problém.

Neanalyzovat manžela: neříkat manželovi, že víme, co si myslí, nebo co chce právě říct.

Umět naslouchat: podstatné je naslouchat druhého a snažit se porozumět.

Verbální komunikace: zahrnuje výběr slov a tón hlasu. Odborníci pro účinnou verbální komunikaci v manželství radí používat přístup „já“ místo „ty“, což by nemělo vyvolat tak defenzivní reakci druhého.

Neverbální komunikace: manželé by měli umět rozeznat co svými postoji a gesty se druhý manžel snaží říct (Soudková, 2006, s. 116-118.)

4.2 Problémy v manželství

4.2.1 Manželská krize

Pojem krize vyjadřuje stav, událost či situace, která je spojena s pocitem určitého nebezpečí a psychickou zátěží. Většinou je hodnocena negativně (ohrožení manželství), ale také může mít pozitivní momenty. Pro manželství jakožto dlouhodobý vztah není krize žádným neobvyklým jevem. Manželská krize může vznikat z různých důvodů např. stereotyp, stárnutí či sexuální nesoulad mezi manžely, ať už je příčinou cokoliv, tento stav nelze zlehčovat. Pojem krize zahrnuje prvky nebezpečí, ale současně i příležitosti k zlepšení, nápravě a určitému posunu. Krize bývá spojována jak s kladnou, tak i zápornou životní událostí. Příčin a projevů krize může být nespočet, přesto zjištění probíhající krize

mezi manžely nebývá nijak zvlášť složitá. Jestliže se manželé přestávají těšit domů a stále více času tráví mimo něj, nebo dokonce při návratu domu cítí pocit strachu či znechucení, je zde zjevný signál projevu krize a je na čase tento stav začít společně řešit dřív, než bude pozdě (Novák, 2007, s. 32-33).

Krize se dají teoreticky dělit podle jednotlivých fází, ale výčet příčin krizí jsou známé přímo z praxe. Mezi nejčastější příčiny krizí Novák řadí:

1. Osobnost: každý z manželů má určité osobnostní rysy a ne vždy se díky tomu manželé na všem shodnou a vznikají tak konflikty.
2. Očekávání od manželství: rozdílná představa o průběhu manželství vyvolává podněty k hádkám a krizím. Frustraci z nenaplněných očekávání mohou manželé předejít tím, že si řeknou, co očekávají a jaké jsou jejich touhy a potřeby.
3. Vývoj manželství: krize mohou vznikat na základě každé vývojové změny v manželství, které po několika letech v manželství jistě přijdou.
4. Rozdíly v základních složkách manželství: jsou podněty ke vzniku krize jako např. rozdíly v hospodaření, v pracovní kariéře, ve výchově dětí a v řadě dalších.
5. Vztahy s rodinou či kamarády: nevyřešené vztahy s rodinnými příslušníky a jejich zásahy do manželství jsou další důvody k hádkám (Novák, 2007, s. 32-33).

4.2.2 Manželské poradenství

Není dobré, aby krize trvala příliš dlouho, proto pokud se situace manželům jeví jako bezvýchodná, a sami na její vyřešení nestačí, měli by se co nejdříve odhodlat pro vyhledání odborné pomoci např. formou manželské poradny. Ovšem často je tato varianta zvolena až po několika letech krize. Pomoc od odborníka nemusí přinést rychlé řešení, ale podstatné je se k tomuto kroku odhodlat. Psycholog John M. Grohol zdůrazňuje, že je nezbytné stanovit si jednu hlavní příčinu, jež způsobuje největší problémy mezi manžely, a tu se pak pokusit vyřešit dle určených pravidel. Doporučuje odborné setkání trvající nejdéle 30 minut ve dvou dnech. Každý den se věnovat názoru jednoho z manželů. Při dalším setkání by se měly problémy řešit i s psychologem nebo jiným odborníkem. Všechny problémy nemusejí být vždy vyřešeny, ale podstatné je, že se vztah mezi manžely uklidní a dojdou k názoru, že mají oba zájem problémy vyřešit a přistoupit ke kompromisům (Sokolová, 2013).

Profesor John M. Gottman, jenž se zabývá manželstvím a vztahy, na svém blogu uvádí hlavní přínosy manželského poradenství. Mezi ně především patří to, že manželé se na svůj problém mohou podívat z jiného úhlu díky odborníkovi. Také se naučí jak rozeznat a neúčinněji konflikty řešit. Dále mohou manželé začít pracovat na vytvoření vzájemné důvěry a vylepšovat komunikaci mezi sebou. Díky tomuto poradenství se mohou manželské páry rozhodnout pro záchranu manželství a zlepšení jejich vztahu, nebo na ukončení manželství, jsou-li pro to závažné důvody (Gaspard, 2015).

Manželská poradna v ČR patří mezi nízkoprahová zařízení a podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách jsou služby poradny bezplatné, k návštěvě není potřeba doporučení a jako další výhoda je např. možnost vystupovat anonymně (zákon č. 108/2006 Sb.).

4.2.3 Konkrétní problémy a jejich možné řešení

Existuje velké množství příčin, které způsobují nejrůznější problémy v manželství. Jsou problémy, které manželství neustojí, ale i problémy, se kterými si manželé s obtížemi poradí a společně tak manželství udrží. Mezi nejčastější problémy jsem zařadila jednak různé závislosti, ale také žárlivost, nevěru a domácí násilí.

1. Závislosti

Mezi nejčastější závislosti, které způsobují problémy nejen v manželství, ale také problémy finanční a zdravotní, jsou závislosti na alkoholu, drogách a hracích automatech. Často zmiňovanou závislostí je alkoholismus, což je nemoc, při níž je člověk závislý na alkoholu. Má vliv nejen na fyzickou i psychickou stránku jedince, ale také na jeho rodinu a okolí. Alkoholik se pitím velmi často snaží vyřešit nějaký problém. Závislí na alkoholu jsou jak ženy, tak i muži. Obecně ženy svou závislost více a lépe tají, než muži. Proto, že jsou společností více odsuzovány, než muži, ke kterým je společnost tolerantnější. Stejně tak ženy více tolerují závislost u mužů než naopak. Je-li jeden z manželů závislý na alkoholu, manželské soužití se stává složitější a řešení nebude jednoduché. V první řadě je nezbytné si uvědomit, že závislost na alkoholu může časem manžela značně změnit, proto je potřeba začít jednat co nejdříve. Neléčená závislost je jakýmsi kruhem, ve kterém manžel po kocovině začne vysvětlovat důvody, proč se napil, poté planě slibovat, že už pít nebude a pak se opět opije. Odmítá-li se závislý manžel léčit,

či si ani nepřipouští svou závislost, záleží asi na druhém, zda v takovémto manželství chce setrvávat. Tolerance vůči závislosti na alkoholu je velmi individuální. Chce-li manžel takto narušené manželství udržet, neměl by nic víc od vztahu kromě problémů očekávat. Měl by naopak zajistit péči o rodinu a vědět, že pokud je manžel opilý, je zcela zbytečné s ním jakkoliv diskutovat či se hádat. Ovšem povaha závislého manžela se může zhoršovat a v nejhorším případě vést až k domácímu násilí. Nikdy není pozdě na změnu názoru a při odmítání léčby manželství ukončit (Novák, 2010, s. 127-132).

Podobný průběh a možnost řešení má také závislost na drogách, ovšem u této závislosti mohou být dopady na zdraví mnohem horší. Závislost na hracích automatech neboli gamblerství je také velmi závažné a problematické i z hlediska velmi častých finančních problémů.

2. Workoholismus

Workoholismus je také určitý typ závislosti, protože workoholik je člověk závislý na práci. Má vnitřní tendenci k přepracování a tráví tak stále více času v práci, čímž ji upřednostňuje před čímkoliv. Tím pak vznikají problémy, jelikož je práce pro manžela na prvním místě, zanedbává druhého manžela, rodinu, své záliby a nedodrжуje sliby. Nejen že touto závislostí vznikají mezi manžely problémy, ale tato závislost může vzniknout na základě již problémového manželství, tím že od problémů utíká raději k práci. Základ řešení pak spočívá v tom, aby si manžel tento problém přiznal, změnil své návyky a vrátil se zpět ke svým zálibám a rodině. Ale typů workoholiků je několik proto i možnosti řešení je více. V případě závažnější závislosti může být využita psychoterapie, psychologická intervence či asistovaná svépomoc. Stejně jako závislost pomalu vzniká, tak i její zbavení je pomalé a postupné. Nicméně pokud manželé chtějí manželství zachránit, měli by se o zbavení závislosti společně pokusit a být trpěliví (Novák, 2015).

3. Žárlivost

Žárlivost můžeme definovat jako „*záporný emoční stav, forma úzkosti vznikající z pocitu nejistoty, strachu ze ztráty milované osoby*“ (Novák, 2004, s. 63). Žárlivost se vztahuje vždy ke konkrétní osobě. Leckdy souvisí i s touhou druhého vlastnit – mít partnera a také si ho chránit. Žárlivost se může vyskytovat u obou manželů. Vždy záleží na druhu žárlení, zda je mezi manžely občasný náznak žárlivosti, což je jistě únosné, nebo

zda je žárlivost na denním pořádku, což už může způsobit vážný problém v manželství. Na základě toho lze rozlišit žárlivost na normální a chorobnou. Normální žárlivost je v případě zareagování na zájem druhého manžela o jinou osobu. Žárlivost je přirozená a opodstatněná, řešení se pak odvíjí od konkrétní situace. Kdežto chorobná žárlivost se projevuje častými výslechy, nečekanými kontrolami, podezíráním, neustálými výčitkami a může vést až k násilí. Vznikají-li problémy v manželství právě na základě žárlivosti, nemusí jít manželství vždy zachránit. Pokud jde o normální žárlivost, určitě se nedoporučuje jakkoliv druhého manžela provokovat a tím se snažit předcházet žárlivým scénám. Ovšem jde-li o chorobnou, tzv. patologickou žárlivost, nejspíše jediným reálným řešením bude rozvod. Je-li druhý manžel velmi trpělivý a takto žárlivého manžela stále miluje, může se pokusit o vyřešení problému v manželské poradně (Novák, 2004, s. 63-64).

4. Nevěra

Pojem nevěra neznamená pro každého to samé. Pro někoho je nevěrou až dokonaný pohlavní styk, pro jiného už samotný flirt. Někdo uznává nevěru jen fyzickou, ale někdo i tzv. virtuální nevěru považuje za stejně závažnou. Každý člověk na nevěru pohlíží z jiného úhlu a také ji jinak respektuje. Vše se odvíjí od vzájemné důvěry v manželství, proto nevěru lze označit jako mimomanželský vztah či mimomanželský kontakt. Mimomanželský kontakt je brána jako krátkodobá spíše jednorázová záležitost, která může být i náhodná. Mimomanželský vztah bývá dlouhodobější a může být pouze ze sexuálního důvodu, ale objevit se může i citový vztah (Šmolka, 2003, s. 14-16).

Příčiny nevěry jsou velmi různé. Příčinou může být např. touha poznat něco nového, jiného, ale také odplata za manželovu nevěru. Dále to může být z důvodu pouhé zábavy, ale také jako „lčba“ pocitu méněcennosti či zanedbávání (Šmolka, 2003, s. 48). Nevěra v manželství je vnímána převážně jako velmi traumatizující záležitost. Vyjde-li nevěra najevo, záleží na manželech, jak se k tomu postaví a takto velmi těžkou situaci vyřeší. Mohou být manželské páry, které tuto záležitost samy ustojí, ale jsou i tací, kteří tuto obtížně zvládatelnou situaci bez odborné pomoci nezvládnou. Nejčastěji jsou využívány manželské poradny, psychologové či psychiatři, díky nimž je poskytované kvalitní poradenství či terapie (Šmolka, 2003, s. 92).

5. Domácí násilí

Domácí násilí představuje fenomén dnešní společnosti. Případy domácího násilí stále rostou, je to velmi závažné téma, jímž se zabývá hlavně trestní právo. Domácí násilí v manželství spočívá v chování manžela, kterým vyvolává strach u druhého manžela a dokáže si prostřednictvím něho vynutit určité jednání. Domácí násilí nemusí být pouze fyzické, může jít i o psychické či ekonomické. Strach a obavy před jednáním násilného manžela často přinutí manžela mlčet a násilí snášet po delší dobu, někdy i několik let. Ani samotné násilí nevzniká ze dne na den, ale vyvíjí se postupně. Případná omluva takovéto jednání rozhodně nevyřeší a je nezbytné vyhledat včas pomoc minimálně u rodiny či přátel. Protože neřešená agrese se většinou postupem času dále stupňuje. Často oběti domácího násilí nemají již žádné sebevědomí, agresora respektují, a mohou se tak obrátit na řešení problémů např. alkoholem, což už nese jen další problémy. Agresivní chování násilníka může mít různé důvody, ale ať už se jedná o jakékoliv domácí násilí jediným možným řešením je opuštění násilného manžela a požádání o pomoc. Možnost okamžitého řešení má policie a to vykázaním násilného manžela z domu, následně soud může manžela vykázat ze společného bydlení. Touto problematikou se zabývá mnoho organizací, proto se týraný manžel nemusí ničeho bát a obrátit může i na jakoukoliv instituci zabývající se domácím násilím např. Bílý kruh bezpečí (Novotný a kol., s. 89-90).

4.3 Finanční problémy

Další příčinou pro vznik konfliktů mezi manžely jsou finance. Hospodaření s financemi v manželství může mít řadu podob, vždy podle toho, jak to samotným manželům vyhovuje. Zda mají manželé jeden, nebo dva příjmy může zásadně ovlivnit rodinný rozpočet, přičemž finanční problémy mohou vzniknout kdykoliv v průběhu manželství.

4.3.1 Hospodaření s financemi

Hospodaření se společným majetkem manželů, pokud ovšem své majetkové poměry předem smluvně neupravili jinak, zahrnuje většinu příjmů. Tyto příjmy představují

důležité a potřebné finance tvořící rozpočet. Hospodaření se společným rozpočtem v manželství je důležité pro zajištění požadované životní úrovně manželů, ale také pro harmonické trvání manželství. Ať už se o rodinný rozpočet stará pouze jeden z manželů, nebo oba společně důležité je, aby manželé byli finančně zajištěni a nebyl tak důvod pro konflikty. Pro finanční zabezpečení manželů jsou nezbytné peníze. Ty můžeme dělit za prvé na ty, které jsou potřeba v současnosti na plánované a očekávané výdaje (nájem, pojištění). A za druhé jsou to peníze, které jsou potřeba jako rezerva pro budoucnost, ať už se využijí na bydlení, zajištění studia pro děti či na jiné investice. Nemít alespoň minimální úspory je v dnešní době riskantní. Každé manželství je na tom finančně jinak, a také jinak nakládá s penězi, což je ovlivněno možnostmi a potřebami manželů. V případě finanční nouze je možné využít pomoc ze strany rodiny, přátel, ale především státu poskytující sociální dávky (Novák, Pokorná, 2007, s. 55-58).

Co se týče hospodaření s financemi, neexistuje žádný všeobecný systém či návod, jak nejlépe a účinně s penězi nakládat. Vše záleží na osobních zkušenostech a i zavedený systém se může časem přizpůsobovat a měnit podle potřeb manželů a aktuální finanční situace. V této oblasti proto nastávají časté rozpory a vznikají tak hádky mezi manžely (Šmolka, Mach, 2008 s. 65-66).

4.3.2 Dluhy

Finanční problémy mají negativní dopad na manželství, zejména dluhy a zadlužená domácnost má zásadní význam na další hospodaření, ale také na vztah mezi manžely. Dluhy tvoří společné jmění manželů, jak je podrobněji uvedeno v podkapitole 2.1.2 Pasiva. Pro lepší pochopení připomenu, že SJM tvoří dluhy, které vznikly za dobu trvání manželství a manželé tak vystupují jako solidární dlužníci, což znamená, že za své závazky odpovídají společně a celým svým jměním. Ovšem jsou tu i výjimky, a to v případě, že se dluh týká jen majetku jednoho z manželů, nebo dluh převzal jen jeden z manželů bez potřebného souhlasu druhého, v takovýchto situacích by dluh společný nebyl a uhrazení by bylo z výlučného majetku dlužícího manžela. Zákonné ustanovení zaručuje ochranu třetím osobám a ochranu druhému manželovi, který dluh nezavinil, tím že upravuje rozsah možného poškození SJM. Možná ochrana manžela, jenž dluh nezavinil, nebo o něm ani nevěděl, spočívá v jeho aktivním jednání. Musí bez zbytečných odkladů projevit nesouhlas s dluhem nikoliv jen vůči manželovi, ale přímo vůči věřiteli. Tím může

ochránit svůj majetek, SJM nebude zasaženo celé, ale jen taková část, která by dlužícímu manželovi patřila při vypořádání. Takovéto ochrany se může manžel domáhat, i pokud by dluh vznikl ještě před samotným uzavřením manželství, či např. z protiprávní činnosti (Novotný a kol., 2014, s. 66).

Rozhoduje-li soud o společném dluhu manželů tedy patřícího do SJM, nejčastěji je takovýto dluh řešen srážkami ze mzdy nebo jiného příjmu manžela, nebo příkázáním pohledávky manžela z účtu u peněžního ústavu. Podle exekučního řádu se stává účastníkem řízení i druhý manžel, jsou-li exekucí zasaženy věci, práva či jiný majetek patřící do společného jmění. Ochrana v takové to situaci spočívá ve vylučovací žalobě, jejímž předmětem je vyloučení majetku či práva z už nařízené exekuce (Francová, Závodská, 2014, s. 65 - 66).

Jsou-li dluhy únosné a manželé je dokáží bez problémů řešit, aniž by si kvůli tomu brali další půjčky a tím se dále zadlužovali, není to až tak závažný problém. Ovšem pokud dluhy vznikají v tajnosti před druhým manželem nebo společným jednáním manželů a jejich řešení není na dohled, je na čase to začít okamžitě řešit, dřív než bude pozdě. Protože vzniklá exekuce a následné jednání exekutora není nic příjemného a pak už tolik možností k řešení či ochraně majetku není. Od těchto finančních problémů se pak odvíjí další a další problémy a může to vést až k rozpadu manželství. V dnešní době není lehké žít bez hypoték, půjček či věcí na splátky, ale je důležité vše si ohlídat a hlavně případné finanční problémy okamžitě řešit a nenechat zajít příliš daleko. Vše je možné řešit, případně požádat o pomoc ve formě konzultace se specialistou či využít alespoň nějakou radu z bezplatných právních poraden.

5 Zánik manželství a vypořádání SJM

5.1 Zánik manželství

OZ taxativně stanovuje důvody zániku manželství. Zánik manželství můžeme rozdělit na zánik za života manželů, což je nejčastěji rozvodem, prohlášením manželství za neplatné, nebo změnou pohlaví. A zánik manželství smrtí nebo prohlášením za mrtvého, což jsou způsoby zániku přímo ze zákona. Následovně budou tyto druhy zániku manželství rozebrány podrobněji (Šínová, Šmíd, 2014, s. 189).

1. Zánik manželství smrtí jednoho z manželů

Se smrtí jednoho z manželů se pojí zánik manželství, taktéž s ním zaniká i SJM, pokud existovalo v době úmrtí. Tento způsob zániku je zcela přirozený a vedle rozvodu jeden z nejčastějších způsobů. Po smrti jednoho z manželů matriční úřad vydá úmrtní list, což je veřejná listina, jenž dokazuje smrt. Manželství ovšem nezaniká vydáním úmrtního listu, ale okamžikem smrti. Majetková práva a povinnosti se posuzují v řízení o dědictví podle majetkového režimu, který manželé měli (Holub a kol., 2009, s. 135).

2. Zánik manželství prohlášením jednoho z manželů za mrtvého

Je-li jeden z manželů soudem prohlášen za mrtvého, hledí se na něho stejně, jako by zemřel a prohlášení se pojí se stejnými důsledky jako smrt (Holub a kol., 2000, s. 157). Prohlášení manžela za mrtvého je možné jen ve dvou případech. První případ se vztahuje k předvídané situaci a to když nelze mrtvé tělo prohlédnout způsobem, který je stanoven, a tudíž tak nelze vydat úmrtní list. Mezi takovéto situace můžeme řadit např. přírodní katastrofy a jiné okolnosti, které jeví smrt jako jistou. Druhý případ zahrnuje domněnku smrti, tedy to zda je důvodné danou osobu považovat za mrtvou. Domněnka je vyvratitelná a na rozdíl od prvního případu, zde není vyžadována jistota, ale stačí pravděpodobnost smrti. Nastane-li prohlášení jednoho z manželů za mrtvého, manželství zaniká zpětně ke dni, jenž je uveden v rozsudku jako den smrti. Pokud se poté kdykoliv zjistí, že manžel je naživu, rozsudek o prohlášení za mrtvého se zruší nebo změní, ale manželství už obnoveno nebude. Toto prohlášení je potřeba odlišovat od prohlášení jednoho z manželů za nezvěstného, to nemá žádný vliv na trvání manželství (Šínová, Šmíd, 2014, s. 191-192).

3. Zánik manželství změnou pohlaví jednoho z manželů

Zánik manželství na základě změny pohlaví jednoho z manželů je v OZ zcela nově, a doposud to žádný zákon neuváděl. Hlavním důvodem byla nutnost zareagovat na vývoj zdravotnictví a schopnost lékařů změnit pohlaví člověka. Změna pohlaví nemá žádný vliv na osobní či majetkové poměry dané osoby, nicméně je-li osoba v manželském svazku, tak dnem, kdy došlo ke změně pohlaví, zaniká i manželství (Šínová, Šmíd, 2014, s. 192-194).

4. Zánik manželství prohlášením manželství za neplatné

Manželství, které je soudem prohlášeno za neplatné, zaniká. Po prohlášení se na něj pohlíží, jako by manželství ani nikdy nevzniklo, a tudíž se i muž a žena jeví jako osoby svobodné, nikoliv rozvedené (Šínová, Šmíd, 2014, s. 194-195).

5.2 Rozvod

S rozvodem manželství má zkušenost stále větší počet manželských párů, jelikož rozvodovost dle statistik stále roste. Rozvod je událost, která je jistě nepříjemná a někdy i traumatizující, ať už pro samotné manžele, jejich děti či blízké okolí. Velmi často se v manželské krizi, která je velmi intenzitní, a dále nesnesitelná jako jediné vhodné řešení jeví rozvod. Přesto je potřeba si rozvod důkladně rozmyslet (Dvořáková Závodská, 2002, s. 70).

Pokud se pro rozvod manželé, ať už z jakýchkoliv příčin rozhodnou, musí být jedním z nich podán návrh na rozvod a splněna podmínka rozvratu. Ještě než soud zahájí řízení, navrhnou manželům smír. Což znamená, že je vyzve, aby se pokusili rozvod ještě zvážit a najít nějaký společný kompromis k vyřešení jejich problému, nebo vzít v potaz jiné možnosti řešení jejich krize, jako je odborná pomoc psychologů či využití manželské poradny (Francová, Závodská, 2014, s. 2-4).

Dále je zde možnost využít mediace, což je způsob alternativního řešení sporů. Význam má především v tom, že se zabývá i vztahy mezi účastníky řízení a napomáhá dojít k nekonfliktní komunikaci (Šmíd, Šínová, 2013, s. 199). Je-li tato možnost neúspěšná či je odmítnuta následuje rozvodové řízení. To může být soudem zahájeno pouze na návrh jednoho z manželů a v případě, je-li manželství trvale, hluboce a nenapravitelně

rozvráceno a z těchto důvodů nelze předpokládat obnovení manželského soužití. Podle průběhu rozvodu lze rozlišit dva druhy, a to rozvod sporný a nesporný. Přičemž existence zmíněného rozvratu je vyžadována u obou typů. Důležitou otázkou se vzhledem k tématu rozvodu se jeví otázka, jak o rozvod požádat. Soudní řízení ve věcech manželských je upraveno zákonem č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. Návrh na rozvod musí manžel podat k příslušnému soudu a součástí obsahu návrhu musí být údaje o uzavření sňatku, popis manželství a jeho současný stav, taktéž důvody rozvratu manželství a na závěr návrh na vydání rozsudku. Návrh je třeba podat ve dvojím vyhotovení a opatřit kolek, sloužící k úhradě soudního poplatku. Potřeba je také přiložit kopii oddacího listu, eventuálně návrh na úpravu poměru k dětem (Francová, Závodská, 2014, s. 2-8).

Důvody rozvodu

Jestliže v manželství schází vzájemný citový vztah, emoční podpora a další důležité předpoklady pro harmonický manželský vztah nastává krize, která může být velmi hluboká a ze které už nemusí být cesta ven a pak je zcela běžné, že manželé začnou o rozvodu uvažovat. Manželé jsou velmi úzce propojeni a spolupracují v řadě oblastí, především v emoční, sexuální, materiální, finanční, sociální, ale i pracovní oblasti, což sebou právě nese riziko vzniku problémů. Existují manželství, které problémy ustojí a bez následku je vyřeší, dokáží tak zvládnout i několik krizí. Vzrůstající rozvodové statistiky ale signalizují, že manželské krize nejsou ve většině případů trvale překonatelné. Jaké jsou ale ty hlavní důvody k rozvodu? Dnešní principy a požadované hodnoty manželů od manželství se velmi liší a neustále se mohou měnit, takže nelze uvést konkrétní pořadí či nějakou přesnou hierarchii důvodů. Mezi nejčastější důvody ovšem patří: zanedbávání partnera, nebo dětí, ať už z důvodu nezájmu, nebo např. workholismu, dále nevěra, finanční problematika, nesrovnalosti v sexuálním životě, násilí (fyzické, psychické), užívání alkoholu a jiných návykových látek, neúměrné požadavky, nedostatek lásky a odcizení (Soudková, 2006, s. 124- 129). S těmito hlavními problémy jsme se již seznámili ve 3. kapitole problematika manželství.

Fáze rozvodu

Od vzniku manželské krize až ke konci rozvodového řízení, je velmi dlouhá doba. Autor Ivo Plaňava ve své knize tuto dobu dělí na 4 základní etapy.

První etapu nazývá: protahovaná manželská krize s narůstajícím rozvodovým potenciálem. Tato fáze je rozhodující z toho důvodu, že se manželé rozhodují, zda rozvodové řízení zahájit či nikoliv. Zásadní bývá to, zda se manželská dysfunkce rozšiřuje, nebo zda ji manželé dokáží vyřešit a problémy ustát. Nepřichází-li kladné řešení v úvahu a dále se rozvíjí negativní faktory a hádky, tak se rozvodový potenciál neustále zvětšuje.

Druhá etapa s názvem rozvodové rozhodování a rozhodnutí, zahrnuje hodnocení dosavadního manželského soužití. Pokud shledají společné soužití už jako neúnosné a oba chtějí změnu je rozhodnutí o rozvodu jednodušší, než pokud na něm trvá jen jeden z manželů. Je-li to jen jednostranné rozhodnutí, může docházet k ovlivňování okolí a snaha obhájit své postavení.

Následující **třetí etapa**: rozvodové jednání, jež obsahuje několik činností. Jednak to může být sdělení blízkému okolí své rozhodnutí, kontakt s advokátem až po podání návrhu na rozvod. Mají-li manželé děti, může se zde na ně zvýšit tlak a manévrování s nimi, nebo naopak nezájem a jejich přehlížení. Je-li rozvod se souhlasem obou, průběh by neměl být tak stresující a zákeřný.

Poslední **čtvrtá etapa**: dokončení manželské separace a utváření porozvodového životního stylu. Pod tímto názvem si můžeme představit určitou adaptaci rozvedených manželů a budování si samostatného života, ve kterém se mohou zaměřit se na výchovu dětí, zaměstnání či hledání nového partnera (Plaňava, 2000, s. 157-159).

5.2.1 Druhy rozvodů

Základní rozdíl mezi sporným a nesporným rozvodem spočívá v zjišťování příčin rozvratu manželství, u obou ovšem rozvrat musí existovat. U rozvodu nesporného soud manželství rozvede bez zjišťování příčin rozvratu, kdežto u rozvodu sporného je důležité zjistit konkrétní příčiny rozvratu.

1. Sporný rozvod

U sporného rozvodu je vždy povinností soudu rozvrat a jeho příčiny prokázat. Není-li ze strany manželů zájem udržet manželství, poté dokázat rozvrat nebývá složité, i kdyby každý z nich viděl důvod v něčem jiném. Mezi nejčastější příčiny rozvratu manželství patří nenaplňování manželských povinností jako např. být si věrni, žít spolu, pomáhat si, nebo vzájemně se respektovat. A tak v praxi jako velmi časté důvody pro

rozvod jsou uváděny nevěra, finanční problémy až po možné fyzické násilí. Manželské vztahy jsou velmi složité a tak mohou být problémy, které vedou k rozvodu u jednotlivých manželů značně rozdílné. Zdali bude manželství rozvedeno, záleží pouze na posouzení soudu, shledá-li manželství hluboce, trvale a nenapravitelně rozvrácené. Podstatně složitější bude stav, kdy jeden z manželů s rozvodem souhlasit nebude, ať už kvůli citovým vazbám, zachování rodiny, nebo z mnoha jiných důvodů. V takovéto situaci se rozhodování soudu ztěžuje a může manželům přinášet nepříjemné okamžiky. A to zejména proto, že dokazování neplnění manželských funkcí jako je např. nevedení společné domácnosti, neschopnost výchovy dětí a mnoho dalších sebou nese nutnost zveřejnění také intimností, ať už ze společného života či intimního života jen jednoho z nich. Pokud se jeden z manželů rozvádět nechce, může popírat skutečnosti ve snaze docílit zamítnutí rozvodu, poté je to pro soud ještě mnohem obtížnější a řízení se může táhnout i několik let. Soud má povinnost zkoumat nejen hloubku, ale také trvání rozvratu, protože tím musí zjistit, zda přece jen manželství není schopné naplňovat minimálně jednu z důležitých funkcí, a to většinou péči o nezletilé dítě, čímž by bylo vytvořeno vhodné prostředí pro řádnou výchovu. Z tohoto důvodu si nechává soud doručit zprávu Orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Záleží zde tedy na zvážení soudu, zda návrhu vyhoví či nikoliv (Francová, Závodská, 2014, s. 5-6).

2. Nesporný rozvod

Nesporný rozvod, též někdy označován jako rozvod po dohodě, zavedla novela zákona o rodině z roku 1998. Tím vznikla možnost zániku manželství samotnými manžely a taktéž úprava budoucích vztahů na základě vzájemné dohody. U tohoto typu rozvodu se předpokládá kvalifikovaný rozvrat manželství, jenž zahrnuje důležité 3 podmínky, které musí být současně naplněny. Délka trvání manželství musí být minimálně 1 rok, manželé spolu nejméně 6 měsíců nežijí a druhý manžel, jenž návrh nepodává, musí s rozvodem písemně souhlasit. Tyto podmínky mají za cíl předcházet lehkomyšlnému ukončení krátkodobého manželství, protože u takovýchto manželství by nešel dokázat rozvrat. Aby mohlo být manželství rozvedeno, musí být předloženy písemné smlouvy o vypořádání SJM a o vypořádání práva společného bydlení. Vyžaduje-li jeden z manželů nárok na výživné, tak musí být doložena písemná dohoda o vyživovací povinnosti, a mají-li manželé děti, nezbytné je pravomocné rozhodnutí soudu o schválení dohody, v níž si upraví poměry

k nezletilým dětem na dobu po rozvodu. Jsou-li splněny zároveň všechny tyto podmínky, soud se příčinami rozvratu zabývat nemusí a manželství rozvede, ale existence rozvratu manželství prokázána být musí. Předpoklad tohoto rozvodu tkví v tom, že se manželé na podstatných záležitostech dohodnou. Výhodu pak má v převážně rychlejším průběhu řízení (Francová, Závodská, 2014, s. 5-6)

Překážky rozvodu

I v případě, že je manželství trvale rozvráceno, nemusí být vždy soudem rozvedeno a návrh může být odmítnut. Jsou definovány 3 překážky, pro které rozvod umožněn nebude. Za prvé manželství nebude rozvedeno, jeli to v rozporu se zájmem nezletilého dítěte, které má např. zdravotní obtíže. Za druhé bude soudem návrh odmítnut, pokud manžel, který s rozvodem nesouhlasí a na rozvratu se nepodílel, a byla by mu tím způsobena závažná újma. Soud taktéž manžele nerozvede, existují-li mimořádné okolnosti, jež svědčí ve prospěch manželství. Výjimka je jen tehdy, pokud manželé spolu nežijí minimálně 3 roky. Třetí překážka souvisí s rozhodnutím soudu o úpravě poměru nezletilých dětí, které musí být pravomocné (Bělohávek a kol., 2012, s. 247-248).

5.3 Zánik SJM a vypořádání SJM

5.3.1 Zánik SJM

SJM nejčastěji zaniká zánikem manželství, ale také může zaniknout za trvání manželství, a to je-li vydán jednomu z manželů civilní, či trestním rozsudek. Civilní rozsudek je v případě prohlášení konkursu na majetek, dle zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (§ 268 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb.). Kdežto trestní rozsudek je vydán v případě udělení trestu propadnutí majetku, který je obsažen v trestním zákoníku (§ 66 odst. 4 zákona č. 40/ 2009 Sb.). Manželství nadále trvá, není nijak narušené, ale společné jmění mezi manžely zaniká. Takto zrušené SJM lze soudem za trvání manželství zase obnovit (Šínová, Šmíd, 2014, s. 171-172).

Hospodaření s majetkem do jeho vypořádání

Po zániku SJM nastává povinnost jeho vypořádání. Než k samotnému vypořádání dojde, oba bývalí manželé s majetkem nakládají a používají ho, čímž dochází k opotřebení

i změně stavu věci. Pravidla správy a hospodaření s majetkem stanovena nejsou. Vzhledem k povaze majetku může samozřejmě docházet i k jeho rozšiřování, v úvahu se poté berou všechny přírůstky i výnosy z doposud nevypořádaného majetkového režimu. U některých typů majetku se vyžaduje jeho pravidelná údržba a náklady, které takto vzniknou, hradí společně, pokud věc neužívá výhradně jen jeden (Holub a kol., 2009, s. 138-140).

5.3.2 Vypořádání SJM

Vypořádání zaniklého SJM představuje proces, kterým je všechno společné jmění rozděleno do výlučného vlastnictví manželů, případně do podílového spoluvlastnictví, zaleží na povaze věci vypořádaného majetku. Existují 3 možné druhy vypořádání, buďto se sami manželé dohodnou, nebo o vypořádání rozhodne soud. Není možné, aby SJM zůstalo nevypořádané, proto je zákonem stanovena třetí možnost a to vypořádání na základě nevyvratitelné domněnky. Při vypořádání může dojít i k propojení více druhů vypořádání (Dvořák, Spáčil, 2011, s. 198-201). Vypořádání zahrnuje veškeré společné jmění, proto je velmi důležité vytvořit seznam všech věcí, jenž bude obsahovat popis a bude brát v potaz zejména stav věci, ale také cenu. Ocenění majetku hraje důležitou roli zejména při soudním vypořádáním, aby rozdělení majetku bylo spravedlivé a nikdo z manželů nebyl na úkor druhého zvýhodněn (Dvořák, Spáčil, 2011, s. 225).

1. Vypořádání dohodou manželů

Jedna z upřednostňovaných možností vypořádání SJM je na základě dohody manželů. Tento způsob se může jevit jako nejjednodušší a nejrychlejší, ovšem nemusí tomu tak vždy být. Záleží na dohodě manželů a na tom jak jsou schopni respektovat jeden druhého ve smyslu jejich potřeb, zájmů a osobním vztahům k věcem. Nezbytný předpoklad k uzavření této dohody je časová lhůta, která činí 3 roky od zániku SJM. Dohoda o vypořádání může být uzavřena také jen k části majetku a lze ji nově uzavřít i za trvání manželství v písemné podobě. Jinak se písemná forma nevyžaduje s výjimkou převodu nemovitostí (Dvořák, Spáčil, 2011, s. 202-212).

2. Vypořádání soudem

Není-li možná shoda mezi manžely, může jeden z manželů podat návrh na rozhodnutí o vypořádání SJM k soudu, a to nejpozději do 3 let od jeho zániku. Pro

rozhodování soudu jsou stanoveny 4 základní zásady. První zásadou je, že podíly obou manželů vypořádaného jmění jsou stejné. Druhou zásadou je povinnost manželů nahradit to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek jednoho z nich. S touto zásadou přímo souvisí třetí zásada, jež vyhrazuje právo manžela, žádat o náhradu toho, co ze svého majetku vynaloží na majetek společný. Poslední zásadou je přihlídnutí k potřebám nezaopatřených dětí, dále jak se manželé starali o rodinu, děti a domácnost. Toto pravidlo se např. projeví v určení majetku, který slouží výhradně dětem (Novotný a kol., 2014, s. 67-68)

3. Vypořádání zákonnou domněnkou

Třetí možností, jak lze zaniklé SJM vypořádat, je na základě nevyvratitelné zákonné domněnky. Je důležité, aby k vypořádání SJM došlo vždy, a tak pokud se manželé o vypořádání nedohodli, ani o něm nerozhodl soud do tří let od samotného zániku, přichází vždy na řadu právě tato domněnka (Novotný a kol., 2014, s. 68-70).

Obsahové znění zákona o této domněnce je převzato a formulačně upraveno z předchozího občanského zákoníku (§ 150 zákona č. 40/1964 Sb.).

Domněnka stanoví, že se manželé vypořádali tak, „že *hmotné movité věci zůstanou ve vlastnictví toho z nich, který je jako vlastník užívá pro své potřeby nebo pro potřeby rodiny, a ostatní hmotné věci a nemovité se stávají rovným dílem podílovým spoluvlastnictvím*“ (Novotný a kol., 2014, s. 70). Rozdělení majetku oběma rovným dílem platí i pro jiná majetková práva, pro dluhy a pohledávky.

Praktické vymezení práce

6 Kvantitativní výzkum

Kvantitativní výzkum a jeho deduktivní charakter je odrážen v linearitě jeho operací. Což znamená, že výstup z jedné operace je vstupem do operace následující. Různé knihy zabývající se tímto výzkumem, uvádějí jednotlivé kroky stručněji, nebo detailněji, avšak jejich posloupnost je obdobná. V rámci výzkumu je použito Dismanovo členění empirického modelu kvantitativního výzkumu:

1. Formulace teoretického nebo praktického sociálního problému
2. Formulace teoretické hypotézy
3. Formulace souboru pracovních hypotéz
4. Rozhodnutí o populaci a vzorku
5. Pilotní studie
6. Rozhodnutí o technice sběru informací
7. Konstrukce nástrojů pro tento sběr
8. Předvýzkum
9. Sběr dat
10. Analýza dat
11. Interpretace, závěry, teoretické zobecnění (Disman, 2011, s. 120).

Tyto jednotlivé kroky, bude-li zapotřebí, budou nejdříve teoreticky vysvětleny a pak vždy bude popsán konkrétní postup tohoto výzkumu.

6.1 Formulace praktického sociálního problému

Formulace problému závisí především na tom, proč je výzkum dělán. Formulace praktického problému přímo souvisela s tématem a zaměřením diplomové práce, proto byl výzkum zaměřen na problematiku manželství a s ním úzce související rozvod.

Pro lepší vymezení sociálního problému a učinění dalších kroků byla nejdříve vytvořena hierarchie výzkumu, jejíž příklad Punch uvádí ve své knize (2008, s. 43).

Oblast výzkumu: manželství a rozvod

Téma výzkumu: manželství a jeho problematika v praxi

Hlavní cíl: statistický ověřit stanovenou teoretickou hypotézu

Specifické cíle: zjistit nejčastější druhy problémů, zmapovat četnost problémů mezi manžely, existenci a důvody manželských krizí, prozkoumat sociální charakteristiky respondentů a jejich vzájemné vztahy a zaměřit se také na problematiku rozvodu a jeho důvody, zjistit nejčastěji uváděné nejsilnější a nejslabší stránky manželství, navrhnout možné řešení či pomoc v rámci problematiky rozvodu v souvislosti s legislativou a doporučit řešení nejčastější problematiky manželství.

Dílčí výzkumné otázky (znění proměnných uvedených v závorkách viz příloha B):

- VO1: Ovlivňuje věk respondenta, to v jaké vývojové etapě se nachází jeho manželství?
(OP12, OP21)
- VO2: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v kategoriích rodinného stavu?
(OP11, OP13)
- VO3: Jaké je zastoupení respondentů dle věku v kategoriích rodinného stavu?
(OP12, OP13)
- VO4: Ovlivňují počty nezletilých dětí rodinný stav respondentů? (OP16,OP13)
- VO5: Jak se podílí délka manželství na konkrétních vývojových etapách manželství?
(OP15, OP21)
- VO6: Jak se podílí délka manželství na hodnocení dopadu rozvodu na respondenta?
(OP15, VnP5)
- VO7: Ovlivňuje počet nezletilých dětí rozhodnutí o rozvodu? (OP16, VnP4)
- VO8: Ovlivňuje čistý měsíční příjem respondenta sjednání předmanželské smlouvy?
(OP18, VnP1)
- VO9: Jaké jsou nejčastěji uváděny nejsilnější stránky manželství? (OP213)
- VO10: Jaké jsou nejčastěji uváděny nejslabší stránky manželství? (OP214)
- VO11: Jak ovlivňuje četnost problémů mezi manžely spokojenost v manželství?
(OP26, OP22)
- VO12: Jaké jsou dva nejčastěji zvolené problémy v manželství a jaké je jejich procentní zastoupení u respondentů? (OP24)
- VO13: Jak ovlivňuje četnost vzniku problémů mezi manžely četnost vzniku hádek?
(OP26, OP27)

- VO14: Jak ovlivňuje délka trvání manželství zvolený druh problémů, jenž manželé musí řešit? (OP15, OP24)
- VO15: Jak ovlivňuje druh problémů, jež musí manželé řešit existenci manželské krize? (OP23, OP28)
- VO16: Jaký byl nejčastější důvod manželské krize? (OP210)
- VO17: Jak ovlivňuje četnost problémů mezi manžely existenci manželské krize? (OP26, OP28)
- VO18: Jak ovlivňuje četnost manželské krize způsob řešení manželské krize? (OP29,OP211)
- VO19: Kdo nejčastěji iniciuje řešit manželskou krizi manželkou poradnou z hlediska pohlaví? (OP212)
- VO20: Jaký má způsob řešení manželské krize dopad na vztah mezi manžely? (OP211,VnP2)
- VO21: Jak se podílí délka manželství na existenci manželské krize? (OP15,OP28)
- VO22: Jaký druh rozvodu u respondentů převažoval? (OP125)
- VO23: Jak dlouho u rozvedených respondentů trval rozvod? (OP216)
- VO24: Jak se podílel druh rozvodu na následné délce rozvodu? (OP125, OP216)
- VO25: Jaké bylo nejčastější určení důvodu zdlouhavého rozvodu (trvajícího déle než 3 měsíce)? (OP217)
- VO26: Jak se podílel druh sňatku na následném druhu rozvodu? (OP14, OP215)
- VO27: Jak ovlivňuje konkrétní druh rozvodu, to jak respondent rozvod snášel? (OP215, VnP5)
- VO28 : Jaké jsou nejčastější a nejméně časté příčiny rozpadu manželství? (VnP3)

6.2 Formulace teoretické hypotézy

Teoretická hypotéza definuje vztah mezi dvěma proměnnými, ale je vytvořena na obecné úrovni. Hypotéza představuje určité tvrzení o věci, které bude předmětem výzkumu a bude ověřována. Představuje důležitý krok pro tvorbu následujících pracovních hypotéz, které problém hlouběji rozpracovávají tak, aby mohl být zkoumán (Disman, 2011, s. 77-78).

Pro účely výzkumu byla zvolena teoretická hypotéza: **Manželská krize mezi manžely je ovlivněna délkou manželství a druhem problémů.**

6.3 Formulace pracovních hypotéz

Pracovní hypotézy hrají ve výzkumu důležitou roli, např. z důvodů, zda je výzkum vůbec proveditelný, jsou nástrojem pro redukci informací a obsahují základní informace pro rozhodnutí o technice výzkumu (Disman, 2011, s. 85-88).

Zvolené pracovní hypotézy jsou na základně stanovených cílů. Pracovní hypotézy, budou v rámci analýzy dat přiřazeny k odpovídajícím výzkumným otázkám, hypotézy jsou následující:

- PH1:** Mezi jednotlivými věkovými kategoriemi a existencí konkrétní vývojové etapy je předpokládán statisticky významný rozdíl.
- PH2:** Délka manželství statisticky významně ovlivňuje existenci konkrétní vývojové etapy manželství.
- PH3:** Mezi délkou manželství a hodnocení dopadu rozvodu na respondenta je předpokládán statisticky významný rozdíl.
- PH4:** Počet nezletilých dětí statisticky významně ovlivňuje rozhodnutí o setrvání v manželství kvůli dětem.
- PH5:** Čistý měsíční příjem respondenta statisticky významně ovlivňuje rozhodnutí o sjednání předmanželské smlouvy.
- PH6:** Četnost problémů mezi manžely statisticky významně ovlivňuje spokojenost v manželství.
- PH7:** Četnost vzniku problémů mezi manžely statisticky významně ovlivňuje četnost vzniku hádek.
- PH8:** Délka trvání manželství statisticky významně ovlivňuje existence konkrétního druhu problému, jenž vyžaduje řešení.
- PH9:** Existence problémů, jež vyžadují řešení, statisticky významně ovlivňuje existenci manželské krize v manželství.
- PH10:** Mezi četností problémy mezi manžely a existencí manželské krize je očekáván statisticky významný rozdíl.
- PH11:** Mezi četností manželské krize a způsobu řešení manželské krize je předpokládán statisticky významný rozdíl.
- PH12:** Mezi způsobem řešení manželské krize a dopadem této krize na vztah mezi manžely je předpokládán statisticky významný rozdíl.

PH13: Mezi jednotlivými délkami manželství je očekáván statisticky významný rozdíl v následné existenci manželské krize.

PH14: Mezi druhy sňatku je očekáván statisticky významný rozdíl v následujícím druhu rozvodu.

PH15: Mezi druhem rozvodu a tím jak respondent rozvod snášel je předpokládán statisticky významný rozdíl.

6.4 Rozhodnutí o populaci a vzorku

Rozhodnutí je velmi úzce spojeno s účelem výzkumu. Populací je myšlen soubor lidí, o kterých se chceme díky výzkumu dozvědět více informací. Z hlediska rozsáhlého zaměření nebylo možné v tomto výzkumu zahrnout celou populaci, proto výzkumným vzorkem byli lidé, kteří byli pro výzkum vyhovující podle předem určených charakteristik. Pro volbu respondentů byl zvolen nepravděpodobnostní výběr, konkrétně výběr nabalováním, tzv. nabalování sněhové koule. Tento výběr spočíval v oslovení pár lidí, kteří poté dotazník šířili dál a docházelo tak k nabalování dalších respondentů. Výběr nabalování byl vhodný i proto, že byla předem určena cílová skupina respondentů, kterou byli muži a ženy v manželském svazku, rozvedení či ovdovělí. Věková kategorie byla omezena - od 16 let, kdy je možné výjimečně uzavřít manželství na základě svolení soudu. Pokud se tedy respondent rozhodl dotazník vyplnit, sám se tak zařadil do zkoumaného vzorku populace. Předpokládaná velikost výzkumného vzorku byla 120 respondentů.

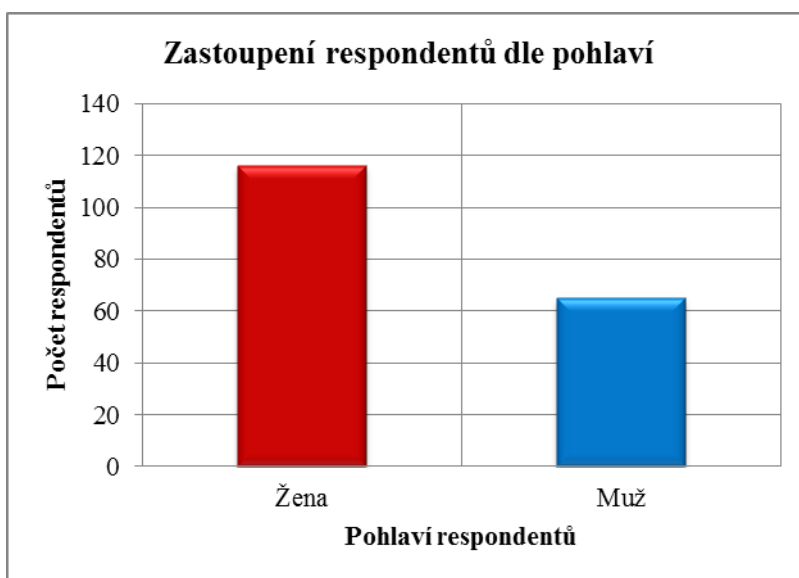
Sňatečnost dle údajů ČSÚ má dlouhodobě mírně klesající tendenci v počtu uzavřených sňatků (ČSÚ, 2015b). Vývoj rozvodovosti má taktéž klesající charakter, protože absolutní počet rozvodů ovlivňuje právě snižující se počty sňatků. Ovšem pokud bychom vzali v potaz intenzitu rozvodu, tak ta zůstává stále vysoká (ČSÚ, 2015a). Grafické znázornění a více informací o vývoji je obsaženo v příloze A.

I se snižujícími se počty sňatků a tím i rozvodů je téma problematika manželství a rozvodovost stále aktuální. Uzavírání sňatků a rozvodovost jsou celkem rovnoměrně zastoupena ve všech krajích, proto je výzkumný vzorek tvořen respondenty z celé České republiky.

Charakteristika výzkumného vzorku výzkumu

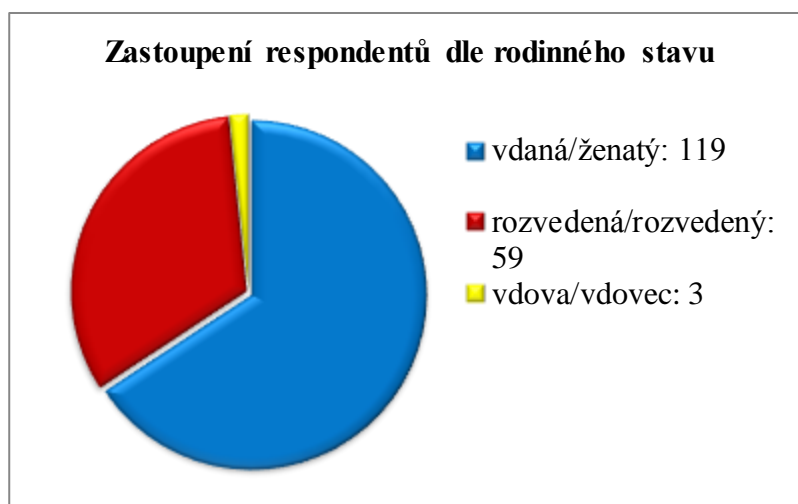
Z celkového počtu 181 respondentů byl dotazník vyplněn 116 ženami (64 %) a 65 muži (36 %) viz graf č. 1. Rozdělení respondentů dle rodinného stavu také není rovnoměrné, kategorie „vdaná/ženatý“ byla zastoupena v počtu 119 respondentů (66 %), kategorie „rozvedená/rozvedený“ tvořilo 59 respondentů (32 %) a kategorii „vdova/vdovec“ byla zastoupena pouze 3 respondenty (2 %), viz graf č. 2. Prvotní záměr rovnoměrného zastoupení z hlediska pohlaví a rodinné stavu nebyl možný, a to kvůli problematictějšímu vyhledávání cílových skupin, proto se hypotézy k těmto kategoriím nevztahují.

Graf 1: Zastoupení respondentů dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování autorky

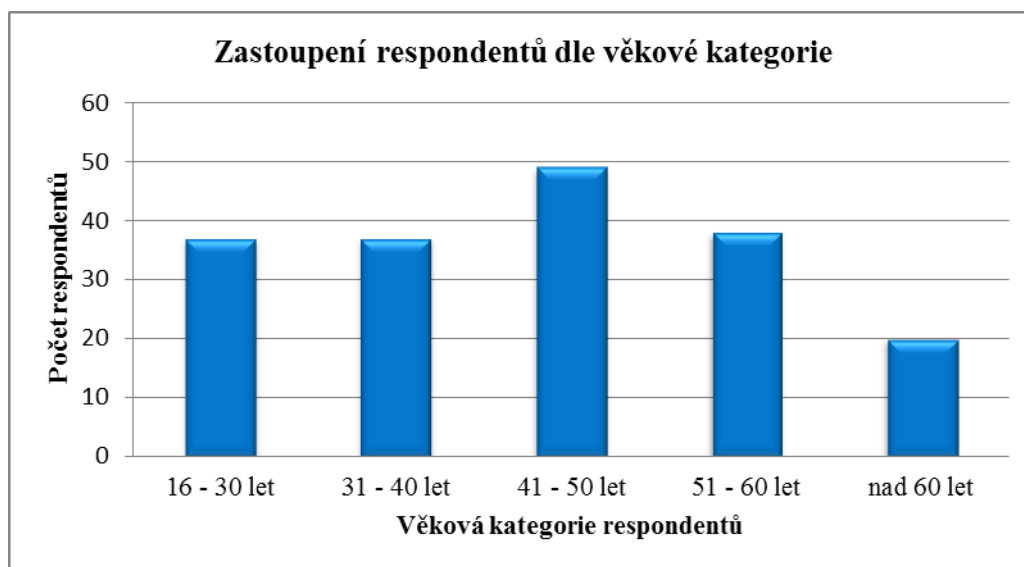
Graf 2: Zastoupení respondentů dle rodinného stavu

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Zastoupení respondentů z hlediska věku je na grafu č. 3 a bylo následující: kategorie „16-30 let“ 37 respondentů (20 %), kategorie „31-40 let“ 37 respondentů (20 %), kategorie „41-50 let“ 49 respondentů (28 %), kategorie „51-60 let“ 38 respondentů (21 %) a kategorie „nad 60 let“ 20 respondentů (11 %).

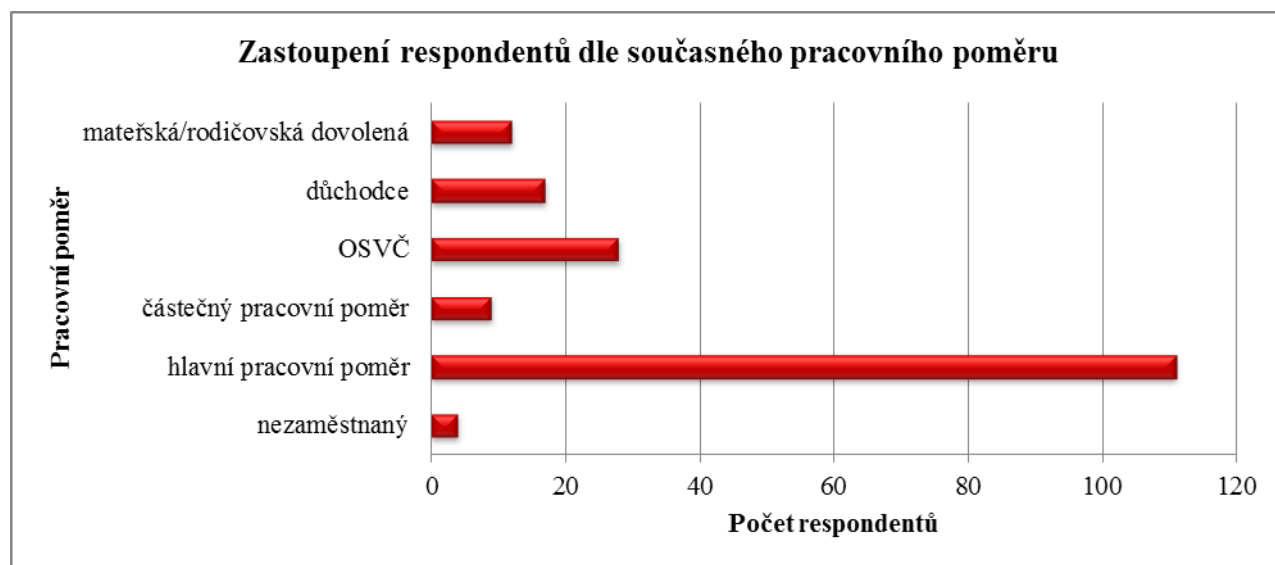
Graf 3: Zastoupení respondentů dle věkové kategorie

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Zastoupení respondentů dle současného pracovního poměru je graficky znázorněno na grafu č. 4. – kategorie „nezaměstnaný“ – 4 respondenti (2 %), kategorie „hlavní pracovní poměr – 111 respondentů (61 %), kategorie „částečný pracovní poměr“ – 9 respondentů (5 %), kategorie „osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ)“ – 28 respondentů (16 %), kategorie „důchodce“ – 17 respondentů (9 %) a kategorie „mateřská/rodičovská dovolená“ – 12 respondentů (7 %).

Graf 4: Zastoupení respondentů dle současného pracovního poměru

Zdroj: vlastní zpracování autorky

6.5 Pilotní studie

Používá techniku lišící se od techniky, použité ve vlastním výzkumu. Hlavním cílem této studie je zjištění, zda lze výzkum vůbec provést a jestli existují informace, které požadujeme. Dále umožňuje bližší seznámení se zkoumanou populací (Disman, 2011, s. 121).

Pro tento krok byl zvolen nestandardizovaný rozhovor, učiněný s 10 náhodnými respondenty v rámci diplomní praxe. Pilotní studie byla přínosná zejména v nastínění problematiky mezi manžely, a díky ní bylo zjištěno dost podstatných informací, které sloužily především pro vytvoření vhodného dotazníku.

6.6 Rozhodnutí o technice sběru dat

Jako výzkumná metoda pro sběr dat byl stanoven standardizovaný dotazník, který je nejuniverzálnější technikou při sběru dat. Dotazník obsahuje předem připravené otázky, které jsou logicky řazeny a na něž respondenti písemně odpovídají. Hlavní výhodou je možnost získat velký počet respondentů za relativně krátkou dobu. Mezi další výhody patří především možnost vyplnit dotazník tehdy, kdy má respondent čas, záruka anonymity, nezkrácení dotazů, dostupnost a reliabilita (Chráška, 2007, s. 163-164).

Pro účely výzkumu byl využit dotazník zejména proto, že při pilotní studii nastala dost často situace, v níž dotazovaní odmítli poskytnout požadované informace. Odmítnutí bylo nejčastěji z důvodu, že se lidé nechtějí svěřovat cizímu člověku o svých problémech. Díky pilotní studii bylo zjištěno, že téma je velmi citlivé a proto byl vybrán tento diskrétnější přístup se zaručenou anonymitou. Je zde sice riziko nižší validity, ale téma je důležité a možná i klíčové pro rozvoj společnosti a tak stojí za to ho jakkoliv zkoumat.

6.7 Konstrukce nástrojů

Konstrukce nástrojů pro sběr dat zahrnuje přípravu pomůcek, kterými sběr dat budeme provádět.

V rámci výzkumu je to předem připravený dotazník vytvořený na základě získaných poznatků a informací z pilotní studie a s pomocí odborné literatury. Dotazník je určen jak respondentům žijícím v manželském svazku, tak i ovdovělým a rozvedeným osobám, aby byla zahrnuta také problematika rozvodu. Z hlediska tohoto rozsahu, bylo upozorněno v úvodním textu, aby respondent pravdivě vyplnil otázky, podle jeho současné situace, tzn., pokud je již vícekrát vdána/ženatý či rozvedená/ý musí hodnotit v každé otázce zvolené jedno manželství. Zároveň byla zdůrazněna důležitost tohoto faktu, aby mohla být problematika správně vyhodnocena. U každé otázky bylo upozornění připomenuto a podle výsledků dotazníku to všichni respondenti dodrželi, jelikož početní rozdělení dle osobního stavu sedělo vždy s konkrétními otázkami, jež byly zaměřeny na konkrétní osobní stav. Vyplnění a odeslání dotazníku bylo velmi jednoduché. U každé otázky, nebylo-li uvedeno jinak, byla k označení pouze jedna odpověď a otevřené otázky byly nutné vypsát vlastními slovy.

Dotazník byl tvořen 34 otázkami rozdělených do 3 částí. První část obsahovala základní údaje o respondentech. Druhá část se týkala manželství a jeho problematiky a třetí část se vztahovala k rozvodu.

Převážná část otázek byla v dotazníku formou uzavřených otázek (26), odpovědi zahrnovaly ordinální, nominální a poměrové proměnné a obsahovaly jak dichotomické položky např.: ano – ne, tak polytomické položky např.: určitě ano – spíše ano – spíše ne – určitě ne. Dále byly otevřené otázky (4), jež umožňovaly respondentům vyjádřit svůj hlubší názor na danou problematiku a polootevřené otázky (4). Dalšími druhy otázek byly jednak filtrační otázky, které rozdělovaly soubor dotazovaných na dvě hlavní části: respondenti v manželství (otázky 1-26, 34) a rozvedené respondenty (otázky 1-11, 13-24, 27-34). A také výčtové otázky s různými možnostmi, aby si mohl respondent vybrat, ovšem byly omezené na možnost zvolit maximálně 3 odpovědi.

V rámci celého dotazníku byly využity vylučující se otázky v závislosti na předchozí odpovědi, to znamená, že ne každý respondent odpovídal na všechny otázky.

Celý dotazník je uveden v příloze C a příloha D obsahuje vyhodnocení odpovědí.

6.8 Předvýzkum

Předvýzkum je testem nástrojů, které ve výzkumu hodláme použít. V předvýzkumu se ověří, zda jsou nástroje použitelné a zda požadované informace v populaci opravdu existují. (Disman, 2011, s. 122).

V rámci předvýzkumu byl dotazník rozeslán emailem 20 jedincům, zastupující vybraný vzorek, aby bylo ověřeno, zda jsou otázky srozumitelné a jestli je dotazník dobře a logicky sestaven. Dále bylo nutné zjistit, jak dotazovaní na otázky reagují a zda jsou na všechny otázky schopny odpovědět.

6.9 Sběr dat

Sběr dat představuje provedení výzkumu v terénu, čímž dojde k získání odpovědí respondentů. Jelikož výzkum zahrnuje respondenty jak v manželském svazku, tak rozvedené a případně ovdovělé, prvním krokem bylo vyhledávání různých internetových

portálů zaměřených na téma manželství a rozvod, aby bylo získáno co nejvíce různých respondentů všech věkových kategorií.

Dalším krokem bylo vytvoření dotazníku na internetovém portálu www.vyplno.cz. Průzkum byl bez zveřejnění výsledků veřejnosti, byl určen pouze pro účely diplomové práce. Elektronická verze dotazníku byla přímo sdílena na různých internetových stránkách, také v rámci diskuzních blogů vztahujících se k problematice s žádostí o vyplnění dotazníku a případné šíření dál. Respondenti byli nalezeni jednak prostřednictvím portálů např. www.manzelstvi.cz, dále díky sociální síti Facebook a zdejších veřejných i soukromých skupin, zde byli získáni respondenti převážně z jiných krajů ČR. Dalším způsobem rozesílání elektronického dotazníku bylo prostřednictvím emailu všem kontaktům, které vyhovovaly cílové skupině s prosbou o další rozeslání dotazníku.

Převážná část dotazníku byla vyplněna elektronicky, návratnost elektronického dotazníku byla 73 % a část byla vyplněna v tištěné podobě. S tištěnou podobou dotazníku byli osloveni především starší respondenti z věkové kategorie 51-60 let a nad 60 let, kteří nemohli být osloveni elektronicky, či se sami ozvali s problémem ohledně vyplnění elektronického dotazníku. Díky osobnímu kontaktu byli zajištěni potřební respondenti i v těchto dvou kategoriích, které nejvíce chyběli v elektronické verzi. Výsledky z těchto tištěných dotazníků pak byly zpracovány do výsledků z elektronických dotazníků.

V elektronické podobě byl dotazník vyplněn 156 respondenty. V tištěné podobě bylo rozdáno 35 dotazníků, z toho bylo možné vyhodnotit 25 dotazníků, jelikož 10 dotazníků nebylo získáno zpět. Celkem dotazník vyplnilo 181 respondentů. Výzkum probíhal v lednu v roce 2016.

6.10 Analýza dat

Analýza dat je následným krokem sběru dat. Získaná data, jak z elektronického, tak tištěného dotazníku byla v první řadě zkontrolována a následně zpracována do tabulek v programu Microsoft Excel, prvním krokem bylo tudíž zpracování základních četností, neboli odpovědí na jednotlivé otázky a jejich následné potřebné třídění a vyhodnocování.

V otevřených otázkách č. 11, 25, 26, 34 a polootevřených otázkách č. 7, 16, 21, 29 používali respondenti své vlastní formulace odpovědí, proto bylo nezbytné tyto odpovědi

nejdříve kategorizovat a přiřadit jim číselné kódy. Po sdružení odpovědí do obecnějších celků (kategorií) bylo možné s nimi dále pracovat.

Třídění dat bylo podle předem stanovených hypotéz, proto vždy podle konkrétních proměnných obsažených v těchto hypotézách byly vytvořeny asociační a kontingenční tabulky. Tabulky zahrnující četnosti získané a četnosti teoretické, které musely být nejdříve dle vzorce vypočítány. Jestliže četnosti splňovaly podmínky, hypotézy mohly být testovány a ověřovány.

Vyhodnocení výsledků bylo provedeno s pomocí programu SAS Enterprise Guide. Pokud se jednalo pouze o výzkumné otázky, byla zpracována tabulka se získanými četnostmi a výzkumné otázky byly zodpovězeny. At už se jednalo o hypotézy či jen výzkumné otázky, dalším krokem po vytvoření tabulek a případných výpočtech bylo vytvoření grafického znázornění dat a následná interpretace grafů.

6.10.1 Teoretické vymezení použité metody

Tato část se zabývá metodikou praktické části, proto nejdříve obsahuje teorii a vysvětlení metod, které byly použity ke zpracování a až v další podkapitole jsou uvedeny výzkumné otázky, hypotézy a jejich ověřování na základě výpočtů χ^2 testu.

Statistické znaky se dělí do dvou kategorií, a to: kvantitativní neboli číselné a kvalitativní neboli kategoriální. Výzkum se zabývá znaky kvalitativními, které se dále dají dělit na znaky:

- a) nominální a ordinální
- b) alternativní a množné.

Příčemž rozdělení na nominální a ordinální znaky spočívá v tom, že nominální znaky jsou na stejné úrovni (nezáleží na pořadí) a znaky ordinální se dají seřadit vzestupně (pořadí má význam). Rozdělení na znaky alternativní a množné je odlišné v tom, že alternativní znaky mají právě dvě možnosti (závislost mezi znaky vyjadřuje **asociační tabulka**) a znaky množné mají více než dvě možnosti (závislost mezi znaky vyjadřuje **kontingenční tabulka**), (Neubauer a kol., 2012, s. 24-27).

Statistická hypotéza je podle Hindlse a kol. definována jako určitý předpoklad o parametrech rozdělení zkoumaného znaku. Předpokládá-li se, že průměr základního souboru μ je roven určité hodnotě μ_0 , potom je vyslovena určitá hypotéza o parametru

základního souboru, zde tedy o průměru. Rozhodnutí o správnosti či nesprávnosti hypotézy je součástí vyčerpávajícího šetření celého základního souboru. Jelikož je takové vyčerpávající šetření velmi často finančně náročné nebo technicky neproveditelné, bude šetření podrobena pouze určitá část základního souboru, a to soubor výběrový (Hindls a kol., 2007, s. 133).

Nulovou hypotézu, jež se obvykle značí H_0 , je definována jako předpoklad, který je vysloven o určité charakteristice či tvaru rozdělení v základním souboru. Testování hypotézy je prováděno z dat, která jsou získána nenáhodným výběrem, proto se lze v úvahách dopustit i chybných závěrů. Tuto možnost obsahuje chyba prvního druhu, která nastane v případě, že je nulová hypotéza H_0 zamítnuta, ačkoli měla být potvrzena. Pravděpodobnost chyb prvního druhu se označuje α . Další možnost pochybení při zamítnutí či potvrzení hypotézy může nastat, pokud přijmeme nulovou hypotézu H_0 , i když ve skutečnosti platí alternativní hypotéza H_A . Tak se jedná o chybu druhého druhu, která se značí β (Hindls a kol., 2007, s. 133-134).

Hypotézy jsou zvoleny ve tvaru:

H_0 : Znaky v kontingenční tabulce jsou nezávislé

H_A : Znaky v kontingenční tabulce jsou závislé. (Hindls a kol., 2007, s. 160).

Před začátkem testování byla zvolena pevná pravděpodobnost chyby prvního druhu α , tzv. hladinu významnosti v přijatelné výši, v mém případě 5 %. Postup testování je pak odvozen tak, že za dané hladiny významnosti zajišťuje minimální pravděpodobnost chyby druhého druhu (Hindls a kol., 2007, s. 134-135).

Většina získaných dat byla rozříděna do kontingenčních tabulek. Díky kontingenční tabulce jsou rozříděny jednotky souboru podle variant dvou kvalitativních znaků (A, B), které jsou uvedeny v hlavičce tabulky. Četnosti v jednotlivých políčkách uvnitř tabulky se označují n_{ij} . První index vyjadřuje i -tou variantu znaku A, druhý j -tou variantu znaku B. Okrajové četnosti mají jeden index, tečkou je naznačeno sčítání. Symbol $n_{i.}$ znamená součet všech četností v i -té řádce (tj. počet všech prvků, u nichž se vyskytla i -tá varianta znaku A bez ohledu na znak B), $n_{.j}$ je součet všech četností v j -tém sloupci (tj. počet všech prvků, u nichž se vyskytla j -tá varianta znaku B bez ohledu na znak A), (Hindls a kol., 2007, s. 159).

Pro ověření nezávislosti v kontingenčních tabulkách bude využit χ^2 test, kde se porovnávají získané četnosti s teoretickými četnostmi, které se dají očekávat v případě nezávislosti. Označují se n'_{ij} , pro $i = 1, 2, \dots, r$ a $j = 1, 2, \dots, s$ platí

$$n'_{ij} = \frac{n_{i \cdot} \cdot n_{\cdot j}}{n} \quad (1)$$

(Hindls a kol., 2007, s. 160).

Pro použití χ^2 testu použit musí být splněny dvě podmínky. Počet teoretických četností menší než 5 nesmí přesáhnout více než 20 % a zároveň žádná z teoretických četností nesmí být menší než 1. Jestliže není splněna tato podmínka, nelze test použít přímo, ale až po spojení slabých skupin. Sloučí se buď řádky, nebo sloupce ale tak, aby sloučení bylo logické, věcně správné a interpretovatelné. Poté se opět vyjádří teoretické četnosti (Svatošová, Kába, 2014, s. 13-14).

O přijetí či odmítnutí hypotéz, bude rozhodováno na základě testování nulové hypotézy výpočtem tzv. testového kritéria:

$$\chi^2 = \sum \sum \frac{(n_{ij} - n_{oj})^2}{n_{oj}}, \quad (2)$$

kde „ χ^2 “ je testové kritérium chí–kvadrát, „ n_{ij} “ je získaná četnost a „ n_{oj} “ teoretická četnost. Testovým kritériem je zvolena veličina, která má v případě nezávislosti a při dostatečně velkém počtu pozorování přibližně χ^2 – testu dobré shody (Svatošová, Kába, 2014, s. 14).

Vypočítaná hodnota testového bude porovnána s tzv. kritickou hodnotou $\chi^2 \alpha$. Hodnota je určena pro konkrétní stupně volnosti. Počet stupňů volnosti závisí na počtu řádků (r) a sloupců (s) v tabulce. Konkrétní stupeň volnosti se vypočte pomocí rovnice:

$$\alpha = (k - 1) \times (m - 1). \quad (3)$$

Na základě stupňů volnosti se získá hladina významnosti. Pomocí statistické tabulky se zjistí kritická hodnota $\chi^2 \alpha$ podle zvolené hladiny významnosti, v tomto případě 0,05 (5 %). V případě, že hodnota testového kritéria převyší kritickou hodnotu α (je-li $\chi^2 > \chi^2_{\alpha(r-1)(s-1)}$) bude zamítnuta na zvolené hladině významnosti hypotéza H_0 o nezávislosti a závislost obou kvalitativních znaků bude považována za prokázanou (Svatošová, Kába, 2014, s. 14).

V případě zamítnutí nulové hypotézy H_0 bude měřena síla závislosti **Pearsonovým koeficientem kontingence:**

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + n}}. \quad (4)$$

(Svatošová, Kába, 2014, s. 15).

Většina získaných dat byla roztržena do kontingenčních tabulek, pouze dvě hypotézy jsou obsaženy v asociačních tabulkách, a to proto, že zahrnují pouze dva alternativní znaky. Asociační tabulka, bude testována pomocí χ^2 testu dobré shody, protože rozsah souboru je větší než 40, což je podmínka pro použití tohoto testu (Svatošová, Kába, 2014, s. 8).

Testové kritérium:

$$\chi^2 = \frac{n(ad - bc)^2}{(a + b)(a + c)(b + d)(c + d)}, \chi^2 > \chi^2_{\alpha(1) - 3,841} \quad (5)$$

(Svatošová, Kába, 2014, s. 8).

V případě zamítnutí nulové hypotézy H_0 bude měřena síla závislosti **koeficientem asociace:**

$$V = \frac{ad - bc}{\sqrt{(a + b)(c + d)(a + c)(b + d)}} \quad (6)$$

(Svatošová, Kába, 2014, s. 10).

6.10.2 Výpočty závislostí

Následující část práce je věnována samotné analýze a interpretaci získaných dat podle předem určených výzkumných otázek. Při analýze dat byla použita statistická metoda výpočtu závislosti χ^2 test.

Výzkumné otázky a hypotézy:

VO1: Ovlivňuje věk respondenta, to v jaké vývojové etapě se nachází jeho manželství?

H1: Mezi jednotlivými věkovými kategoriemi a existencí konkrétní vývojové etapy je

předpokládán statisticky významný rozdíl.

H₀: Existence konkrétní vývojové etapy nezávisí na věku respondenta.

H_A: Existence konkrétní vývojové etapy závisí na věku respondenta.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H1 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

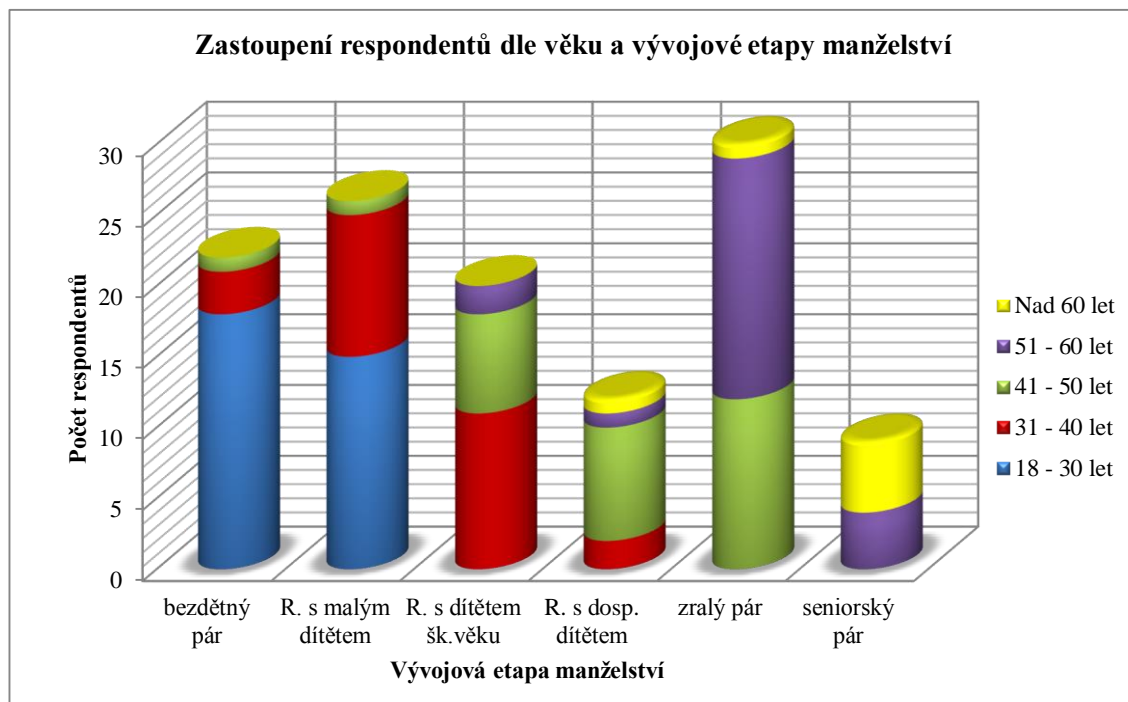
Tabulka 1: Zastoupení respondentů dle věku a vývojové etapy manželství

Věk	Vývojová etapa manželství						celkem
	bezdětný pár	rodina s malým dítětem	rodina s dítětem školního věku	rodina s dospívajícím dítětem	zralý pár	seniorský pár	
18 – 30	18 (6,10)	15 (7,21)	0 (5,55)	0 (3,33)	0 (8,32)	0 (2,50)	33
31 – 40	3 (4,81)	10 (5,68)	11 (4,37)	2 (2,62)	0 (6,55)	0 (1,97)	26
41 – 50	1 (5,36)	1 (6,37)	7 (4,87)	8 (2,93)	12 (7,31)	0 (2,19)	29
51 – 60	0 (4,44)	0 (5,24)	2 (4,03)	1 (2,42)	17 (6,05)	4 (1,82)	24
Nad 60	0 (1,29)	0 (1,53)	0 (1,18)	1 (0,71)	1 (1,76)	5 (0,66)	7
celkem	22	26	20	12	30	9	119

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet. Ani sloučení dvou řádek (A4, A5) nepomohlo pro splnění podmínek, proto nelze hypotézu H1 zodpovědět.

Graf 5: Zastoupení respondentů dle věku a vývojové etapy manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

V prvních třech věkových kategoriích převažují vždy dvě vývojové etapy:

V kategorii **18-30 let** je nejvíce zastoupena etapa bezdětný pár – 18 respondentů a rodina s malým dítětem – 15 respondentů. V obou etapách je tento věk zastoupen nejvíce ze všech.

V kategorii **31-40 let** je nejvíce zastoupena rodina s dítětem školního věku – 11 respondentů a rodina s malým dítětem – 10 respondentů, v této etapě je tento věk zastoupen nejpočetněji.

V kategorii **41-50 let** je nejvíce zastoupena etapa zralý pár – 12 respondentů, v této etapě je tento věk zastoupen nejvíce. A dále je zastoupena rodina s dospívajícím dítětem – 8 respondentů.

V kategorii **51-60 let** je nejvíce zastoupena etapa zralý pár – 17 respondentů, v této etapě je tento věk zastoupen nejpočetněji.

V poslední věkové kategorii je nejvíce zastoupena etapa seniorský pár – 5 respondentů, v níž tento věk převažuje nad ostatními. Tato kategorie je také nejméně respondenty zastoupena.

Podle zjištěných dat a grafu se lze domnívat, že věk respondenta do jisté míry ovlivňuje to, v jaké vývojové etapě se manželství nachází, čím starší respondent, tím se nachází v pozdější vývojové etapě.

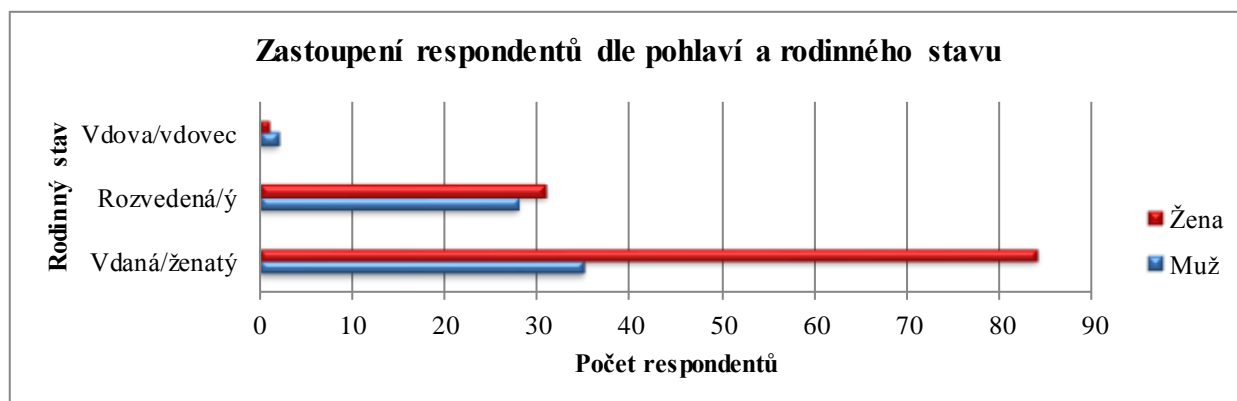
VO2: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v kategoriích rodinného stavu?

Tabulka 2: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v kategoriích rodinného stavu

Pohlaví	Rodinný stav			Celkem
	Vdaná/ženatý	Rozvedená/ý	Vdova/vdovec	
Muž	35	28	2	65
Žena	84	31	1	116
Celkem	119	59	3	181

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Graf 6: Zastoupení respondentů dle pohlaví a rodinného stavu

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

V nejpočetnější kategorii **vdaná/ženatý** (54 %) jsou nejvíce zastoupeny ženy – 84 (71 %), muži jsou zastoupeni v počtu 35 (29 %), celkem 119 respondentů.

V kategorii **rozvedená/ý** (43 %) je zastoupení skoro vyrovnané, ženy – 31 (53 %) a muži 28 (47 %), celkem 59 respondentů. V nejméně zastoupené kategorii **vdova/vdovec** (3 %) je 1 žena (33 %) a 2 muži (67 %).

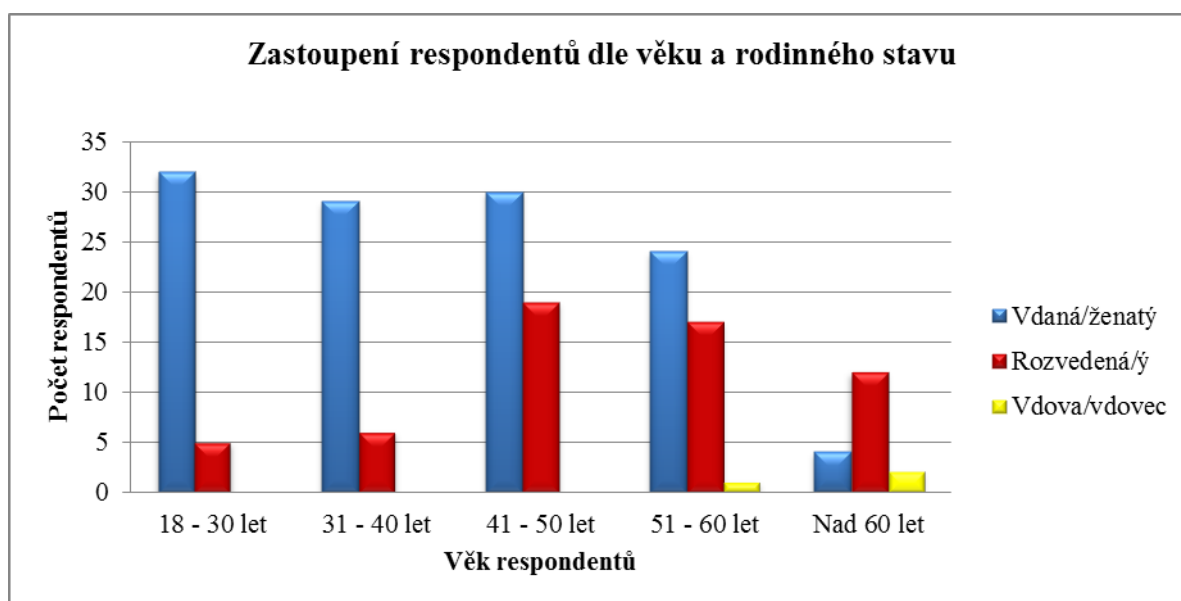
VO3: Jaké je zastoupení respondentů dle věku v kategoriích rodinného stavu?

Tabulka 3: Zastoupení respondentů dle věku v kategoriích rodinného stavu

Věk	Rodinný stav			Celkem
	Vdaná/ženatý	Rozvedená/ý	Vdova/vdovec	
18 – 30	32	5	0	37
31 – 40	29	6	0	35
41 – 50	30	19	0	49
51 – 60	24	17	1	42
Nad 60	4	12	2	18
Celkem	119	59	3	181

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Graf 7: Zastoupení respondentů dle věku a rodinného stavu

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Z grafu č. 7 lze vidět, že rodinný stav – **vdaná/ženatý** je nejvíce zastoupen ve 4 věkových kategoriích, nejpočetněji u 18-30 a 41-50 let.

Rodinný stav – **rozvedená/ý** je početněji zastoupen až od 3. věkové kategorie (41-50 let). V poslední věkové kategorii (nad 60 let) převažuje nad ostatními stavy.

Rodinný stav – **vdova/vdovec** se vyskytuje pouze v posledních dvou věkových kategoriích a to v minimálním počtu.

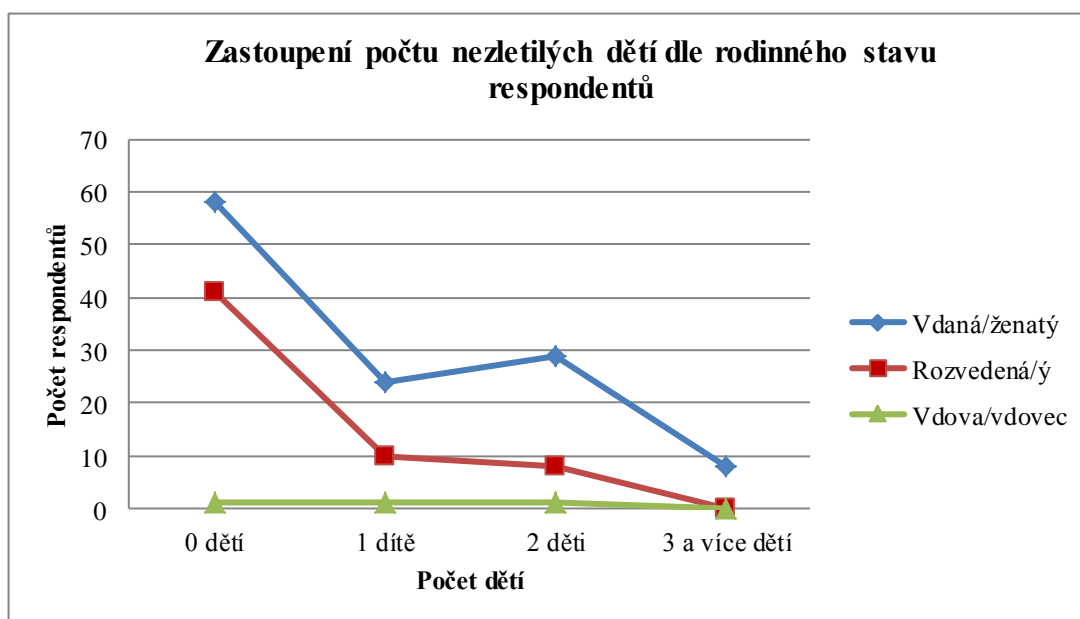
VO4: Ovlivňují počty nezletilých dětí rodinný stav respondentů?

Tabulka 4: Zastoupení nezletilých dětí dle rodinného stavu respondentů

Počet nezletilých dětí	Rodinný stav			Celkem
	Vdaná/ženatý	Rozvedená/ý	Vdova/vdovec	
0	58	41	1	100
1	24	10	1	35
2	29	8	1	38
3 a více	8	0	0	8
Celkem	119	59	3	181

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Graf 8: Zastoupení počtu nezletilých dětí dle rodinného stavu respondentů

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Tato výzkumná otázka byla na počátku výzkumu položena proto, že z dat ČSÚ lze vidět jistý vztah mezi počtem nezletilých dětí a počtem rozvodů. Přičemž z těchto dat vyplývá, že čím větší počet dětí manželé mají, tím menší je počet rozvodů. Výzkum zahrnuje pouze malý vzorek rozvedených respondentů, proto tento fakt není možné ověřit. Z grafu č. 8 je vidět pokles počtu respondentů u zvyšujícího se počtu dětí.

VO5: Jak se podílí délka manželství na konkrétních vývojových etapách manželství?

H5: Délka manželství statisticky významně ovlivňuje existenci konkrétní vývojové etapy manželství.

H₀: Mezi délkou manželství a existencí vývojové etapy manželství neexistuje závislost.

H_A: Mezi délkou manželství a existencí vývojové etapy manželství existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H5 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

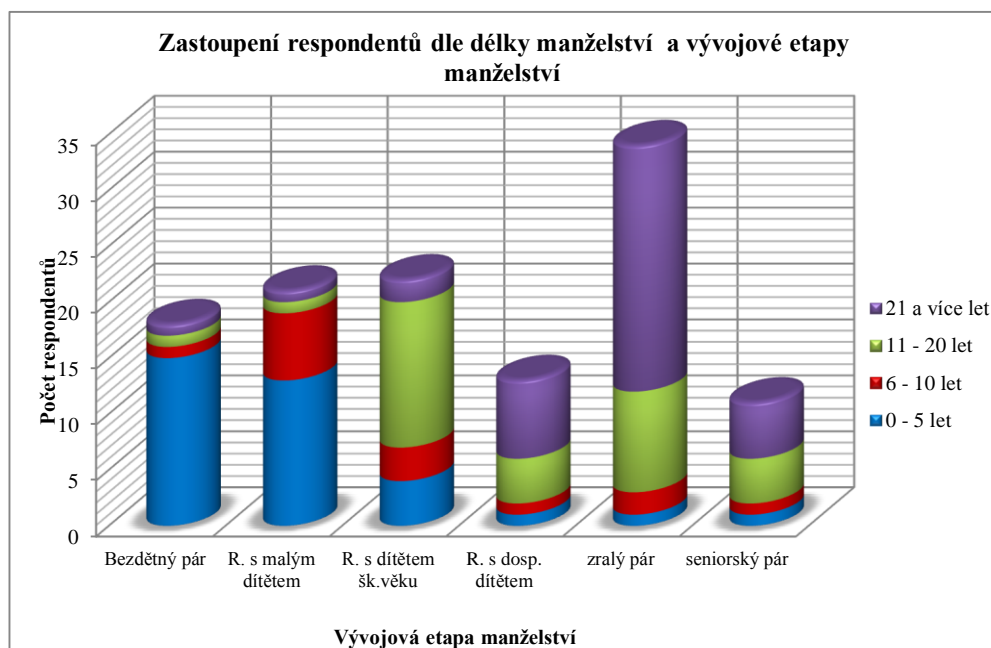
Tabulka 5: Zastoupení jednotlivých kategorií délky manželství ve vývojových etapách manželství

Délka manželství	Vývojová etapa manželství						celkem
	bezdětný pár	rodina s malým dítětem	rodina s dítětem školního věku	rodina s dospívajícím dítětem	zralý pár	seniorský pár	
0 – 5 let	15 (5,29)	13 (6,18)	4 (6,47)	1 (3,82)	1 (10)	1 (3,24)	35
6 – 10 let	1 (2,12)	6 (2,47)	3 (2,59)	1 (1,53)	2 (4)	1 (1,29)	14
11 – 20 let	1 (4,84)	1 (5,65)	13 (5,92)	4 (3,50)	9 (9,14)	4 (2,96)	32
21 a více	1 (5,75)	1 (6,71)	2 (7,03)	7 (4,15)	22 (10,86)	5 (3,51)	38
Celkem	18	21	22	13	34	11	119

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet. Ani sloučení dvou řádků (A1, A2) nepomohlo pro splnění podmínek, proto nelze hypotézu H5 zodpovědět.

Graf 9: Zastoupení respondentů dle délky manželství a vývojové etapy manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

V kategorii **0-5 let manželství** je nejvíce zastoupena etapa bezdětný pár – 15 respondentů a rodina s malým dítětem – 13 respondentů. V obou etapách je tato délka manželství zastoupena nejvíce.

V kategorii **6-10 let** je nejvíce zastoupena etapa rodina s malým dítětem – 6 respondentů Tato kategorie je nejméně početně zastoupena.

V kategorii **11-20 let** je nejvíce zastoupena etapa rodina s dítětem školního věku – 13 respondentů, v této etapě je tato délka nejvíce zastoupena. A dále je zastoupena etapa zralý pár – 8 respondentů.

V kategorii **21 a více let** je nejvíce zastoupena etapa zralý pár – 22 respondentů, v této etapě je délka zastoupena nejpočetněji.

V poslední etapě **seniorský pár** převažují poslední dvě délky manželství. Podobně jako u zastoupení dle věku respondentů, i zde v zastoupení dle délky manželství jde vidět určitý vývoj, čím delší manželství tím je převážně zastoupené v pozdější etapě manželství.

VO6: Jak se podílí délka manželství na hodnocení dopadu rozvodu na respondenta?

H6: Mezi délkou manželství a hodnocení dopadu rozvodu na respondenta je předpokládán statisticky významný rozdíl.

H₀: Délka manželství nesouvisí s hodnocením dopadu rozvodu na respondenta.

H_A: Délka manželství souvisí s hodnocením dopadu rozvodu na respondenta.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H6 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

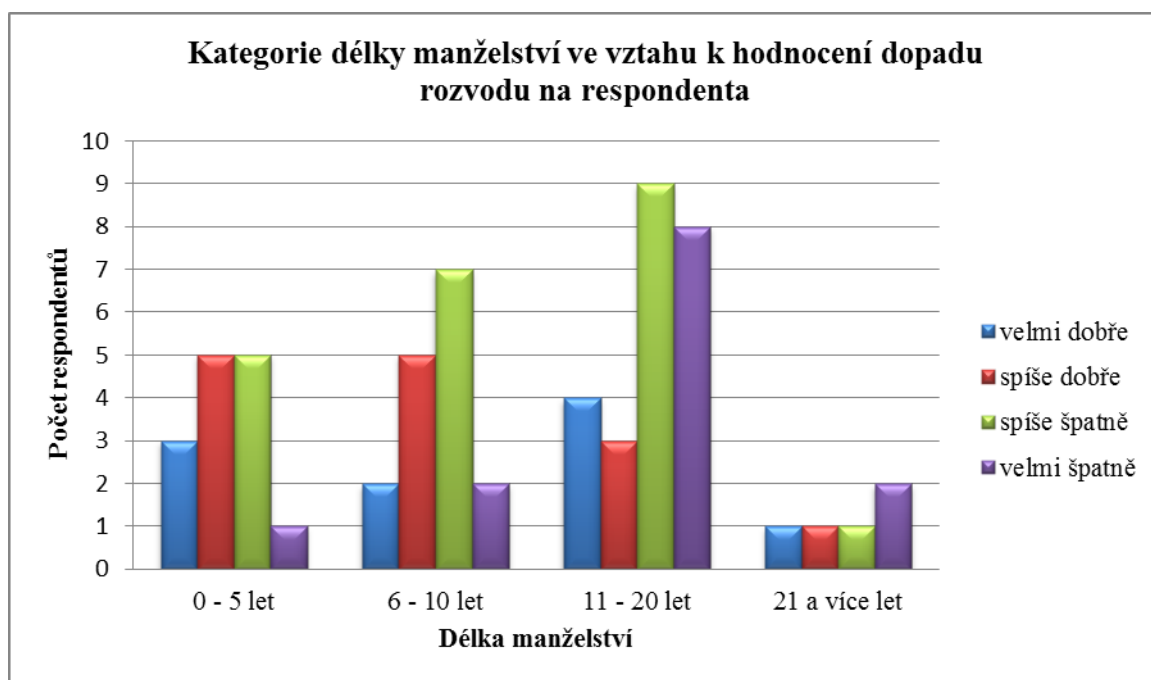
Tabulka 6: Kategorie délky manželství ve vztahu k hodnocení dopadu rozvodu na respondenta

Délka manželství	Hodnocení dopadu rozvodu				celkem
	Velmi dobře	Spíše dobře	Spíše špatně	Velmi špatně	
0 – 5 let	3 (2,37)	5 (3,32)	5 (5,22)	1 (3,08)	14
6 – 10 let	2 (2,71)	5 (3,79)	7 (5,97)	2 (3,53)	16
11 – 20 let	4 (4,06)	3 (5,69)	9 (8,95)	8 (5,29)	24
21 a více let	1 (0,85)	1 (1,19)	1 (1,86)	2 (1,10)	5
Celkem	10	14	22	13	59

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet. Ani sloučení dvou řádků (A3, A4) nepomohlo pro splnění podmínek, proto nelze hypotézu H6 zodpovědět.

Graf 10: Kategorie délky manželství ve vztahu k hodnocení dopadu rozvodu na respondenta

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

V první řadě, je důležité podotknout, že v délce 21 a více let manželství je pouze 5 rozvedených respondentů, tudíž hodnocení dopadu v této délce není relevantní.

V délce **0-5 let** převažují shodně dvě kategorie: „spíše dobře“ a „spíše špatně“ po 5 respondentech.

V délce **6-10 let** již začíná převažovat kategorie „spíše špatně“ – 7 respondentů a následovně je kategorie „spíše dobře“ – 5 respondentů.

V délce **11-20 let** kategorie „spíše špatně“ dále roste – 9 respondentů a hned za ní je kategorie „velmi špatně“ – 8 respondentů. Kategorie „velmi špatně“ je v této délce zastoupena nejvíce oproti ostatním délkám manželství.

Z tohoto grafu lze vidět narůstající negativní dopad rozvodu na respondenta, čím delší je délka manželství. Ovšem i kategorie „velmi dobře“ se vyskytuje v delších intervalech manželství, proto pak bude záležet na konkrétních důvodech a okolnostech rozvodu, také se musí brát v potaz, že respondent může dopad hodnotit jinak čerstvě po rozvodu a jinak po delším časovém odstupu, proto je tato interpretace spíše hrubý odhad hodnocení dopadu rozvodu na respondenta dle délky manželství.

VO7: Ovlivňuje počet nezletilých dětí rozhodnutí o rozvodu?

H7: Počet nezletilých dětí statisticky významně ovlivňuje rozhodnutí o setrvání v manželství kvůli dětem.

H₀: Mezi počtem nezletilých dětí a rozhodnutím o setrvání v manželství kvůli dětem neexistuje závislost.

H_A: Mezi počtem nezletilých dětí a rozhodnutím o setrvání v manželství kvůli dětem existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H7 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu. Z celkového počtu 59 rozvedených respondentů, vychovává nezletilé dítě 42 respondentů.

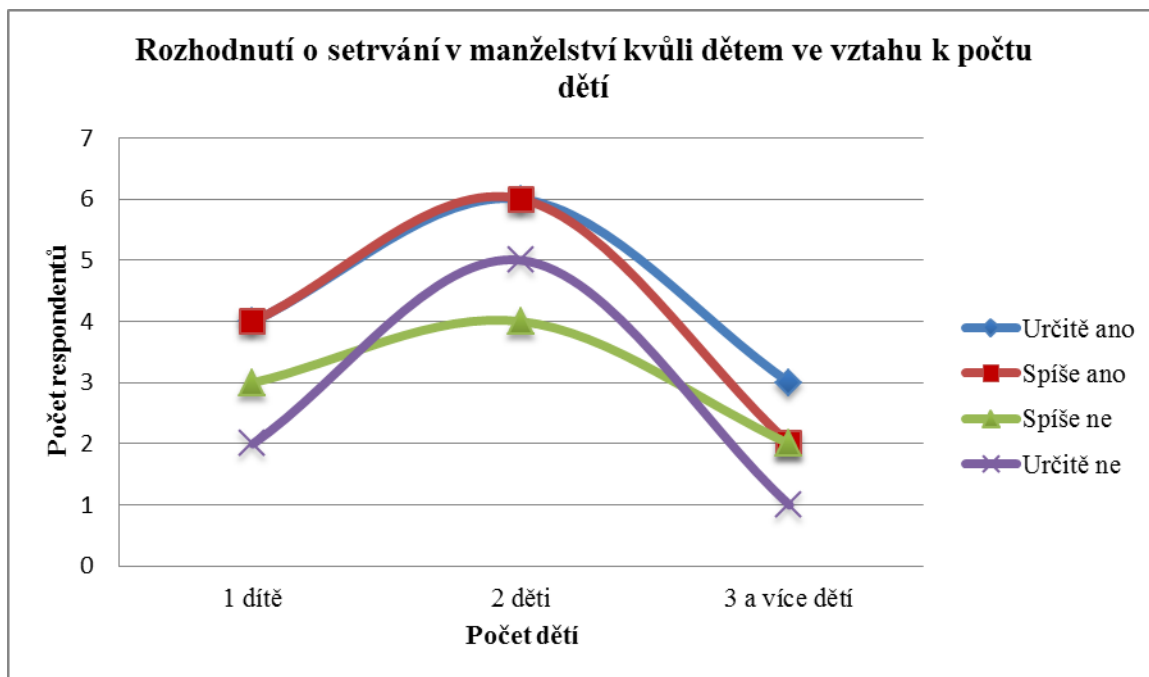
Tabulka 7: Zastoupení nezletilých dětí a jeho vlivu na rozhodnutí o setrvání v manželství

	Rozhodnutí o setrvání v manželství				
Počet dětí	Určitě ano	Spíše ano	Spíše ne	Určitě ne	Celkem
1	4 (4,02)	4 (3,71)	3 (2,79)	2 (2,48)	13
2	6 (6,5)	6 (6)	4 (4,5)	5 (4)	21
3 a více	3 (2,48)	2 (2,29)	2 (1,71)	1 (1,52)	8
Celkem	13	12	9	8	42

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet nelze hypotézu H7 zodpovědět.

Graf 11: Rozhodnutí o setrvání v manželství kvůli dětem ve vztahu k počtu dětí

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Intepretace dat:

Z celkového počtu respondentů, má 42 rozvedených respondentů děti. Z grafu č. 11 je patrné větší zastoupení 2 dětí – 21 respondentů, počet 3 a více dětí je nejméně zastoupen – 8 respondentů a počet 1 dítě je zastoupeno 13 respondenty.

Hodnocení „určitě ano“ je z celkového množství odpovědí zastoupeno nejvíce – 13 respondentů, pak hned následuje hodnocení „spíše ano“ – 12 respondentů, po mírném odstupu je hodnocení „spíše ne“ s 9 a „určitě ne“ s 8 respondenty. Z těchto dat vyplývá určitý vliv existence dítěte na rozhodnutí o setrvání v manželství, nebo alespoň pokusu v manželství kvůli dítěti nějakou dobu setrvat, jak také zněla otázka v dotazníku.

VO8: Ovlivňuje čistý měsíční příjem respondenta sjednání předmanželské smlouvy?

H8: Čistý měsíční příjem respondenta statisticky významně ovlivňuje rozhodnutí o sjednání předmanželské smlouvy.

H₀: Mezi čistým měsíčním příjmem respondenta a rozhodnutím o sjednání předmanželské smlouvy neexistuje závislost.

H_A: Mezi čistým měsíčním příjmem respondenta a rozhodnutím o sjednání předmanželské smlouvy neexistuje závislost.

Jelikož ze všech respondentů uzavřeli předmanželskou smlouvu pouze 4 respondenti, hypotézu vyhodnotit nelze. Data nesplňují předpoklady chí-kvadrátu. Důvody pro uzavření předmanželské smlouvy respondenti uvedli za prvé majetkové – vlastnění movitosti a vyřešení majetkových vztahů, překvapivě takto zodpověděli respondenti s čistým měsíčním příjmem v kategorii 10 001-20 000 Kč (2 respondenti – muž a žena). Druhým uvedeným důvodem bylo podnikání jednoho z manželů a to v kategorii čistého měsíčního příjmu 20 001-30 000 Kč (2 respondenti – muž a žena).

VO9: Jaké jsou nejčastěji uváděny nejsilnější stránky manželství?

Graf 12: Nejsilnější stránky manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Intepretace dat:

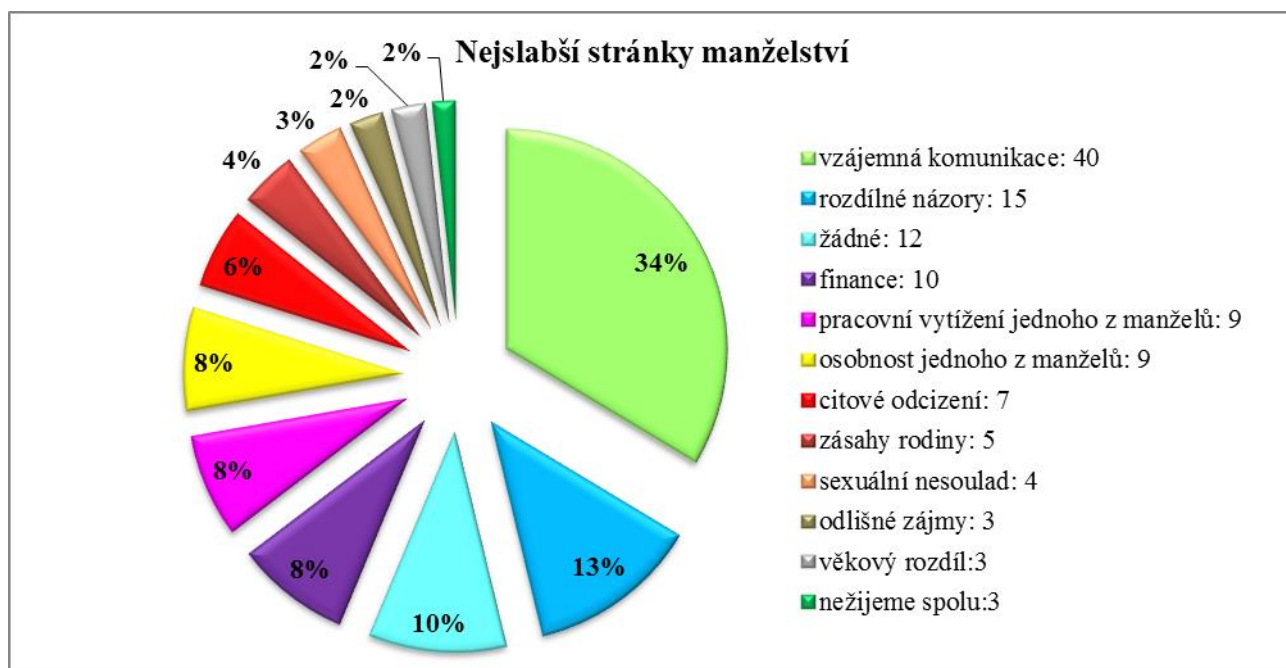
Z celkového počtu 119 respondentů, jenž byli v rodinném stavu vdaná/ženatý uváděli jako nejsilnější stránky manželství nejčastěji:

1. vzájemná tolerance – 37 (31 %)
2. podpora a důvěra mezi manžely – 25 (21 % zahrnující upřímnost a souznění)
3. společnou péči o děti – 18 (15 %)
4. vzájemnou lásku – 15 (13 %).

Další nejsilnější stránky manželství jsou uvedené v grafu č. 12.

VO10: Jaké jsou nejčastěji uváděny nejslabší stránky manželství?

Graf 13: Nejslabší stránky manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Z celkového počtu 119 respondentů, jenž byli v rodinném stavu vdaná/ženatý, uváděli jako nejslabší stránky manželství nejčastěji:

1. vzájemná komunikace – 40 (34 %, hlavně byl zmiňován nedostatek komunikace)
2. rozdílné názory – 15 (13%)
3. žádné slabé stránky – 12 (10 %)
4. finanční neshody – 10 (8 %).

Dále jsou stejně zastoupeny stránky jako pracovní vytížení jednoho z manželů – 9 (8 %) a osobnost jednoho z manželů – 9 (8 %, nejvíce byla uváděna tvrdohlavost, vznětlivost, žárlivost, netrpělivost) Další uváděné nejslabší stránky manželství jsou obsaženy v grafu č. 13.

Nejslabší stránky manželství byly více detailně a početně respondenty rozepsány oproti nejsilnějším stránkám, kde byli respondenti stručnější a výstižnější ve svých odpovědích.

VO11: Jak ovlivňuje četnost problémů mezi manžely spokojenost v manželství?

H11: Četnost problémů mezi manžely statisticky významně ovlivňuje spokojenost v manželství.

H₀: Mezi četností problémů a spokojenosti manželství neexistuje závislost.

H_A: Mezi četností problémů a spokojenosti manželství existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H11 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí-kvadrátu.

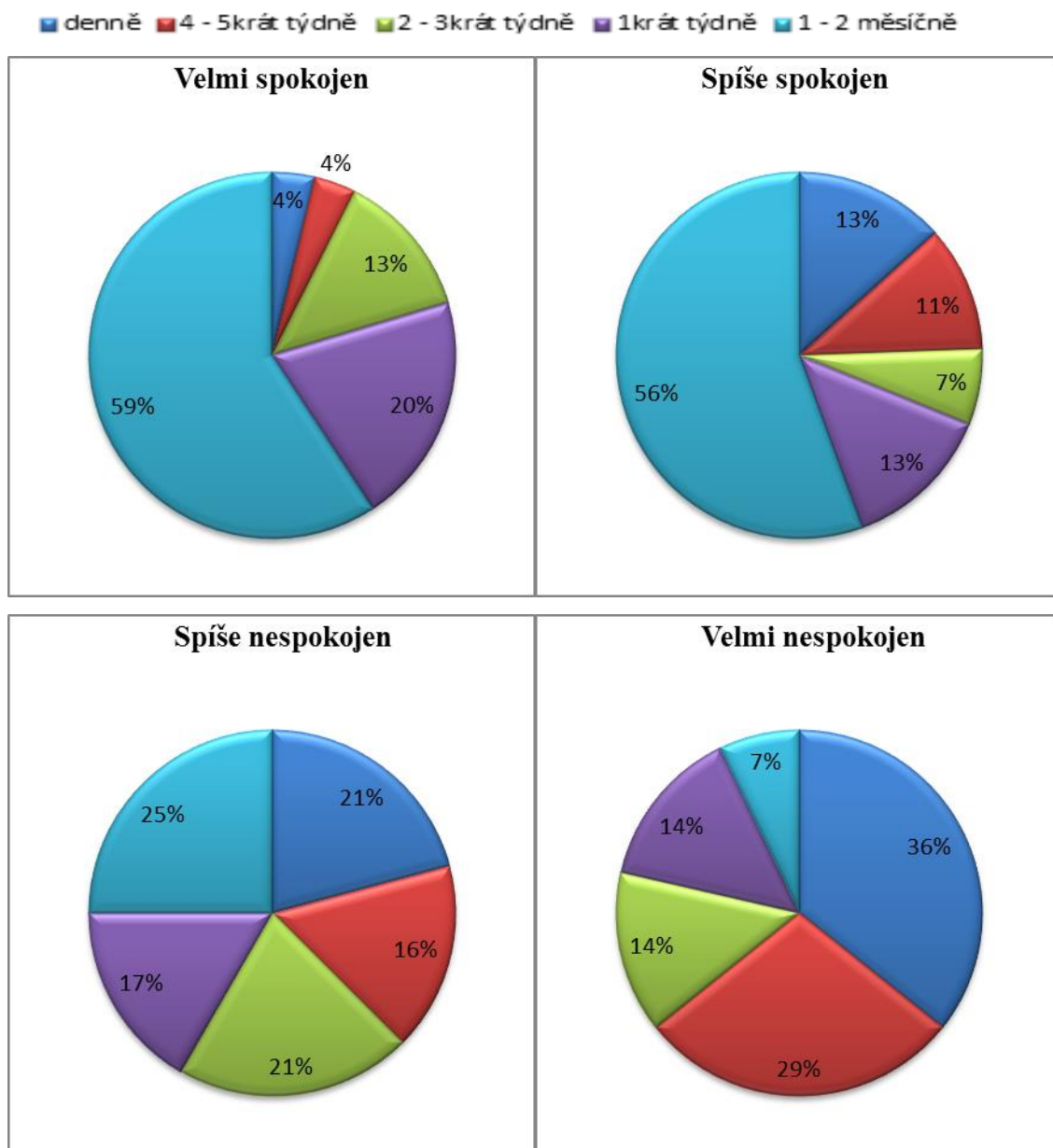
Tabulka 8: Zastoupení četnosti problémů mezi manžely ve vztahu ke spokojenosti v manželství

Četnost problémů	Spokojenost v manželství				Celkem
	Velmi spokojen	Spíše spokojen	Spíše nespokojen	Velmi nespokojen	
Denně	2 (7,09)	6 (5,92)	5 (2,98)	5 (1,84)	18
4 - 5krát týdně	2 (5,37)	5 (4,93)	4 (2,80)	4 (1,53)	15
2 - 3krát týdně	7 (6,70)	3 (4,72)	5 (2,98)	2 (1,74)	17
1krát týdně	11 (9,07)	6 (6,10)	4 (3,85)	2 (4,66)	23
1 – 2krát měsíčně	32 (25,23)	25 (18,02)	6 (11,39)	1 (6,54)	64
Celkem	54	45	24	14	137

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet, proto nelze hypotézu H11 zodpovědět.

Graf 14: Zastoupení četnosti problémů mezi manžely ve vztahu ke spokojenosti v manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

V kategorii **velmi spokojen** je nejvíce zastoupena četnost problémů „1-2 měsíčně“ (59%) a na druhém místě „1krát týdně“ (20%).

V kategorii **spíše spokojen** je také nejvíce zastoupena četnost problémů „1-2 měsíčně“ (56 %) a na druhém místě jsou shodně dvě četnosti „1krát týdně“ (13 %) a „denně (13 %).

V kategorii **spíše nespokojen** je rozložení četností nejvíce rovnoměrné. Více zastoupena četnost problémů je „1-2 měsíčně“ (25 %) a shodně jsou četnosti „denně“ (21 %) a „2-3krát týdně“ (21 %).

V kategorii **velmi nespokojen** je více zastoupena četnost problémů „denně“ (36 %) a na druhém místě „4-5krát týdně“ (29 %).

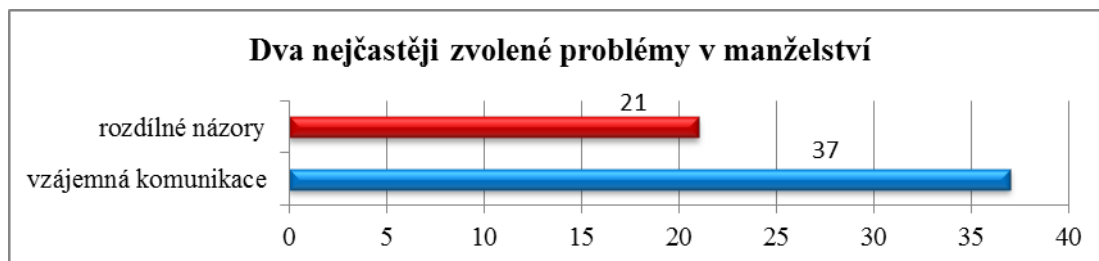
Z těchto grafů vyplývá, že nejnižší četnost problémů „1-2krát měsíčně“ je nejvíce zastoupena u **spokojenosti**, poté zde převažuje druhá nejnižší četnost „1krát týdně“. Naopak nejvyšší četnost problémů „denně“ je nejvíce zastoupena u **nespokojenosti**, i zde poté převažuje druhá nejvyšší četnost problémů „4-5krát týdně“.

Což potvrdilo očekávání, na základě něhož byla vytvořena H11.

VO12: Jaké jsou dva nejčastěji zvolené problémy v manželství a jaké je jejich procentní zastoupení u respondentů?

Z celkového počtu respondentů uvedlo 137 respondentů (43 %), že řeší problémy v manželství.

Graf 15: Dva nejčastěji zvolené problémy v manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Nejčastěji byl respondenty zvolen problém **vzájemná komunikace**, konkrétně 37 respondenty – 27, 41 %. Jako druhý byl respondenty zvolen problém: **rozdílné názory** s počtem 21 respondentů – 15,56 %. Dalšími důvody byly zvoleny hospodaření s financemi a osobnost manžela či manželky.

VO13: Jak ovlivňuje četnost vzniku problémů mezi manžely četnost vzniku hádek?

H13: Četnost vzniku problémů mezi manžely statisticky významně ovlivňuje četnost vzniku hádek.

H₀: Mezi četností vzniku problémů a četností vzniku hádek neexistuje závislost.

H_A: Mezi četností vzniku problémů a četností vzniku hádek existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H₁₃ bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tabulka 9: Zastoupení četnosti vzniku problémů mezi manžely a četnosti vzniku hádek

Četnost vzniku problému	Četnost vzniku hádky			
	Nikdy	Z poloviny	Vždy	Celkem
Denně	1 (4,34)	8 (9,20)	9 (4,47)	18
4 – 5krát týdně	2 (3,50)	7 (7,99)	6 (3,07)	15
2 – 3krát týdně	3 (3,97)	6 (9,06)	8 (3,47)	17
1krát týdně	4 (5,54)	11 (11,75)	8 (5,71)	23
1 – 2krát měsíčně	23 (15,42)	38 (32,70)	3 (15,88)	64
Celkem	33	70	34	137

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet. Dalším krokem, pro překonání překážky je sloučení dvou řádků (A2+A3), čímž došlo k tomu, že data splňují podmínky a χ^2 test může být proveden.

Tabulka 10: Zastoupení četnosti vzniku problémů mezi manžely a četnosti vzniku hádek

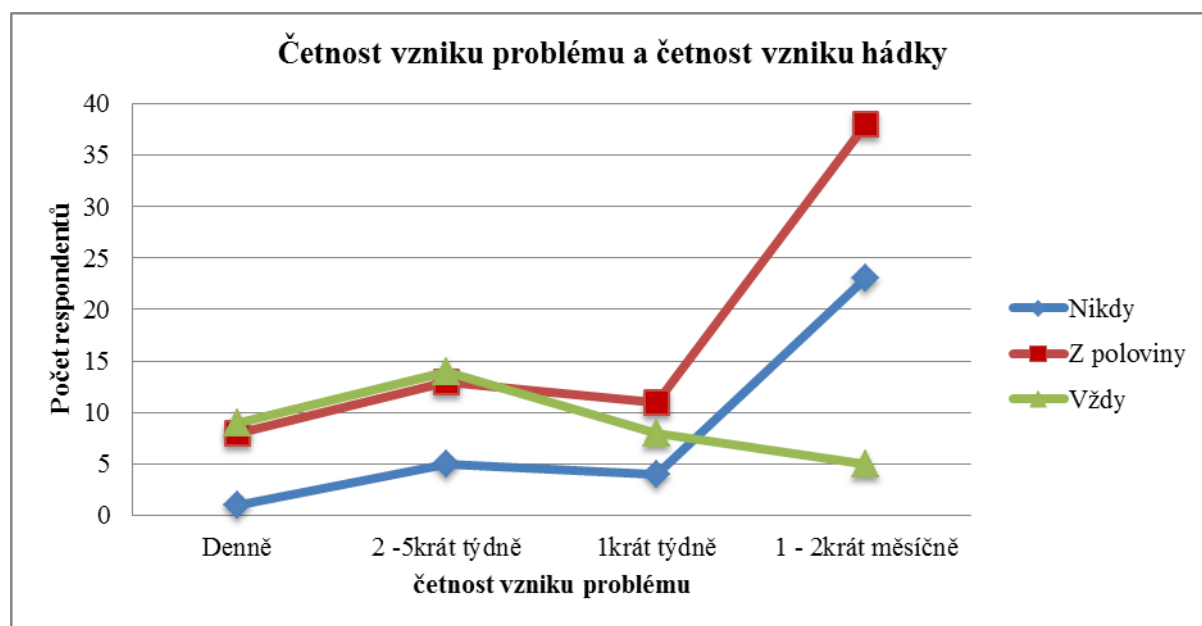
Četnost vzniku problému	Četnost vzniku hádky			
	Nikdy	Z poloviny	Vždy	Celkem
Denně	1 (4,34)	8 (9,20)	9 (4,47)	18
2 – 5krát týdně	5 (7,71)	13 (16,35)	14 (7,94)	32
1krát týdně	4 (5,54)	11 (11,75)	8 (5,71)	23
1 – 2krát měsíčně	23 (15,42)	38 (32,70)	3 (15,88)	64
Celkem	33	70	34	137

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v tabulce v závorkách vedle hodnot získaných. Vypočítaná hodnota testového kritéria je podle vzorce č. (2): $\chi^2 = 30,02$. Podle vzorce č. (3) je vypočítán stupeň volnosti. Nalezená hodnota pro 6 stupňů volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi^2 \alpha (6) = 12,592$. Vypočítaná hodnota χ^2 je porovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek: $\chi^2 > \chi^2 \alpha$ ($30,02 > 12,592$).

Dle výpočtu je zjištěno, že vypočítaná hodnota testového kritéria je větší, proto je H_0 o nezávislosti zamítnuta. Přijímá se H_A : **Mezi četností vzniku problémů a četností vzniku hádek existuje závislost**. Existuje závislost a lze měřit její sílu – podle vzorce č. (4): $C = 0,4681$. Závislost lze charakterizovat jako střední a přímou.

Graf 16: Četnost vzniku problému a četnost vzniku hádky

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Kategorie vzniku hádky „**nikdy**“ je u četnosti vzniku problému na nízké úrovni, převažuje až u četnosti „1-2 krát měsíčně“ – 23 respondentů z celkových 33 respondentů.

Kategorie vzniku hádky „ **z poloviny**“ je nejvíce zastoupenou četností – 70 respondentů, přímka této kategorie mírně roste u četnosti „2-5krát týdně“ ale nejvíce převažuje také u četnosti „1-2 krát měsíčně“ – 38 respondentů.

Kategorie vzniku hádky „vždy“ převažuje u četnosti „denně“ a pak dále roste k četnosti „2 – 5krát týdně“ – 14 respondentů a pak už jen klesá **na rozdíl** od dvou předchozích.

VO14: Jak ovlivňuje délka trvání manželství zvolený druh problémů, jenž manželé musí řešit?

H14: Délka trvání manželství statisticky významně ovlivňuje existence konkrétního druhu problému, jenž vyžaduje řešení.

H_0 : Mezi délkou trvání manželství a existencí konkrétního druhu problému neexistuje závislost.

H_A : Mezi délkou trvání manželství a existencí konkrétního druhu problému existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H14 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tabulka 11: Zastoupení kategorie délky manželství ve vztahu k druhu problému, které musí manželé řešit

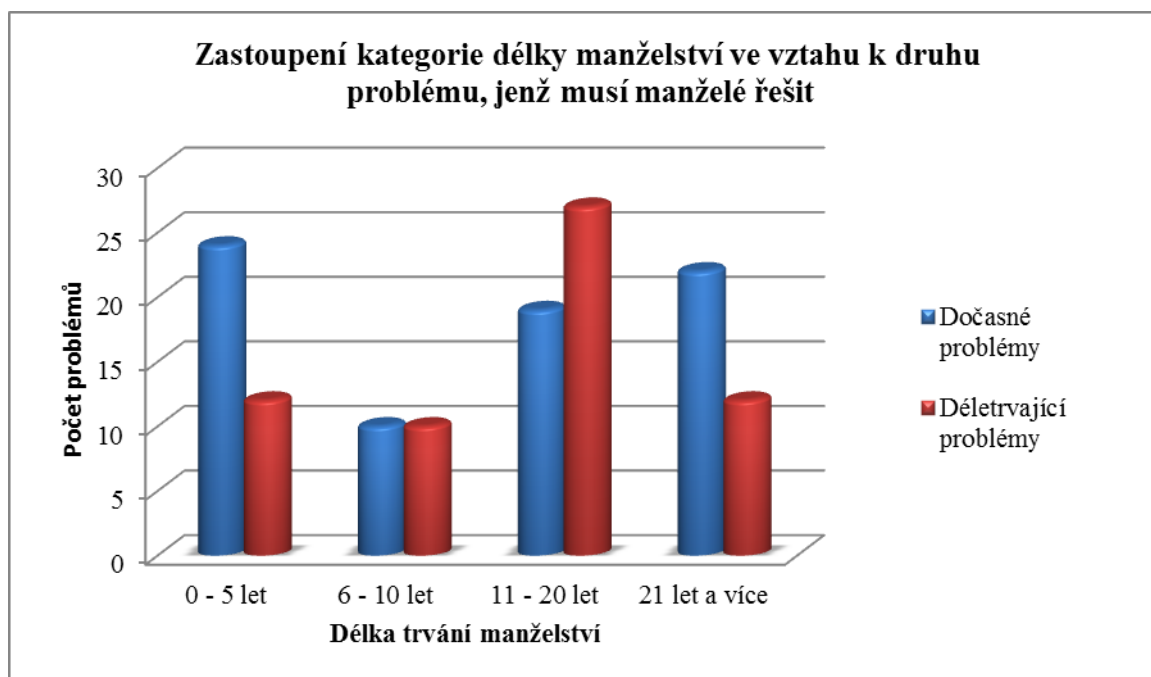
Délka manželství	Druh problému		
	Dočasné problémy	Déletrvající problémy	Celkem
0 – 5 let	24 (19,85)	12 (16,15)	36
6 – 10 let	10 (11,03)	10 (8,97)	20
11 – 20 let	19 (25,37)	27 (20,63)	46
21 let a více	22 (18,8)	12 (15,25)	34
Celkem	79	58	137

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v tabulce v závorkách vedle hodnot získaných. Vypočítaná hodnota testového kritéria je podle vzorce č. (2): $\chi^2 = 6,97$. Podle vzorce č. (3) je vypočítán stupeň volnosti. Nalezená hodnota pro 3 stupně volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi^2_{\alpha}(3) = 7,815$. Vypočítaná hodnota χ^2 je porovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek: $\chi^2 < \chi^2_{\alpha}$ ($6,97 < 7,815$)

Dle výpočtu je zjištěno, že vypočítaná hodnota testového kritéria je menší, proto není H_0 o nezávislosti zamítnuta. Přijímá se H_0 : **Mezi délkou trvání manželství a existencí konkrétního druhu problému neexistuje závislost.**

Graf 17: Zastoupení kategorie délky manželství ve vztahu k druhu problému

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

V kategorii trvání manželství od **0-5 let** zvolili možnost druhu problémů „dočasné problémy“ 24 respondentů a „déletrvající problémy“ 13 respondentů. Zde je patrné **rozdílné** zastoupení.

V kategorii od **6-10 let** trvání manželství se volba možností druhu problémů **shoduje** „dočasné problémy“ a „déletrvající problémy“ byly zvoleny stejným počtem respondentů, každou možnost zvolilo 10 respondentů.

V kategorii od **11-20 let** trvání manželství byl výrazný **rozdíl** v zastoupení možností. „déletrvající problémy“ zvolilo 27 respondentů a „dočasné problémy“ byly zvoleny pouhými 19 respondenty.

V kategorii od **21 a více let** trvání manželství byla zase více zvolena možnost „dočasné problémy“ 22 respondentů a „déletrvající problémy“ 12 respondentů.

Na první pohled je patrné, že délka manželství má zásadní vliv na existenci konkrétních druhů problémů. Zatím co v první kategorii, tedy nejkratší době převažují

dočasné problémy, v třetí kategorii (střední) naopak převažují déletrvající problémy. Zajímavé je jednak zjištění v druhé kategorii délky manželství, kde se problémy shodují stejným počtem respondentů, a v poslední kategorii, tedy nejdelší délce trvání manželství, zase převažují dočasné problémy nad déletrvajícími, jako je to v první kategorii. Což může být známkou vytrvalosti vztahu a uvědomění si důležitých věcí a případné vyřešení dlouhotrvajících problémů. To je ovšem pouze odhad.

VO15: Jak ovlivňuje druh problémů, jež musí manželé řešit existenci manželské krize?

H15: Existence konkrétního druhu problémů, jež vyžadují řešení, statisticky významně ovlivňuje existenci manželské krize v manželství.

H₀: Mezi druhem problémů a existencí manželské krize neexistuje závislost.

H_A: Mezi druhem problémů a existencí manželské krize existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H15 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí-kvadrátu. Z celkového počtu respondentů (181) měli problémy v manželství 137 respondentů.

Tabulka 12: Zastoupení druhu problémů ve vztahu k existenci krize v manželství

Druh problémů v manželství	Existence krize v manželství		
	Ano	Ne	Celkem
Dočasné problémy	38 (55,36)	41 (23,64)	79
Déle trvající problémy	58 (40,64)	0 (17,36)	58
Celkem	96	41	137

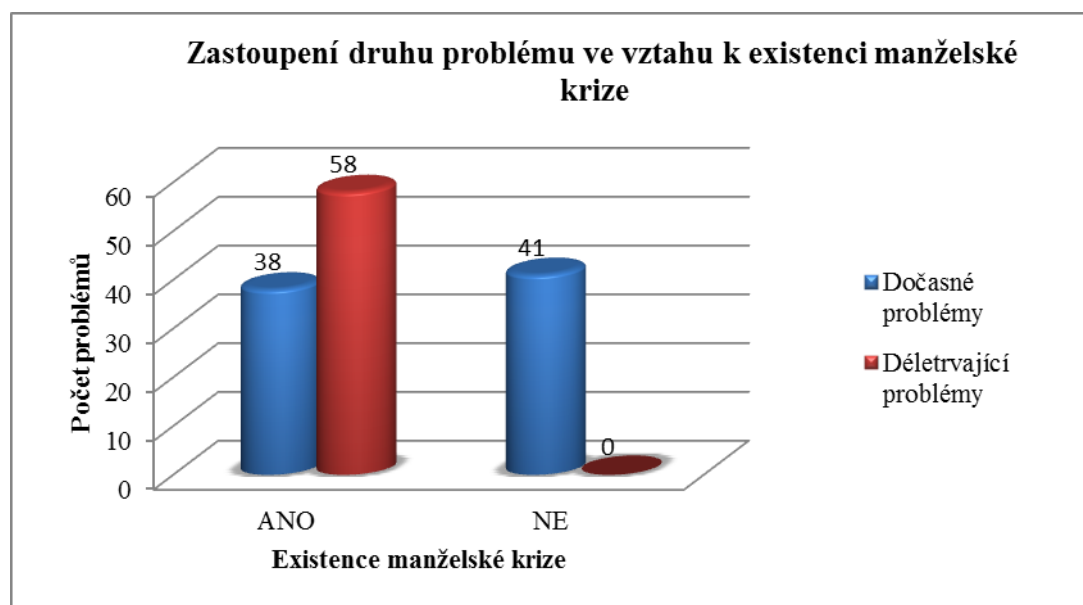
Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v tabulce v závorkách vedle hodnot získaných. Vypočítaná hodnota testového kritéria je podle vzorce č. (5): $\chi^2 = 42,96$. Podle vzorce č. (3) je vypočítán stupeň volnosti. Nalezená hodnota pro 1 stupeň volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi^2_{\alpha}(1) = 3,841$. Vypočítaná hodnota χ^2 je porovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek: $\chi^2 > \chi^2_{\alpha}$ ($42,96 > 3,841$).

Dle výpočtu je zjištěno, že vypočítaná hodnota testového kritéria je větší, proto je H_0 o nezávislosti zamítnuta. Přijímá se H_A : **Mezi druhem problémů a existencí manželské krize existuje závislost.** Existuje závislost a lze měřit její sílu – podle vzorce č. (6): $V = -0,56$. Závislost lze charakterizovat jako střední a nepřímou.

Dle výpočtu rizika, je 2x vyšší pravděpodobnost, že se manželská krize projeví u déletrvajících problémů.

Graf 18: Zastoupení druhu problému ve vztahu k existenci manželské krize

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Kategorie „**dočasné problémy**“ se vyskytuje jak u existence krize – 38 respondentů (48 %), tak i u neexistence krize – 41 respondentů (52 %). Kdežto kategorie „**déletrvajících problémů**“ je zastoupena pouze u existence krize a to v případě 58 respondentů.

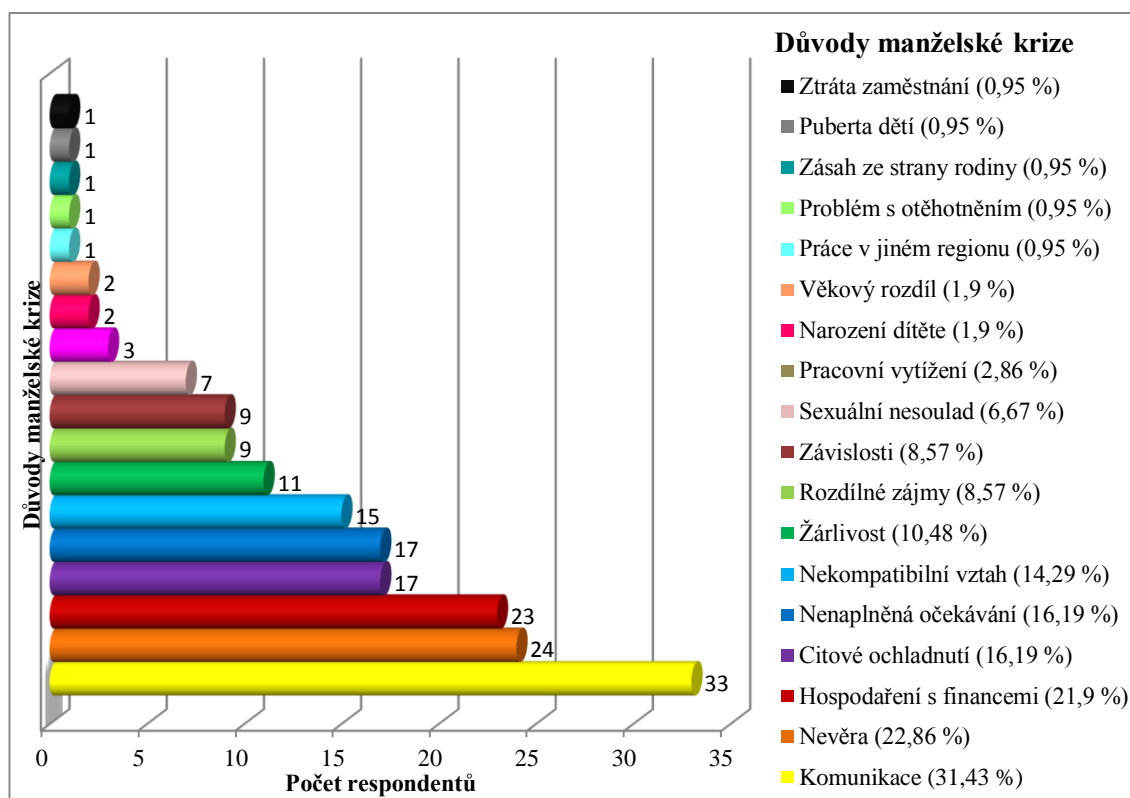
Je na první pohled zřejmé, že existuje závislost mezi druhem problémů a existencí krize. V manželství, které manželskou krizi nezaznamenalo, jsou pouze problémy dočasné, u nichž se předpokládá vyřešení. Déletrvajících problémy, které tvoří nedílnou součást manželství, jsou pouze u těch manželství, jež krizi zažily.

VO16: Jaký byl nejčastější důvod manželské krize?

Z celkového počtu respondentů manželskou krizi zažilo 105 respondentů. U otázky na

důvod krize byla v dotazníku možnost zvolit dvě odpovědi, proto celkový počet odpovědí neodpovídá počtu respondentů.

Graf 19: Důvody manželské krize

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Na otázku, co bylo důvodem manželské krize, byla možnost označit více odpovědí. Z grafického znázornění lze vidět, že nejčastějším důvodem manželské krize byla zvolena komunikace (31,43 %), poté nevěra (22,86 %) a hospodaření s financemi (21,9 %). Dále je početněji zastoupeno citové ochladnutí (16,19 %), rozdílná představa o manželství neboli nenaplněná očekávání (16,19 %) a nekompatibilní vztah, neboli špatně zvolený partner (14,29 %).

VO17: Jak ovlivňuje četnost problémů mezi manžely existenci manželské krize?

H17: Mezi četností problémy mezi manžely a existencí manželské krize je očekáván statisticky významný rozdíl.

H₀: Mezi četností problémů mezi manžely a existencí manželské krize neexistuje závislost.

H_A: Mezi četností problémů mezi manžely a existencí manželské krize existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H17 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí-kvadrátu. Z celkového počtu respondentů (181) četnost problémů v manželství označilo 137 respondentů, z těchto respondentů zažilo manželskou krizi 105 respondentů.

Tabulka 13: Zastoupení četnosti problémů ve vztahu k existenci manželské krize

Četnost problémů	Existence manželské krize		
	ANO	NE	Celkem
Denně	16 (13,8)	2 (4,20)	18
4 – 5krát týdně	12 (11,5)	3 (3,50)	15
2 – 3krát týdně	13 (13,03)	4 (3,97)	17
1krát týdně	18 (17,63)	5 (5,37)	23
1 – 2krát měsíčně	46 (49,05)	18 (14,95)	64
Celkem	105	32	137

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet. Dalším krokem, pro překonání překážky je sloučení dvou řádků (A2+A3), čímž došlo k tomu, že data splňují podmínky a χ^2 test může být proveden.

Tabulka 14: Zastoupení četnosti problémů ve vztahu k existenci manželské krize

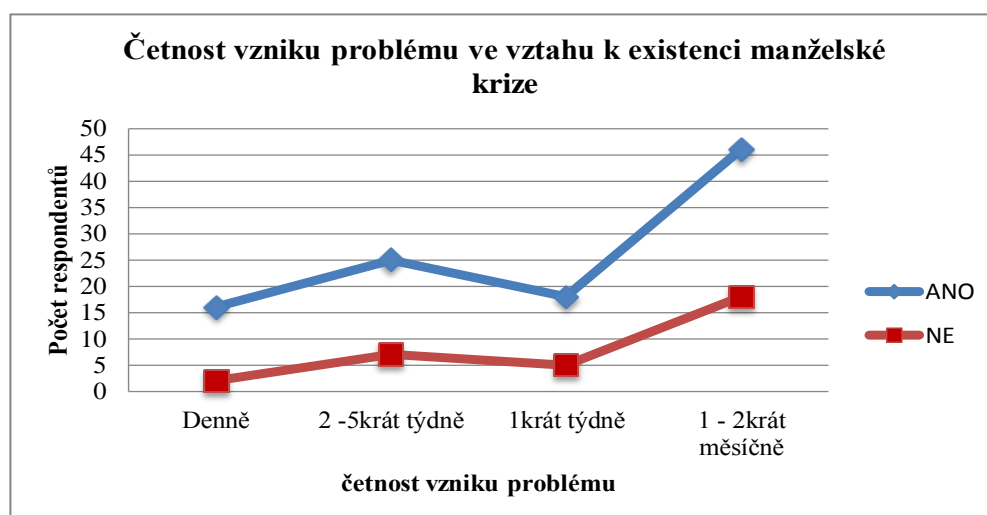
Četnost problémů	Existence manželské krize		
	ANO	NE	Celkem
Denně	16 (13,8)	2 (4,20)	18
2 – 5krát týdně	25 (24,53)	7 (7,47)	32
1krát týdně	18 (17,63)	5 (5,37)	23
1 – 2krát měsíčně	46 (49,05)	18 (14,95)	64
Celkem	105	32	137

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v tabulce v závorkách vedle hodnot získaných. Vypočítaná hodnota testového kritéria je podle vzorce č. (2): $\chi^2 = 2,39$. Podle vzorce č. (3) je vypočítán stupeň volnosti. Nalezená hodnota pro 3 stupně volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi^2 \alpha (3) = 7,815$. Vypočítaná hodnota χ^2 je porovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek: $\chi^2 < \chi^2 \alpha$ ($2,39 < 7,815$).

Dle výpočtu je zjištěno, že vypočítaná hodnota testového kritéria je menší, proto není H_0 o nezávislosti zamítnuta. Přijímá se **H_0 : Mezi četností problémů mezi manžely a existencí manželské krize neexistuje závislost.**

Graf 20: Četnost vzniku problému ve vztahu k existenci manželské krize

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Četnost problémů existenci krize neovlivňuje, rozhodně větší vliv na existenci krize má druh problému (viz VO15). Z grafu č. 20 můžeme vidět, že jak existence, tak neexistence krize se vyskytuje u všech četností vzniku problému, proto nelze vztah posoudit jako závislý. Ani zastoupení není rovnoměrné, jelikož mezi respondenty, kteří prožili problémy v manželství (137 respondentů) převládá i prožití krize – 105 respondentů (77 %) oproti neexistenci krize – 32 respondentů (23 %).

VO18: Jak ovlivňuje četnost manželské krize způsob řešení manželské krize?

H18: Mezi četností manželské krize a způsobu řešení manželské krize je předpokládán statisticky významný rozdíl.

H₀: Mezi četností manželské krize a způsobu řešení manželské krize neexistuje závislost.

H_A: Mezi četností manželské krize a způsobu řešení manželské krize existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H18 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí-kvadrátu.

Tabulka 15: Zastoupení četnosti manželské krize a způsobu jejího řešení

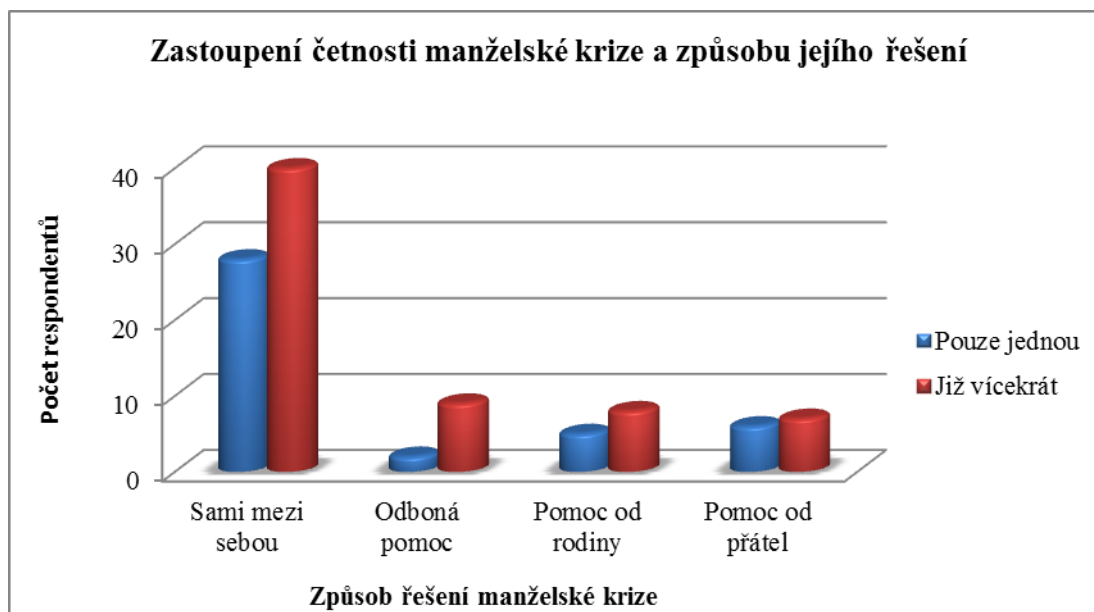
Četnost manželské krize	Způsob řešení manželské krize				
	sami sebou	mezi odbornou pomocí	pomocí rodiny	pomoc přátel	Celkem
Pouze jednou	28 (26,55)	2 (4,30)	5 (5,08)	6 (5,08)	41
Již vícekrát	40 (41,45)	9 (6,70)	8 (7,92)	7 (7,92)	64
Celkem	68	11	13	13	105

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v tabulce v závorkách vedle hodnot získaných. Vypočítaná hodnota testového kritéria je podle vzorce č. (2): $\chi^2 = 2,42$. Podle vzorce č. (3) je vypočítán stupeň volnosti. Nalezená hodnota pro 3 stupně volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi^2_{\alpha}(3) = 7,815$. Vypočítaná hodnota χ^2 je porovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek: $\chi^2 < \chi^2_{\alpha}$ (**2,42 < 7,815**).

Dle výpočtu je zjištěno, že hodnota testového kritéria je menší, proto není H₀ o nezávislosti zamítnuta. **Přijímá se H₀:** Mezi četností manželské krize a způsobu řešení manželské krize neexistuje závislost.

Graf 21: Zastoupení četnosti manželské krize a způsobů jejího řešení

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Četnost manželské krize „již vícekrát“ je zastoupena 64 respondenty (61 %) oproti četnosti „pouze jednou“, která je méně zastoupena a to u 41 respondentů (39 %). Proto u každého způsobu řešení převládá prožití manželské krize již vícekrát. Nejčastější způsob řešení manželské krize je „sami mezi sebou“ (68), poté pomoci od rodiny a přátel (13) a v poslední řadě je využita odborná pomoc (11).

Kategorie řešení **sami mezi sebou** je zastoupena možností „pouze jednou“ – u 28 a „již vícekrát“ u 40 respondentů.

Kategorie řešení **odborná pomoc (manželská poradna)** se vyskytuje u možností „pouze jednou“ – ve 2 a „již vícekrát“ v 9 odpovědí respondentů.

Kategorie řešení **pomoc od rodiny** je u možností „pouze jednou“ – 5krát a „již vícekrát“ 8krát zastoupena.

Kategorie řešení **pomoc od přátel** je zastoupena možností „pouze jednou“ – u 6 a „již vícekrát“ u 7 respondentů.

VO19: Kdo nejčastěji iniciuje řešit manželskou krizi manželkou poradnou z hlediska pohlaví?

Tabulka 16: Zastoupení respondentů dle pohlaví a iniciativy řešit manželskou krizi prostřednictvím manželské poradny

Iniciace návštěvy manželské poradny	Počet	Procentní zastoupení ze všech respondentů
Žena	5	2, 76%
Muž	1	0, 55%
Oba společně	5	2, 76%

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Z 11 respondentů, kteří zvolili využití manželské poradny, jako řešení své krize nejčastěji iniciovala žena – 5 respondentů, poté oba společně – 5 respondentů a pouhý jeden respondent byl zástupce mužského pohlaví. Tudíž z hlediska pohlaví to jsou ženy, které častěji iniciují řešení manželské krize manželskou poradnou, ovšem vzhledem k malému vzorku nelze toto tvrzení vztahovat na celou populaci.

VO20: Jaký má způsob řešení manželské krize dopad na vztah mezi manžely?

H20: Mezi způsobem řešení manželské krize a dopadem této krize na vztah mezi manžely je předpokládán statisticky významný rozdíl.

H₀: Mezi způsobem řešení manželské krize a dopadem manželské krize na vztah neexistuje závislost.

H_A: Mezi způsobem řešení manželské krize a dopadem manželské krize na vztah existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H20 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

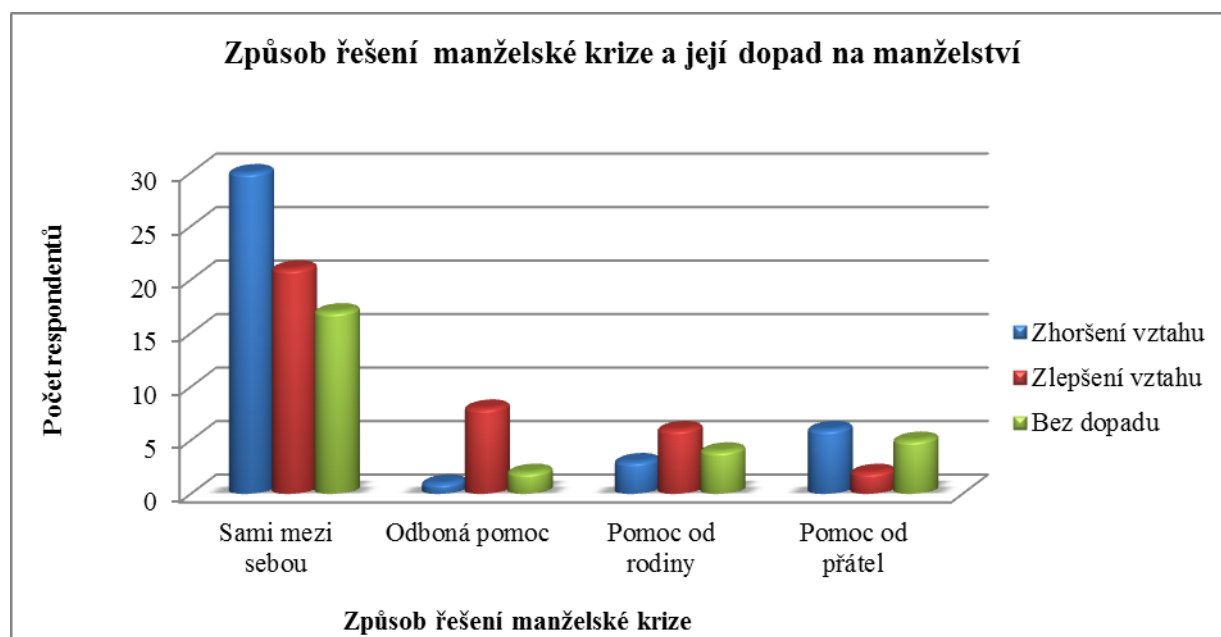
Tabulka 17: Způsob řešení manželské krize a její dopad na vztah mezi manžely

Způsob řešení manželské krize	Dopad na vztah mezi manžely			
	Zhoršení vztahu	Zlepšení vztahu	Bez dopadu	Celkem
sami mezi sebou	30 (25,90)	21 (23,96)	17 (18,13)	68
odborná pomoc (manželská poradna)	1 (4,19)	8 (3,88)	2 (2,93)	11
pomocí přátel	3 (4,95)	6 (4,58)	4 (3,47)	13
pomocí rodiny jednoho z partnerů	6 (4,95)	2 (4,58)	5 (3,47)	13
Celkem	40	37	28	105

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nespĺňujú predpoklady χ^2 testu, pretože nejsou splněny podmínky pro výpočet. Ani sloučení dvou řádků (A3, A4) nepomohlo pro splnění podmínek, proto nelze hypotézu H20 zodpovědět.

Graf 22: Způsob řešení manželské krize a její dopad na manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Celkově převažuje jako dopad manželské krize na vztah **zhoršení vztahu** – 40 respondentů (38 %), poté je **zlepšení vztahu** – 37 respondentů (35 %) a pak je s odstupem kategorie **bez dopadu** – 28 respondentů (27 %).

Řešení krize **samotnými manžely** mělo vliv spíše na zhoršení vztahu ve 30 případech, ale také ve 21 případech zaznamenalo zlepšení vztahu. Bez dopadu na vztah je toto řešení u 17 respondentů. Pozitivní zjištění je u **manželské poradny**, u níž vítězí kategorie zlepšení vztahu (8) oproti ostatním. Možnost řešení **pomocí přátel**, mělo také pozitivní dopad, i zde převažuje zlepšení vztahu (6), ovšem ne tak znatelné jako u odborné pomoci. Možnost řešení **pomocí rodiny** mělo převažující následek buďto zhoršení vztahu (6) nebo bez dopadu (5).

VO21: Jak se podílí délka manželství na existenci manželské krize?

H21: Mezi jednotlivými délkami manželství je očekáván statisticky významný rozdíl

v následné existenci manželské krize.

H₀: Mezi délkou manželství a existencí manželské krize neexistuje závislost.

H_A: Mezi délkou manželství a existencí manželské krize existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H₂₁ bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

Tabulka 18: Existence manželské krize dle délky manželství

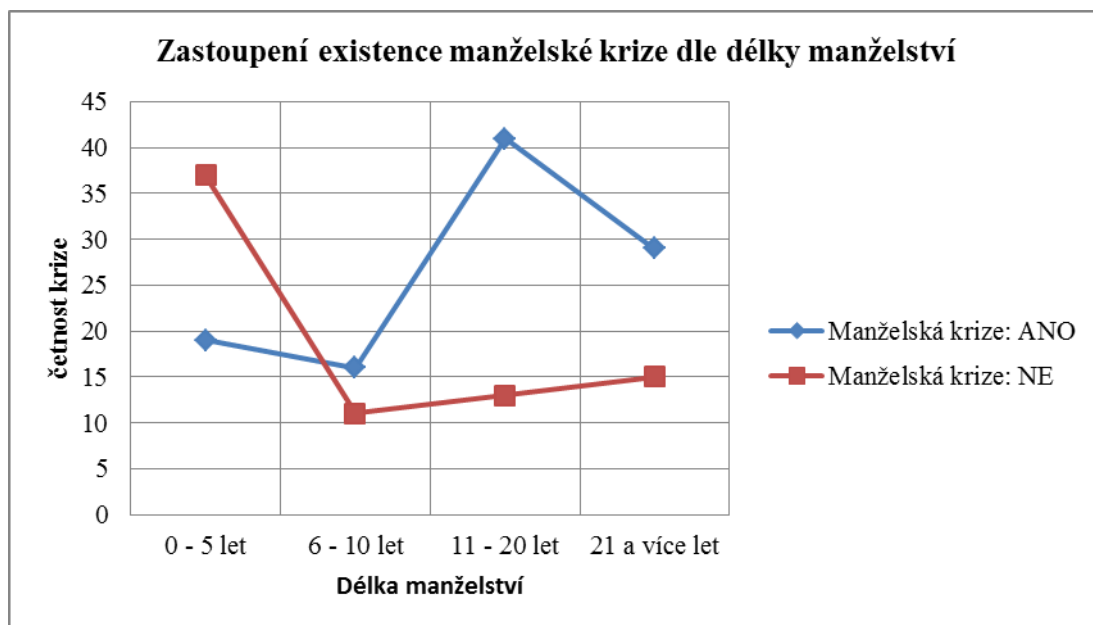
Délka manželství	Existence manželské krize		
	ANO	NE	Celkem
0 – 5 let	19 (32,49)	37 (23,52)	56
6 – 10 let	16 (15,66)	11 (11,34)	27
11 – 20 let	41 (31,33)	13 (22,67)	54
21 a více let	29 (25,53)	15 (18,48)	44
Celkem	105	76	181

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v tabulce v závorkách vedle hodnot získaných. Vypočítaná hodnota testového kritéria je podle vzorce č. (2): $\chi^2 = 21,59$. Podle vzorce č. (3) je vypočítán stupeň volnosti. Nalezená hodnota pro 3 stupně volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi^2_{\alpha}(3) = 7,815$. Vypočítaná hodnota χ^2 je porovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek: $\chi^2 > \chi^2_{\alpha}$ (**21,59 > 7,815**).

Dle výpočtu je zjištěno, že vypočítaná hodnota testového kritéria je větší, proto je H₀ o nezávislosti zamítnuta. Přijímá se **H_A: Mezi délkou manželství a existencí manželské krize existuje závislost**. Existuje závislost a lze měřit její sílu – podle vzorce č.(4): **C= 0,35**. Závislost lze charakterizovat jako slabou a přímou.

Graf 23: Zastoupení existence manželské krize dle délky manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

V kategorii **0-5 let délky manželství** se přiklánělo k možnosti existence krize „ANO“ 19 (34 %) respondentů, možnost „NE“ zvolilo 37 (66 %) respondentů.

V kategorii **6-10 let délky manželství** byla zastoupena možnost existence krize „ANO“ 16 (59 %) respondenty, možnost „NE“ byla zastoupena 11 (41 %) respondenty.

V kategorii **11-20 let délky manželství** bylo zastoupeno možností „ANO“ v 41 (76 %) odpovědích, „NE“ v 13 (24 %) odpovědích.

V kategorii **21 a více let délky manželství** byla zastoupena možnost existence krize „ANO“ 29 (66 %) respondenty, možnost „NE“ byla zastoupena 15 (34 %) respondenty.

Z grafu č. 23 jde vidět, že neexistence manželské krize byla zvolena nejčastěji v nejkratším intervalu délky manželství 0-5 let, pak je výrazný pokles, a v dalších délkách manželství už převažuje existence krize. Ta byla nejčastěji zvolena v délce 11-20 let. Tyto dvě zmíněné délky jsou skoro stejně zastoupeny, co se týče počtu respondentů. Až na mírné poklesy, které jsou nejspíše způsobené menším počtem respondentů v konkrétních délkách, z dat vyplývá to, že čím delší je manželství, tím se zvyšuje četnost existence manželské krize.

VO22: Jaký druh rozvodu u respondentů převažoval?

Tabulka 19: Zastoupení druhu rozvodu

Druh rozvodu	Počet	Počet v procentech	Procentní zastoupení ze všech respondentů
Nesporný	38	64,41 %	20,99 %
Sporný	21	35,59 %	11,6 %
Celkem	59	100 %	32,59 %

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Ze 181 respondentů bylo 59 (32,59 %) respondentů rozvedených. Mezi rozvedenými respondenty převažoval **nesporný rozvod**, který nezahrnuje zjišťování příčin rozvratu a to konkrétně **38** respondenty (64,41 %). **Sporný rozvod**, u něhož se zjišťují konkrétní příčiny rozvratu, byl zastoupen **21** respondenty (35,59 %). Rozdíl je pouhých 17 respondentů, ale vzhledem k celkovému počtu rozvedených respondentů je to znatelné zastoupení, procentní rozdíl je skoro 28 %.

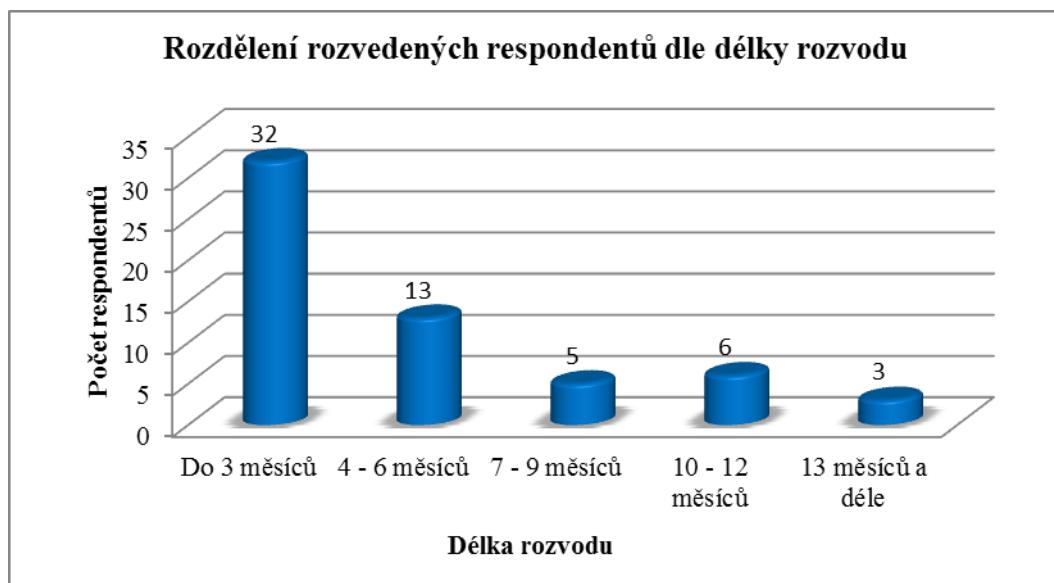
VO23: Jak dlouho u rozvedených respondentů trval rozvod?

Tabulka 20: Zastoupení jednotlivých délek rozvodů u rozvedených respondentů

Délka rozvodu	Počet respondentů	Procentní zastoupení rozvedených respondentů
Do 3 měsíců	32	54 %
4 – 6 měsíců	13	22 %
7 – 9 měsíců	5	9 %
10 – 12 měsíců	6	10 %
13 měsíců a déle	3	5 %

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Graf 24: Rozdělení rozvedených respondentů dle délky rozvodu

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

U rozvedených respondentů byla nejčastěji zvolena délka rozvodu „**do 3 měsíců**“, konkrétně 32 respondenty (54 %), tato délka je považována za obvyklou délku nesporného rozvodu. Zda to tak bylo i u těchto respondentů zjistíme v další výzkumné otázce.

Druhá délka „**4-6 měsíců**“ byla zastoupena 13 respondenty (22 %) a následující délky už byly podstatně méně zastoupeny.

Kategorie délky „**7-9 měsíců**“ – 5 respondentů (9%) a kategorie „**10-12 měsíců**“ - 6 respondentů (10 %). Poslední délku „**13 měsíců a déle**“ zvolili pouze 3 respondenti (5 %).

VO24: Jak se podílel druh rozvodu na následné délce rozvodu?

H24: Mezi druhy rozvodu je očekáván statisticky významný rozdíl v následující délce rozvodu.

H₀: Druh rozvodu nesouvisí s délkou rozvodu.

H_A: Druh rozvodu souvisí s délkou rozvodu.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H24 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí-kvadrátu.

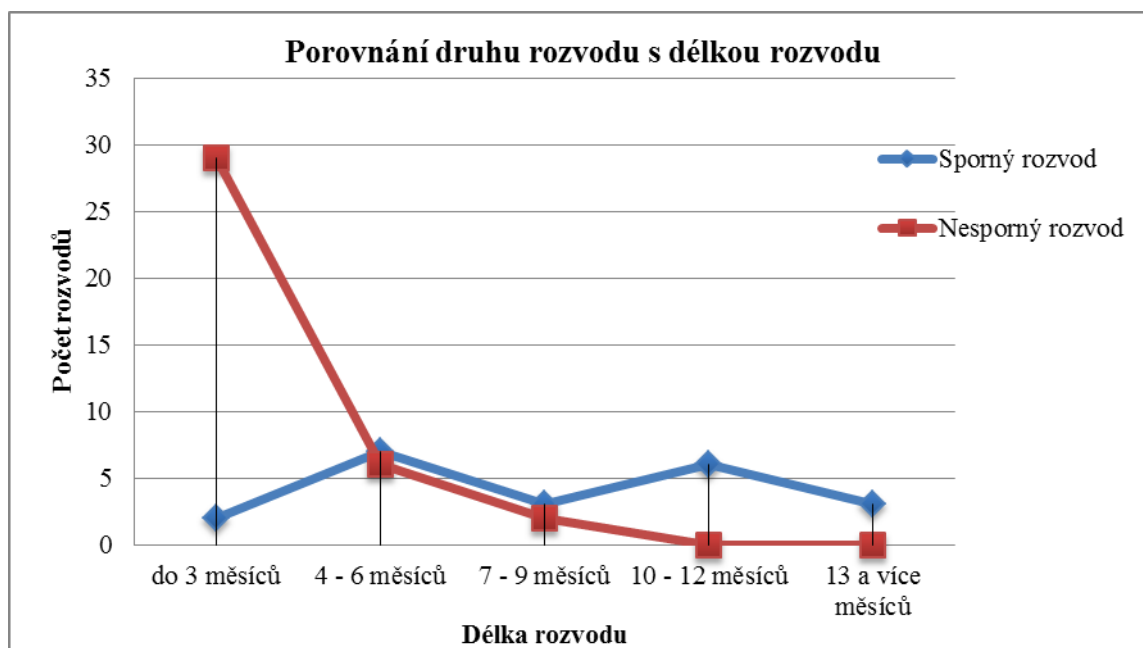
Tabulka 21: Zastoupení druhu rozvodů ve vztahu k délce rozvodu

Druh rozvodu	Délka rozvodu					Celkem
	Do 3 měsíců	4 – 6 měsíců	7 – 9 měsíců	10 – 12 měsíců	13 a více měsíců	
Sporný	2 (11, 39)	7 (4,63)	3 (1,78)	6 (2,14)	3 (1,07)	21
Nesporný	30 (20,61)	6 (8,37)	2 (3,22)	0 (3,86)	0 (1,93)	38
Celkem	32	13	5	6	3	59

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet. Ani sloučení dvou sloupců (B3, B4) nepomohlo pro splnění podmínek, proto nelze hypotézu H24 zodpovědět.

Graf 25: Porovnání druhu rozvodu s délkou rozvodu

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Závislost mezi těmito proměnnými nelze zhodnotit, ale potvrdilo se, že **nesporný rozvod** trval nejčastěji do 3 měsíců, konkrétně u 30 respondentů. Celkově nesporný rozvod trval nejdéle 7 -9 měsíců u 2 respondentů. Délka „4-6 měsíců“ se objevila u 6 respondentů. Kdežto **sporný rozvod** měl zastoupení ve všech délkách rozvodu, nejvíce

v délce „4-6 měsíců“ u 7 respondentů a „10-12 měsíců“ u 6 respondentů. V dalších délkách se počet respondentů shoduje na třech a nejkratší délka „do 3 měsíců“ je pouze u 2 respondentů.

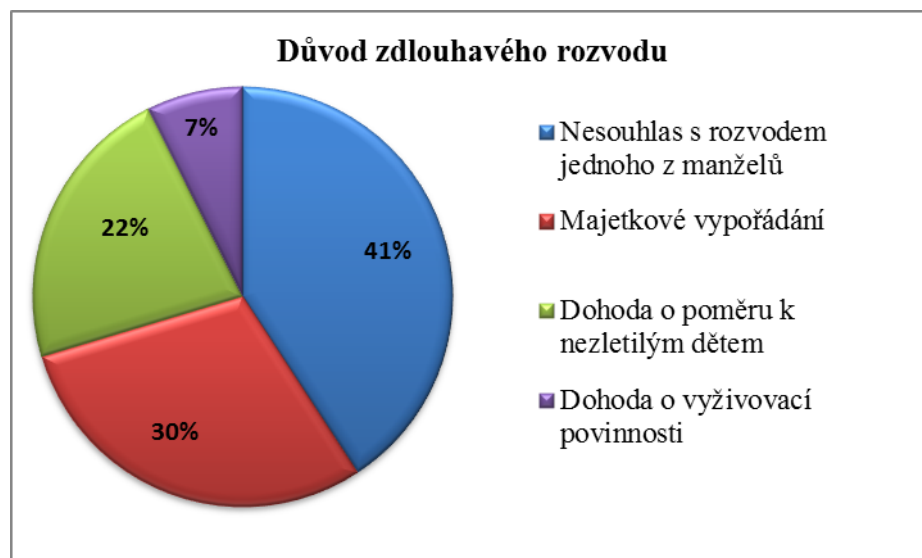
VO25: Jaké bylo nejčastější určení důvodu zdlouhavého rozvodu (trvajících déle než 3 měsíce)?

Tabulka 22: Nejčastější určení důvodu zdlouhavého rozvodu

Důvod délky rozvodu	Počet respondentů	Procentní zastoupení
Manžel/manželka s rozvodem nesouhlasil/a	11	41 %
Majetkové vypořádání	8	30 %
Dohoda o poměru k nezletilým dětem	6	22 %
Dohoda o vyživovací povinnosti	2	7 %

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Graf 26: Důvod zdlouhavého rozvodu

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Z 27 respondentů u nichž trval rozvod déle než 3 měsíce, byl zvolen jako nejčastější důvod nesouhlas s rozvodem ze strany jednoho z manželů, a to 11 respondenty (41 %). Dalším častým důvodem, v pořadí druhým je majetkové vypořádání, tuto možnost označilo 8 respondentů (30 %). Třetím důvodem byla dohoda o poměru k nezletilých

dětem – 6 respondentů (22 %) a posledním důvodem zvoleným pouze 2 respondenty (7 %) byla dohoda o vyživovací povinnosti.

VO26: Jak se podílel druh sňatku na následném druhu rozvodu?

H26: Mezi druhy sňatku je očekáván statisticky významný rozdíl v následujícím druhu rozvodu.

H₀: Druh sňatku nesouvisí s druhem rozvodu.

H_A: Druh sňatku souvisí s druhem rozvodu.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H26 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí–kvadrátu.

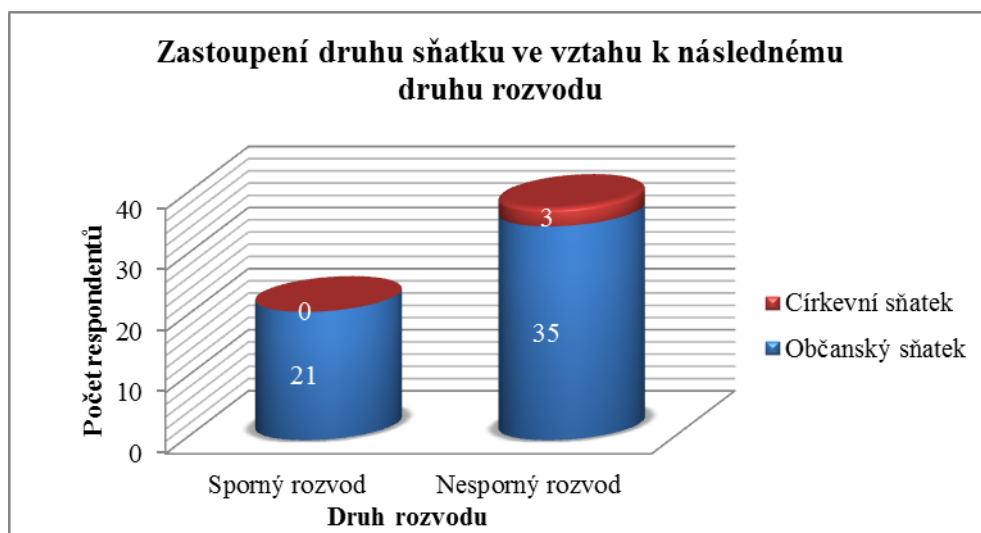
Tabulka 23: Zastoupení druhu sňatku ve vztahu k následnému druhu rozvodu

Druh sňatku	Druh rozvodu		
	Sporný	Nesporný	Celkem
Občanský	21 (19,93)	35 (36,07)	56
Církevní	0 (1,07)	3 (1,93)	3
Celkem	21	38	59

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v závorkách vedle hodnot získaných. Data nesplňují předpoklady χ^2 testu, protože nejsou splněny podmínky pro výpočet nelze hypotézu H26 zodpovědět.

Graf 27: Zastoupení druhu sňatku ve vztahu k následnému druhu rozvodu

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

Kategorie **sporného rozvodu** je zastoupena pouze u „občanského sňatku“ – 21 respondentů. Kategorie **nesporného rozvodu** je zastoupena převážnou většinou u „občanského sňatku“ – 35 respondentů a u „církevního sňatku“ – 3 respondenti. V rámci výzkumného vzorku převažuje rozvod nesporný u obou typů sňatků, ovšem je potřeba vzít v potaz malý počet rozvedených respondentů.

VO27: Jak ovlivňuje konkrétní druh rozvodu to, jak respondent rozvod snášel

H27: Mezi druhem rozvodu a tím jak respondent rozvod snášel je předpokládán statisticky významný rozdíl.

H₀: Mezi druhem rozvodu a dopadu rozvodu na respondenta neexistuje závislost.

H_A: Mezi druhem rozvodu a dopadu rozvodu na respondenta existuje závislost.

Pro potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy H27 bude použit výpočet prostřednictvím testového kritéria chí-kvadrátu.

Tabulka 24: Zastoupení druhů rozvodů a jejich dopad na respondenta

Druh rozvodu	Dopad na respondenta				Celkem
	Velmi dobře	Spíše dobře	Spíše špatně	Velmi špatně	
Sporný rozvod	2 (3,20)	3 (5,34)	8 (7,12)	8 (5,34)	21
Nesporný rozvod	7 (5,8)	12 (9,66)	12 (12,88)	7 (9,66)	38
Celkem	9	15	20	15	59

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Podle vzorce č. (1) jsou vypočítány teoretické četnosti, uvedené v tabulce v závorkách vedle hodnot získaných. Vypočítaná hodnota testového kritéria je podle vzorce č. (2): $\chi^2 = 4,52$. Podle vzorce č. (3) je vypočítán stupeň volnosti. Nalezená hodnota pro 3 stupně volnosti a hladinu významnosti 0,05 je $\chi^2 \alpha (3) = 7,815$. Vypočítaná hodnota χ^2 je porovnána s tzv. kritickou hodnotou, podle statistických tabulek: $\chi^2 < \chi^2 \alpha$ ($4,52 < 7,815$).

Dle výpočtu je zjištěno, že hodnota testového kritéria je menší, proto není H_0 o nezávislosti zamítnuta. Přijímá se H_0 : **Mezi druhem rozvodu a dopadu rozvodu na respondenta neexistuje závislost.**

Graf 28: Zastoupení druhů rozvodů a jejich dopad na respondenta

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Interpretace dat:

V kategorii **sporného rozvodu** nejvíce převažují dva druhy snášení rozvodů, a to „spíše špatně“ a „velmi špatně“, které shodně označilo 8 respondentů.

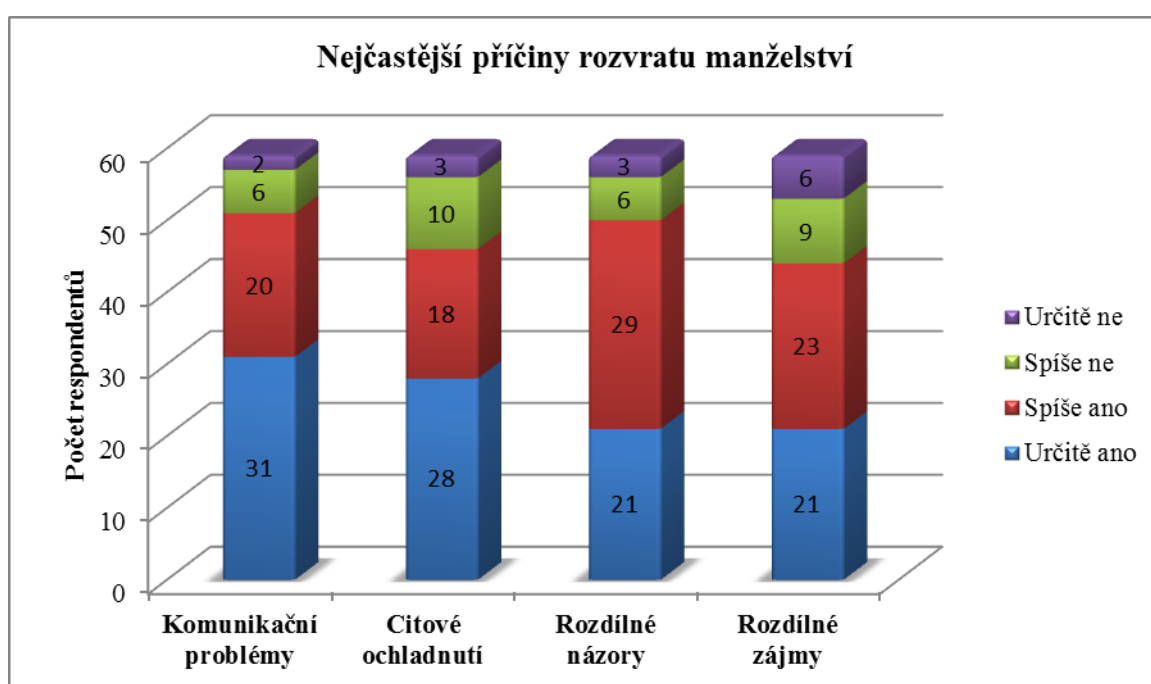
U kategorie **nesporného rozvodu** převažují také dva druhy snášení rozvodů, a to „spíše dobře“ a „spíše špatně“ shodně označilo 12 respondentů. Z čehož lze usoudit, že sporný rozvod má celkově více negativní dopad než rozvod nesporný.

Z možných dopadů rozvodu na respondenta je nejpočetněji zastoupen pocit „spíše špatně“ – 20 respondentů a poté shodně „spíše dobře“ a „velmi špatně“ – 15 respondentů. Nejméně je zastoupen pocit „velmi dobře“ – 9 respondentů.

VO28: Jaké jsou nejčastější a nejméně časté příčiny rozpadu manželství?

Následující vyhodnocení vyplývá z otázky: Rozhodněte u níže uvedených problémů, jak významnou příčinou byly pro rozpad manželství. Tudiž respondentům bylo navrženo 19 možností literaturou uváděných jako možné příčiny rozpadu manželství. Ze všech odpovědí byly vybrány 4 nejčastější příčiny a 4 nejméně časté příčiny rozpadu manželství, jež respondenti označili ve všech možnostech odpovědí (určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne).

Graf 29: Nejčastější příčiny rozvratu manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Nejčastější příčiny jsou v pořadí tyto:

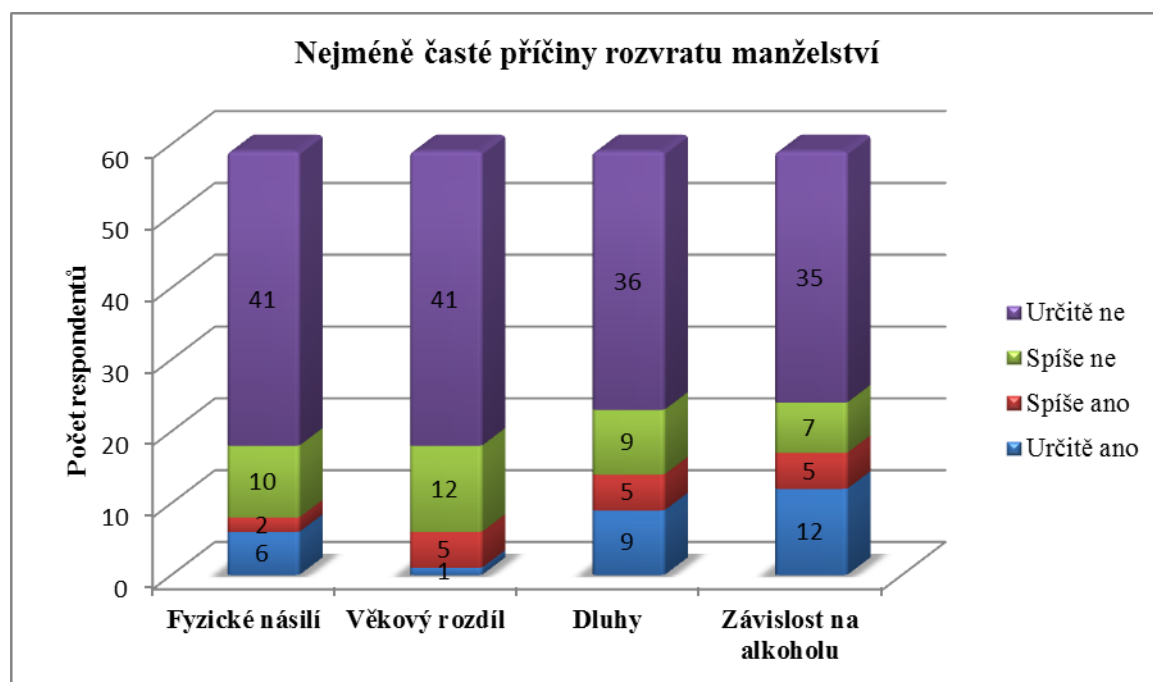
V kategorii **komunikačních problémů** se přiklánělo k možnosti „Určitě ano“ 31 (53 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 20 (34 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 6 (10 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 2 (3 %) respondentů.

V kategorii **citové ochladnutí** byla zastoupena možnost „Určitě ano“ 28 (47 %) respondentů, „Spíše ano“ bylo zastoupeno 18 (31 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 10 (17 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 3 (5 %) respondentů.

Kategorie **rozdílné názory** byla zastoupena možností „Určitě ano“ v 21 (36 %) odpovědích, „Spíše ano“ v 29 (49 %) odpovědích, „Spíše ne“ zvolilo 6 (10 %) respondentů a „Určitě ne“ 3 (5 %) respondentů.

V kategorii **rozdílné zájmy** byla zastoupena možnost „Určitě ano“ 21 (36 %) respondentů, „Spíše ano“ bylo zastoupeno 23 (39 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 9 (15 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 6 (10 %) respondentů. Dále jsou v pořadí sexuální nesoulad a nekompatibilní vztah. Celkové vyhodnocení odpovědí je obsaženo v příloze D.

Graf 30: Nejméně časté příčiny rozvratu manželství

Zdroj: vlastní zpracování autorky

Nejméně časté příčiny jsou v pořadí tyto:

V kategorii **fyzické násilí** zvolilo možnost „Určitě ano“ 6 (11 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 2 (3 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 10 (18 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 41 (68 %) respondentů.

V kategorii **věkový rozdíl** bylo zastoupeno možností „Určitě ano“ v 1 (2 %) odpovědi, „Spíše ano“ v 5 (8 %) odpovědích, „Spíše ne“ zvolilo 12 (20 %) respondentů a „Určitě ne“ 41 (70 %) respondentů.

Kategorie **dluhy** byla zastoupena možností „Určitě ano“ v 9 (15 %) odpovědích, „Spíše ano“ v 5 (9 %) odpovědích, „Spíše ne“ zvolilo 9 (15 %) respondentů a „Určitě ne“ 36 (61 %) respondentů.

V kategorii **závislost na alkoholu** zvolilo možnost „Určitě ano“ 12 (20 %) respondentů, „Spíše ano“ zvolilo 5 (9 %) respondentů, „Spíše ne“ zvolilo 7 (12 %) respondentů a „Určitě ne“ zvolilo 35 (59 %) respondentů. Dále jsou v pořadí odsouzení

pro trestní čin a zdravotní důvody. Celkové vyhodnocení odpovědí je obsaženo v příloze D.

7 Zhodnocení výsledků výzkumů, návrhy a doporučení

7.1 Vyhodnocení výzkumu

Počáteční fází vyhodnocení praktické části je ověření předem stanovené teoretické hypotézy. Následovně jsou zodpovězeny specifické cíle, díky dílčím hypotézám, které byly ověřeny, a zodpovězeným výzkumným otázkám. Je nepřípustné pracovat jen s těmi údaji, které závislosti potvrzují, proto jsou uváděny i ty, které potvrzují nezávislost vztahu mezi proměnnými, a ty hypotézy, které nešlo ověřit. Grafické znázornění a interpretace všech hypotéz je v předchozím kroku č. 6.10.2.

V rámci tematického kontextu jsou hypotézy a výzkumné otázky doplněny o další z dat vyvozené závislosti, které mohou mít určitý význam, jako doplňující informace při interpretaci.

Je zřejmé, že dotazníkové šetření zahrnuje pouze malý vzorek v rámci zkoumané problematiky, kvůli nízkému celkovému počtu respondentů, a proto je nyní zdůrazněno, že výsledky daného výzkumu nebudou mít obecnou platnost, ale vztahují se pouze k vybranému vzorku respondentů.

Teoretická hypotéza: Manželská krize mezi manžely je ovlivněna délkou manželství a druhem problémů.

Stanovené hypotézy, které potvrzují teoretickou hypotézu, jsou:

Potvrzené alternativní hypotézy:

H15: Existence konkrétního druhu problémů, jež vyžadují řešení, statisticky významně ovlivňuje existenci manželské krize v manželství. **H_A:** Mezi druhem problémů a existencí manželské krize existuje závislost.

H21: Mezi jednotlivými délkami manželství je očekáván statisticky významný rozdíl v následné existenci manželské krize. **H_A:** Mezi délkou manželství a existencí manželské krize existuje závislost.

Podle výpočtů chí-kvadrátu došlo k potvrzení statisticky významných vlivů. Proto lze potvrdit stanovené hypotézy H15 a H21 a přijmout jejich alternativní hypotézy. **Na základě znění potvrzených alternativních hypotéz (H15, H21) lze teoretickou hypotézu přijmout jako pravdivou a potvrzenou v rámci výzkumného vzorku.** Dle výpočtu rizika, je 2x vyšší pravděpodobnost, že se manželská krize projeví u déletrvajících problémů a 0,5x menší riziko, že se manželská krize projeví u dočasných problémů.

Hypotéza, která se vztahuje k závislosti dvou proměnných obsažených v teoretické hypotéze:

Potvrzené nulové hypotézy:

H14: Délka trvání manželství statisticky významně ovlivňuje existence konkrétního druhu problému, jenž vyžaduje řešení. **H₀:** Mezi délkou trvání manželství a existencí konkrétního druhu problému neexistuje závislost.

Na základě výpočtu nedošlo k potvrzení existence závislosti. Výzkum vykazuje, že délka trvání manželství neovlivňuje existencí konkrétního druhu problému. Proto je stanovená hypotéza H14 vyvrácena a je přijata H₀.

Hypotézy, které nelze posoudit, zda jsou v souladu s teoretickou hypotézou, jsou hypotézy, které nemohly být kvůli malým četnostem některých odpovědí χ^2 testem spočítány, protože data nesplňovala předpoklady pro výpočet nelze je potvrdit ani vyvrátit.

Neověřené jsou např.:

H8: Délka trvání manželství statisticky významně ovlivňuje existence konkrétního druhu problému, jenž vyžaduje řešení.

H9: Existence problémů, jež vyžadují řešení, statisticky významně ovlivňuje existenci manželské krize v manželství.

H10: Mezi četností problémy mezi manžely a existencí manželské krize je očekávan statisticky významný rozdíl.

Tyto dílčí neověřené hypotézy jsou již více konkrétně zaměřeny, proto nejspíše nesplnily podmínky pro testování.

Další zjištění, které vzešlo ze získaných dat a týká se teoretické hypotézy:

Zjištění závislosti se vztahuje k problémům mezi manžely. Konkrétně u déletrvajících problémů, které tvoří nedílnou součást manželství, je vyšší pravděpodobnost odpovědi respondenta „denně“ na otázku, jak často vznikají problémy. A zároveň i vyšší pravděpodobnost odpovědi „velmi nespokojen“ a „spíše nespokojen“ při označení spokojenosti v manželství. Pokud tyto problémy, zvolili rozvedení respondenti, byla u nich větší pravděpodobnost v označení sporného rozvodu oproti nespornému.

Zajímavé zjištění závislosti jednotlivých odpovědí je u **manželské krize**. Pokud respondent odpověděl, že zažil manželskou krizi, byla větší pravděpodobnost označení „velmi“ či „spíše nespokojen“ při hodnocení spokojenosti v manželství a častěji byly označeny „déletrvající problémy“. Jako důvod manželské krize u těchto respondentů byly označeny nejčastěji: komunikace, nekompatibilní vztah (špatně zvolený partner) a hospodaření s financemi.

Pokud se jednalo o rozvedené respondenty, ve většině odpovědí co bylo důvodem rozvodu, se odpovědi shodovaly s důvodem manželské krize, označovány byly nejčastěji: dluhy, nekompatibilní vztah, rozdílné názory a komunikační problémy.

U respondentů, kteří krizi nezažili, je zajímavé, že u nich byla mnohem častěji označena etapa - bezdětný pár. Což ovšem nemusí znamenat, že krizí přichází manžele pouze s dětmi, ale důvodem může být i většinou kratší délka manželství, či to může být pouhá náhoda odpovědí.

Další hypotézy a výzkumné otázky byly stanoveny pro zjištění specifických cílů, které budou v následující části zodpovězeny.

Specifické cíle:

1. Zmapovat četnost problémů mezi manžely, existenci a důvody manželských krizí. Četnosti problémů mezi manžely jsou zmapovány na základě ověřených hypotéz.

Potvrzení alternativní hypotézy:

H13: Četnost vzniku problémů mezi manžely statisticky významně ovlivňuje četnost vzniku hádek. **H_A:** Mezi četností vzniku problémů a četností vzniku hádek existuje závislost.

Podle výpočtů chí-kvadrátu došlo k potvrzení statisticky významných vlivů. Proto lze potvrdit stanovenou hypotézu H13 a přijmout její alternativní hypotézu. Výzkumem bylo ověřeno, že mezi četností vzniku hádek a četností vzniku problémů závislost existuje.

Potvrzení nulových hypotéz:

H17: Mezi četností problémy mezi manžely a existencí manželské krize je očekáván statisticky významný rozdíl. **H₀:** Mezi četností problémů mezi manžely a existencí manželské krize neexistuje závislost.

H18: Mezi četností manželské krize a způsobu řešení manželské krize je předpokládán statisticky významný rozdíl. **H₀:** Mezi četností manželské krize a způsobu řešení manželské krize neexistuje závislost.

Na základě výpočtů nedošlo k potvrzení existence závislostí. Proto musí být hypotézy H17 a H18 vyvráceny a přijaty jejich H₀, které vyjadřují neexistenci závislostí jednak mezi četností problémů a existencí manželské krize a mezi četností manželské krize a způsobu jejich řešení.

Existenci manželské krize, lze zodpovědět na základě otázky č. 19 – z celkového počtu 181 respondentů zažilo manželskou krizi 105 respondentů (58 %), z toho 64 respondentů již vícekrát.

Důvody manželských krizí lze objasnit díky VO16: nejčastějším důvodem manželské krize byla zvolena komunikace (31,43 %), poté nevěra (22, 86 %) a hospodaření s financemi (21,91 %). Dále je početněji zastoupeno citové ochladnutí (16,19 %), rozdílná představa o manželství neboli nenaplněná očekávání (16,19 %) a nekompatibilní vztah, neboli špatně zvolený partner (14,29 %).

2. Prozkoumat sociální charakteristiky respondentů a jejich vzájemné vztahy.

O naplnění daného cíle vypovídají VO2 a VO3 a pro doplnění je následná interpretace závislostí ze získaných dat.

VO2: Jaké je zastoupení respondentů dle pohlaví v kategoriích rodinného stavu?

V nejpočetnější kategorii **vdaná/ženatý** (54 %) jsou nejvíce zastoupeny ženy – 84, muži jsou zastoupeny v počtu 35, celkem 119 respondentů.

V kategorii **rozvedená/ý** (43 %) je zastoupení skoro vyrovnané, ženy – 31 a muži 28, celkem 59 respondentů. V nejméně zastoupené kategorii **vdova/vdovec** (3 %) je 1 žena a 2 muži.

VO3: Jaké je zastoupení respondentů dle věku v kategoriích rodinného stavu?

Rodinný stav – **vdaná/ženatý** je nejvíce zastoupen ve 4 věkových kategoriích, nejpočetněji u 18-30 a 41-50 let.

Rodinný stav – **rozvedená/ý** je početněji zastoupen až od 3. věkové kategorie (41-50 let). V poslední věkové kategorii (nad 60 let) převažuje nad ostatními stavy.

Rodinný stav – **vdova/vdovec** se vyskytuje pouze v posledních dvou věkových kategoriích a to v minimálním počtu.

Základní závislostní vztah, který byl i předpokládán, se ve výzkumu ve většině případů ukázal mezi délkou manželství, věkem respondenta a vývojové etapy manželství. Čím mladší respondent byl, tím byla častěji označena kratší délka manželství (0-5 let) a označena jedna z nejnižších etap manželství (bezdětný pár, či rodina s malým dítětem). Naopak čím byl respondent starší, tím častěji byla označována delší délka manželství (6-10 let) a vyšší etapa manželství (rodina s dítětem školního věku či s dospívajícím dítětem). Vývojová etapa seniorský pár byla označována logicky pouze ve dvou posledních věkových kategoriích (od věku 51 a více let).

3. **Zaměřit se na problematiku rozvodu a jeho důvody.**

Problematikou rozvodu se zabývala H27, VO22 a důvody rozvodu VO28.

H27: Mezi druhem rozvodu a tím jak respondent rozvod snášel je předpokládán statisticky významný rozdíl. **H₀:** Mezi druhem rozvodu a dopadu rozvodu na respondenta neexistuje závislost.

Na základě výpočtů nedošlo k potvrzení existence závislostí. Proto musí být stanovená hypotéza H27 vyvrácena a přijata je H₀, která vyjadřuje neexistenci závislostí mezi druhem rozvodu a jeho dopadu na respondenta.

VO22: Jaký druh rozvodu u respondentů převažoval? Ze 181 respondentů bylo 59 (32,59 %) respondentů rozvedených. Mezi rozvedenými respondenty převažoval **nesporný rozvod**, který nezahrnuje zjišťování příčin rozvratu a to konkrétně 38 respondenty (64, 41%). **Sporný rozvod**, u něhož se zjišťují konkrétní příčiny rozvratu, byl zastoupen 21

respondenty (35,59 %). U rozvedených respondentů, jenž měli při rozvodu nezletilé dítě, vyšlo najevo, že byla častěji zvolena možnost „určitě ano“ a „spíše ano“ při volbě, zda se pokoušeli v manželství kvůli dítěti setrvat.

VO28 : Jaké jsou nejčastější a nejméně časté příčiny rozpadu manželství?

U otázky, kde měli respondenti rozhodnout, jak důležitou příčinou byly jednotlivé důvody pro rozpad manželství, bylo hned několik zjištění, které stojí za zmínku. Za prvé, došlo k zjištění nejčastějších příčin, jako jsou: komunikační problémy, citové ochladnutí, rozdílné názory a rozdílné zájmy a jako nejméně časté příčiny byly označeny: fyzické násilí, věkový rozdíl, dluhy a závislost na alkoholu. Tyto zmíněné příčiny byly vybrány pouze z těch, u nichž respondenti označili odpovědi ve všech možnostech odpovědí. Např. v kategorii *závislost na drogách* se respondenti přikláněli pouze k dvěma možnostem. Zvolili buďto možnost „Určitě ano“, 5 respondentů (8 %), nebo možnost „Určitě ne“ 54 respondentů (92 %). Stejně to bylo i v kategorii *závislost na hracích automatech*, možnost „Určitě ano“ zvolili 3 respondenti (5 %), a „Určitě ne“ zvolilo 56 respondentů (95 %). Tyto dvě shodná zjištění budou nejspíše z důvodu, že tyto příčiny jsou specifické a tak buďto jsou příčinou pro rozvod či nejsou, v tomto výzkumu nebyla žádná odpověď mezi tím. A lze vidět, že tyto závislosti zásadně převažují v záporné odpovědi. A v kategorii *zdravotní důvody a odsouzení pro trestný čin* se v tomto výzkumu neobjevila žádná odpověď v možnosti „Určitě ano“.

4. Zjistit jaké jsou nejčastěji uváděny nejsilnější a nejslabší stránky manželství, lze na základě dvou výzkumných otázek (VO9,VO10).

VO9: Nejsilnější stránky manželství jsou:

1. vzájemná tolerance – 37 (31 %)
2. podpora a důvěra mezi manžely – 25 (21 % zahrnující upřímnost a souznění)
3. společnou péči o děti – 18 (15 %)
4. vzájemnou lásku – 15 (13 %).

VO10: Nejslabší stránky manželství jsou:

1. vzájemná komunikace – 40 (34 %, hlavně byl zmiňován nedostatek komunikace)
2. rozdílné názory – 15 (13%)
3. žádné slabé stránky – 12 (10 %)
4. finanční neshody – 10 (8 %).

5. Zjistit nejčastější druhy problémů, lze díky výzkumné otázce č. 12.

Nejčastěji byl respondenty zvolen problém **vzájemná komunikace**, konkrétně 37 respondenty – 27, 41 %. Jako druhý byl respondenty zvolen problém **rozdílné názory** s počtem 21 respondentů – 15,56 %. Dalšími důvody byly zvoleny hospodaření s financemi a osobnost manžela či manželky.

V rámci výzkumu byl zjištěn velmi důležitý faktor pro manželství, kterým je **komunikace**. Komunikace byla zvolena nejen jako nejčastější důvod manželské krize, ale také i nejčastěji zvolenou příčinou hádek a nejčastější nejslabší stránkou manželství. Což lze zhodnotit tak, že komunikace v manželství je opravdu prioritní a dovolím si říct i základem pro úspěšné manželství. Tímto zjištěním se potvrzují i fakta z teoretické části, kde je komunikace zařazena mezi předpoklady úspěšného manželství a je vyzdvížena její důležitost pro harmonický manželský vztah.

U poslední otázky, u níž byla možnost respondentem doplnit nějakou informaci, byla zajímavá jedna z odpovědí, která blíže vystihuje podstatu žárlivosti, jako jedné z možných příčin problémů mezi manžely a pocity, které dokáže vyvolat žárlivý manžel, odpověď je následující: *„Co se týká žárlivosti v manželství - můžete být zamilovaná, věrná, oddaná a můžete i stále sedět doma a stejně vám neuvěří a žárlí. Snaží se srazit pokud možno vaše sebevědomí "na svou úroveň", protože docela určitě tam je ten problém, proč žárlí. Zjistila jsem, že žárlivce můžete obdivovat, podporovat a chválit horem dolem, ale ani to nepomůže. Stále vám nevěří, že ho milujete, stále vás podezřívá a ta nedůvěra je ubíjející. Jednoho dne si uvědomíte, že ačkoli má všechny ostatní vlastnosti dobré, je pracovitý, rodinu zabezpečí, nepije a víte, že ani on vám není nevěrný, stejně s ním nakonec nechcete žít. Nechcete se do smrti zpovídat z každé minuty zpoždění v krámu, ve školce, na kávě u kámošky nebo u rodičů. Žárlivost nezabíjí ani tak lásku (ta chemie mezi vámi i zůstane), ale zabije chuť na společné soužití, protože je to horor“*. Tato výpověď odpovídá příznakům a hlavním rysům chorobné žárlivosti, jenž je definovaná v teoretické části (podkapitola 5.2.3), čímž se teoretické vymezení potvrzuje v praxi a jde vidět, že žárlivost může způsobit závažný problém v manželství.

7.2 Návrhy a doporučení

Posledním ze specifických cílů praktické části bylo doporučit a navrhnout možné řešení či pomoc v rámci problematiky rozvodu v souvislosti s legislativou a doporučit řešení nejčastější problematiky manželství. Problémů v manželství je nespočet, nejčastější problematika v manželství je obecně manželská krize, jejíž příčinou jsou různé dílčí problémy mezi manžely, které byly zjištěny v rámci výzkumu. Proto se následující doporučení týká manželské krize a jejího řešení.

Výzkum vykazuje překvapivě velmi malé využívání odborné pomoci při řešení manželské krize. Tento výsledek by mohl sloužit, jako vhodný podnět pro jiné rozsáhlejší bádání.

Dle výzkumu si manželskou krizí prošla více než polovina respondentů (105) a více než polovina z nich (65) již vícekrát, a přesto upřednostňují řešení manželské krize sami mezi sebou (68) či prostřednictvím přátel a rodiny. Odbornou pomoc využilo pouhých 11 respondentů. Z četnosti manželské krize lze vidět, že to není ojedinělá situace. Je možné říci, že je to skoro běžná situace, která nastane dříve či později v každém manželství. Lidský postoj a možná obava ze změn, či strach z odhalení chyb, nebo pro manžele nepřijatelné hodnocení vztahu, může být jako příčina nevyžití odborné pomoci, ale také i mnoho dalších důvodů. Výzkum se těmito příčinami nezabýval, jsou to pouze odhady, a proto je doporučeno více prozkoumat důvody, proč manželé odbornou pomoc (manželskou poradnu) tolik nevyužívají. Toto úzce zaměřené téma je shledáno jako další zajímavá možná oblast výzkumu, která by jistě stálo za to se jí hlouběji zabývat

Druhé doporučení se týká možné obrany před ekonomickými důsledky rozvodu.

Mezi obecné ekonomické důsledky problematiky manželství lze zařadit důsledky finančních problémů, jako jsou např. dluhy, exekuce, konkurs na majetek atd. Ale největší ekonomický důsledek problematiky manželství je důsledek, který způsobí rozvod. Protože přece jen, je na tyto důsledky rozvedený člověk už většinou sám bez pomoci druhého manžela. Pokud rozvedená žena navíc pečuje o dítě, bude pro ni mít rozvod nejspíše větší ekonomické dopady, než pro muže, protože jednak má častěji menší příjem a více svého času mohla věnovat péči o rodinný život než profesní.

Jako jeden z reálných způsobů řešení a možnost předejít vzniku závažným ekonomickým důsledkům rozvodu se jeví druh smluvní modifikace – předmanželská

smlouva (teoretické vymezení viz podkapitola 3.3.2.2 předmanželská smlouva). Prostřednictvím této smlouvy lze upravit majetkové poměry mezi manžely po zániku manželství.

Tato možnost, stejně tak jako i jiné možnosti modifikace SJM, mají svůj nezbytný význam pro manžele, v případě zániku manželství, jelikož si tak dopředu mohou upravit majetkové poměry, a tím se vyhnout negativním ekonomickým důsledkům rozvodu. Tuto těžkou a nepříjemnou situaci, kterou rozvod představuje, může správně sepsaná předmanželská smlouva usnadnit, protože rozvodový soudce se musí řídit smluvním ujednáním. Sice pro snoubence představa plánovat rozvod není úplně vhodná, ale určitě je praktická a později může být velmi přínosná.

Předmanželská smlouva je výhodná jako pojistka pro případný rozvod, nejen v případě, kdy je jeden z nich majetnější, ale také pokud snoubenci plánují rodinu, je možné právě situaci, která je popsána výše upravit tak, aby např. žena, která se bude starat o děti a nebude mít delší dobu odpovídající příjmy, v případě rozvodu nebyla znevýhodněna a zkrácena při vypořádání majetku.

Z těchto faktů vyplývá doporučení, aby si snoubenci, pokud chtějí předejít možným ekonomickým důsledkům rozvodu, své majetkové poměry dopředu prostřednictvím předmanželské smlouvy upravili.

Mediací v rámci rozvodového řízení se zabývá třetí návrh, který by umožnil ušetřit finance manželům a také by pomohl v řešení problematiky rozvodu.

Pokud se již manželé rozhodnou manželství ukončit a jeden z manželů podá návrh na rozvod, měla by být přímo ze zákona možnost využít bezplatné mediace (alespoň první konzultace či první mediačního jednání, které je účtováno kolem 1.000 Kč /1 hodinu). Zároveň by mediace měla být manželům navrhována ihned po doručení návrhu na rozvod soudu, nikoliv až před začátkem soudním řízením. Mediace představuje způsob alternativního řešení sporů. Je zřejmé, že pokud manželé podají návrh na rozvod, chtějí se rozvést a možnost mediace, která je poměrně finančně nákladná, se jim může zdát, už jako nadbytečný finanční náklad vedle celého soudního řízení.

Mediační řízení by bylo výhodné pro samotné účastníky řízení, protože mediace v období rozvodu je příležitostí ke zklidnění situace a vzájemnému porozumění. Což vede k nekonfliktnímu řešení této velmi náročné životní situace a hlavně je to důstojnější

a rychlejší řešení oproti dlouhým soudním sporům. Samozřejmě, že mediace bude reálnější u nesporného rozvodu, který díky ní bude probíhat na základě dohody. Rozvod dohodou, je pak logicky kratší a méně nákladnější, což je přínosné i pro soudy.

Proto je navrženo, aby se konzultace zavedla zdarma, nebo alespoň zpoplatnila nižší přijatelnou sazbou (např. v rozsahu 100-200 Kč/1 hodinu), aby o ní manželé uvažovali a využili ji.

7.3 Shrnutí výzkumu

Účelem výzkumu bylo zmapovat manželství a jeho problematiku v praxi, včetně problematiky rozvodu. Hlavním cílem bylo statisticky ověřit stanovenou teoretickou hypotézu. Specifické cíle spočívaly v zjištění nejčastějších druhů problémů, zmapování četnosti problémů mezi manžely, existenci a důvody manželských krizí, důležité dále bylo prozkoumat sociální charakteristiky respondentů a jejich vzájemné vztahy a zaměřit se také na problematiku rozvodu a jeho důvody, zjistit nejčastěji uváděné nejsilnější a nejslabší stránky manželství, navrhnout možné řešení, či pomoc v rámci problematiky rozvodu v souvislosti s legislativou a doporučit řešení nejčastější problematiky manželství.

Výzkum proběhl na základě kvantitativní metody uskutečněné prostřednictvím dotazníkového šetření, zaměřené na manželství, jeho problematiku a rozvod. Respondenti byli, jak osoby žijící v manželském svazku, tak i ovdovělé a rozvedené osoby. Dotazník v elektronické podobě byl vyplněn 156 respondenty, v tištěné podobě bylo možné vyhodnotit 25 dotazníků, jelikož 10 dotazníků nebylo získáno zpět. Celkem dotazník vyplnilo 181 respondentů (více informací o respondentech jsou v charakteristice výzkumného vzorku podkapitole 6.4).

Popis postupu a průběhu celého výzkumu je podle Dismanova členění empirického modelu kvantitativního výzkumu. Výsledky výzkumu byly vyjádřeny pomocí asociačních a kontingenčních tabulek, obsahující získané a očekávané četnosti a vytvořeny byly též grafy. Pro naplnění cílů praktické části byla učiněna analýza výsledků, byly zodpovězeny výzkumné otázky a statisticky ověřeny hypotézy za použití testu dobré shody chí-kvadrátu. Na základě výpočtů byly stanovené hypotézy potvrzeny, či vyvráceny. Tento krok je obsažen v podkapitole 6.10.2.

Hlavní cíl spočívající v ověření teoretické hypotézy, jenž zní: **manželská krize mezi manžely je ovlivněna délkou manželství a druhem problémů**, byl naplněn na základně dvou ověřených alternativních hypotéz, které potvrzují teoretickou hypotézu.

H15: H_A : Mezi druhem problémů a existencí manželské krize existuje závislost.

H21: H_A : Mezi délkou manželství a existencí manželské krize existuje závislost.

Podle výpočtů chí-kvadrátu došlo k potvrzení statisticky významných vlivů. Proto lze potvrdit stanovené hypotézy H15 a H21 a přijmout jejich alternativní hypotézy. Na základě znění potvrzených alternativních hypotéz (H15, H21) lze teoretickou hypotézu v rámci výzkumného vzorku přijmout jako pravdivou a potvrzenou.

Hypotéza H14, která se vztahuje k závislosti dvou proměnných obsažených v teoretické hypotéze, byla na základě výpočtu vyvrácena a přijata byla její H_0 , která vykazuje, že délka trvání manželství neovlivňuje existenci konkrétního druhu problému.

Vedle ověřené teoretické hypotézy jsou v kapitole č. 7 v rámci specifických cílů popsány další zjištěné skutečnosti, uvedené potvrzené hypotézy, a jsou navržena doporučení.

8 Závěr

Diplomová práce je zaměřena na manželství, jeho problematiku, ale také na případný rozpad manželství. Již v úvodu je zmíněna důležitost manželského svazku, v přínosu nejen pro manžele a jejich ekonomickou situaci, ale pro celou společnost, jelikož základním účelem manželství je založení rodiny. V dnešní době se na manželství nahlíží dost rozdílně, než jak tomu bylo dříve a snižující se tendence k uzavření manželství je zřejmá i z údajů ČSÚ. Pokles je z určité části ovlivněn přeměnou tradiční společnosti, která byla více vázána společenskými normami a náboženstvím, ty se ale v dnešní moderní době pomíjí a hodnota manželství má pro každého subjektivní význam.

Jedním z hlavních cílů teoretické části bylo vyložení právní úpravy institutu manželství, dle aktuálního občanského zákoníku a v rámci komplexního vymezení učinit komparaci s předchozí zákonnou úpravou. Tento cíl spočívající ve zdůraznění změn a nových úprav je naplněn v celé teoretické části, někde se jedná pouze o formulační úpravu, jinde zase o zcela nové znění, jenž nemá ekvivalent v předchozím znění. Po rozboru všech podstatných aspektů manželství a důsledků, které zákon s těmito právními skutečnostmi spojuje, bylo zjištěno, že OZ nezavádí mnoho změn, spíše se jedná o specifičtější vyjádření a doplnění ustanovení, které byly nedostatečné. Po úvaze de lege lata, což je posouzení tématu dle současné právní normy, je zřejmé, že zákonná úprava institutu manželství je dostačující. Proto nepřichází v úvahu de lege ferenda, jelikož OZ jako současná úprava zaručuje vhodný právní stav a nedostatky, které mohou vyjít v průběhu let navenek, bude jistě možné upravit případnou novelizací.

OZ je z hlediska úpravy vztahů mezi manžely kogentní, poněvadž je striktně stanoveno, jakým způsobem lze manželství uzavřít a jak naopak rozvést, stejně tak jsou určeny důležité povinnosti mezi manžely a vůči potomkům. Ohledně SJM je úprava již benevolentnější a umožňuje manželům své vztahy během manželství i po zániku upravit dle své vůle. Zachovává tak manželům určitou autonomii vůle, ale zároveň svými ustanoveními stanoví postup v případě neshody manželů. Proto právní institut manželství poskytuje jistotu a práva manželům, ale taktéž povinnosti, kterých se lze právoplatně dovolat.

Hlavním cílem praktické části bylo statistické ověření teoretické hypotézy, tohoto cíle bylo dosaženo na základě kvantitativního výzkumu. Teoretická hypotéza „Manželská

krize mezi manžely je ovlivněna délkou manželství a druhem problémů“, byla v rámci výzkumného vzorku potvrzena a přijata jako pravdivá.

Specifické cíle byly také naplněny, především na základě ověření dílčích hypotéz a zodpovězení výzkumných otázek. Výstupem práce je i odhalení zajímavých skutečností a výsledky výzkumu mohou sloužit jako doplňující fakta současné teorie zabývající se manželstvím.

Na základě výsledků je doporučena jednak inspirace k dalším výzkumům, jelikož se objevilo překvapivé zjištění, jak málo respondenti využívali odbornou pomoc v rámci manželské krize. Navržena jsou i dvě řešení v rámci problematiky rozvodu, za prvé je to doporučení týkající se možné obrany před ekonomickými důsledky rozvodu (uzavřít předmanželskou smlouvu) a za druhé návrh zabývající se mediací v rámci rozvodového řízení, který by umožnil ušetřit finance manželům.

Přínos diplomové práce by mohl být zejména v komplexním zdokumentování právní legislativy spojené s problematikou manželství. K zlepšení problematiky rozvodu by mohly přispět již zmiňované návrhy, které by průběh rozvodu usnadnily. Práce může pomoci ve zvýšení právního vědomí problematiky manželství.

9 Seznam použitých zdrojů

Tištěné dokumenty

1. BĚLOHLÁVEK, Alexander J, ČERNÝ, Filip, JUNGWIRTOVÁ, Marianna, KLÍMA, Pavel, PROFELDOVÁ, Tereza, ŠROTOVÁ, Eliška. *Nový občanský zákoník: srovnání dosavadní a nové občanskoprávní úpravy včetně předpisů souvisejících*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 830 s. ISBN 978-80-7380-413-8.
2. BEZOUŠKA, Petr, PIECHOWICZOVÁ, Lucie. *Nový občanský zákoník: nejdůležitější změny*. 1. vyd., Olomouc: ANAG, 2013. 376 s. ISBN 978-80-7263-819-2.
3. Česká republika. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
4. Česká republika. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
5. Česká republika. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.
6. Česká republika. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.
7. Česká republika. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
8. Česká republika. Zákon č. 94/1963 Sb., zákon o rodině, ve znění pozdějších předpisů
9. DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 4.vyd. Praha: Karolinum, 2011, 372 s. ISBN 978-80-246-1966-8.

10. DVOŘÁK, Jan, SPÁČIL, Jiří. *Společné jmění manželů v teorii a judikatuře*. 3. vyd., Praha: Wolters Kluwer, a.s., ČR, 2011. 296 s. ISBN 978-80-7357-597-7.
11. DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana. *Manželství a rozvody: praktický návod jak problémy řešit a jak jim předcházet*. Praha: Linde, 2002. 104 s. ISBN 80-86131-34-3.
12. ELIÁŠ, Karel, HAVEL, Bohumil, BEZOUŠKA, Petr, ŠUSTROVÁ, Daniela, NĚMEČEK, Tomáš, LIŠKA, Petr, ŠIMKA, Karel. *Občanské právo pro každého. Pohledem (nejen) tvůrců nového občanského zákoníku*. 2. vyd., Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. 360 s. ISBN 978-80-7478-493-4.
13. FRANCOVÁ, Marie, DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ, Jana. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 3.vyd., Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2014. 260 s. ISBN 978-80-7478-500-9.
14. HINDLS, Richard, HRONOVÁ, Stanislava, SEGER, Jan, FISCHER, Jakub. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007, 415 s. ISBN 978-80-86946-43-6.
15. HOLUB, Milan, BIČOVSKÝ, Jaroslav, POKORNÝ, Milan. *Společné jmění manželů*. 2. vyd., Praha: Linde, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7201-747-8.
16. HOLUB, Milan, BIČOVSKÝ, Jaroslav, POKORNÝ, Milan. *Společné jmění manželů*. Praha: Linde, 2000. 229 s. ISBN 80-7201-226-6.
17. HRUŠÁKOVÁ, Milana. *Manželství a paragrafy*. 1.vyd. Praha: Computer Press, 2000. 84 s. ISBN 80-7226-409-5.
18. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

19. NEUBAUER, Jiří, SEDLAČÍK, Marek, KRÍŽ, Oldřich. *Základy statistiky: aplikace v technických a ekonomických oborech*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 236 s. ISBN 978-80-247-4273-1.
20. NOVÁK, Tomáš. *Pozitivně na manželství*. Praha: Grada Publishing. 2013. 144 s. ISBN 978-80-247-4645-6.
21. NOVÁK, Tomáš. *Manželství jako trvalý stres*. Praha: Grada Publishing. 2010. 168 s. ISBN 978-80-247-2799-8.
22. NOVÁK, Tomáš. *Hádky v manželství*. Praha: Grada Publishing. 2007. 148 s. ISBN 978-80-247-2037-1.
23. NOVÁK, Tomáš. *Jak předejít krizi v manželství*. Praha: Grada Publishing. 2004. 120 s. ISBN 80-247-0935-X.
24. NOVÁK, Tomáš, POKORNÁ, Alžběta. *Peníze a manželství*. Praha: Grada Publishing. 2007. 128 s. ISBN 978-80-247-1618-3
25. NOVOTNÝ, Petr, IVIČIČOVÁ, Jitka, SYRŮČKOVÁ, Ivana, VONDRÁČKOVÁ, Pavlína. *Nový občanský zákoník. Rodinné právo*. Praha: Grada, 2014. 200 s. ISBN 978-80-247-5167-2.
26. PLAMÍNEK, Jiří. *Konflikty a vyjednávání. Umění vyhrávat, aniž by někdo prohrál*. 3 vyd., Praha: Grada Publishing. 2012. 136 s. ISBN 978-80-247-4485-8.
27. PLAŇAVA, Ivo. *Manželství a rodiny: struktura, dynamika, komunikace*. Brno: Doplněk, 2000. 294 s. ISBN 80-7239-039-2.
28. PSUTKA, Jindřich, ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Spoluvlastnictví a společné jmění manželů § 136 - § 151 občanského zákoníku. Podrobný komentář k jednotlivým*

ustanovením včetně vybrané judikatury a komentáře k právní úpravě této problematiky v novém občanském zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.). Praha: Linde, 2012, 161 s. ISBN 978-80-86131-58-0.

29. PUNCH, Keith F. *Základy kvantitativního šetření.* 1.vyd. Praha: Portál, s.r.o., 2008, 152 s. ISBN 978-80-7367-381-9.
30. SCHENKOVÁ, Tereza. *Manželské majetkové právo.* Karlovy Vary, 2014. Bakalářská práce. Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s., Právní specializace, 81 s. Vedoucí bakalářské práce JUDr. Václav Bednář, Ph.D.
31. SOUDKOVÁ, Miluše. *O zdravých vztazích mezi lidmi. Přátelství a manželství.* Brno: Doplněk, 2006. 146 s. ISBN 80-7239-196-8.
32. SVATOŠOVÁ, Libuše, KÁBA, Bohumil. *Statistické metody.* 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2014. 107 s. ISBN 978-80-213-1736-9.
33. ŠÍNOVÁ, Renáta, ŠMÍD, Ondřej. *Manželství.* Praha: Leges, 2014. 336 s. ISBN 978-80-7502-046-8.
34. ŠMOLKA, Petr, MACH, Jan. *Manželská a rodinná trápení z pohledu právníka a psychologa.* Praha: Portál. 2008. 192 s. 978-80-7367-448-9.
35. ŠMOLKA, Petr. *Nevěra pro podváděné i podvádějící.* Praha: Grada Publishing. 2003. 112 s. ISBN 80-247-0397-1.

Elektronické dokumenty

1. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Rozvodovost* [online]. 2015a [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/rozvodovost>>.
2. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sňatečnost* [online]. 2015b [cit. 2016-02-15]. Dostupné z: <<https://www.czso.cz/csu/czso/snatecnost>>.

3. GASPAD, Terry. *Timing Is Everything When It Comes To Marriage Counseling*. THE GOTTMAN RELATIONSHIP BLOG[online]. 2015 [cit. 2015-09-17]. Dostupný z: <<http://www.gottmanblog.com/archives/2015/7/23/timing-is-everything-when-it-comes-to-marriage-counseling>>.
4. NOVÁK, Ondřej. *Workoholismus - když s prací nejde přestat*. O psychologii.cz [online]. 2015 [cit. 2015-09-17]. Dostupný z: <<http://www.opsychologii.cz/clanek/207-workoholismus-kdyz-s-praci-nejde-prestat/>>.
5. MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI. *NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK: Rodinné právo, bydlení manželů* [online]. Praha. 2015[cit. 2015-10-01]. Dostupný z: <<http://www.obcanskyzakonik.justice.cz/rodinne-pravo/konkretni-zmeny/bydleni-manzelu>>.
6. SOKOLOVÁ, Dana. *Krize v manželství potká každého*. Novinky.cz [online]. 2013 [cit. 2015-09-17]. Dostupný z: <<http://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/319545-krize-v-manzelstvi-potka-kazdeho.html>>.

10 Přílohy

Příloha A	Statistický přehled sňatků a rozvodů v České republice
Příloha B	Definice proměnných
Příloha C	Dotazník
Příloha D	Výsledky dotazníku

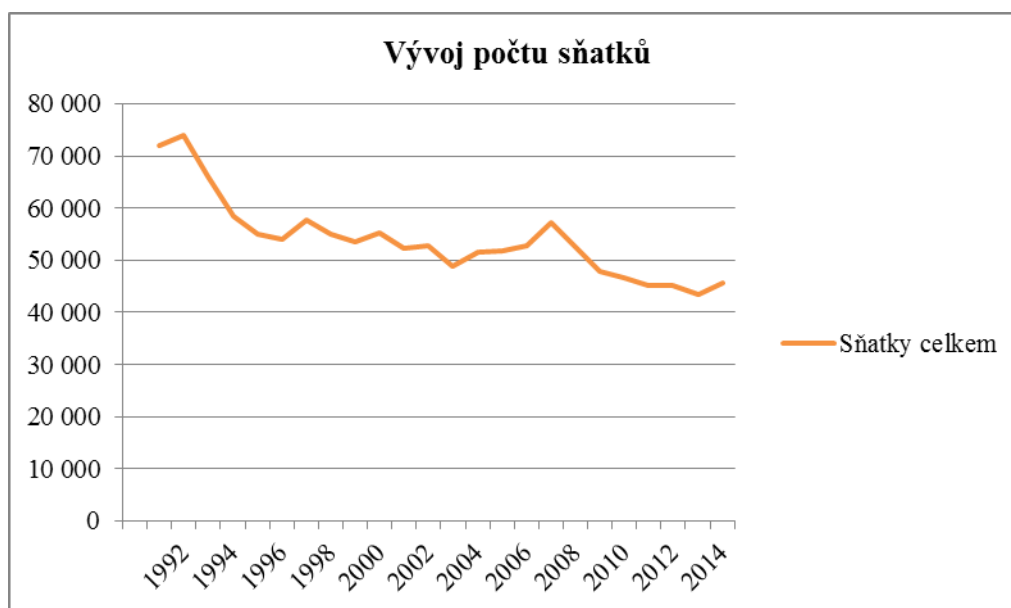
10.1 Příloha A Statistický přehled sňatků a rozvodů v České republice

1. Počty sňatků dle údajů ČSÚ

Ukazatel počtu sňatků je sledován podle místa bydliště ženicha. „Ukazatel udává počet zákonně uzavřených manželství, za něž obdržel Český statistický úřad od zpravodajské jednotky (matriky) statistické hlášení o uzavření manželství“ (ČSÚ, 2015b). „Počty sňatků, které uzavřeli obyvatelé České republiky, se výrazně snížily v 90. letech 20. století. Zatímco v 80. letech v průměru ročně vstupovalo do manželství 80,4 tisíce párů snoubenců, v 90. letech to bylo 63,7 tisíce“ (ČSÚ, 2015b).

Na následujícím grafu lze vidět vývoj počtu sňatků od roku 1991 do roku 2014.

Graf 31: Vývoj počtu sňatků od roku 1991 do roku 2014

Zdroj: Český statistický úřad, 2015b

Zpracování: vlastní

Interpretace dat:

Roční počet sňatků se v rozmezí let 1995 až 2008 pohyboval mezi 50 až 55 tisíc, výjimku ovšem představuje roky 1997 a 2007, v nichž počet sňatků byl mírně vyšší (57 tisíc) a roku 2003, kdy byl zase naopak nižší (49 tisíc). Od roku 2009 bývá uzavřeno méně než 50 tisíc manželství za rok a následující vývoj počtu má dlouhodobě mírně klesající tendenci. Rok 2013 zaznamenal nejméně svateb od roku 1918, konkrétně bylo učiněno 43 499 svateb (ČSÚ,

2015b). Celkový rozdíl mezi rokem 1991 a rokem 2014 je pokles o 26 398 počtu sňatků. V roce 2014 bylo uskutečněno 45 575 svateb.

2. Počty rozvodů dle údajů ČSÚ

Ukazatel počtu rozvodů „ udává počet zániků manželství, o kterých zaslala zpravodajská jednotka (soud) Českému statistickému úřadu statistické hlášení o rozvodu prostřednictvím příslušného krajského soudu, a o kterých je ve statistickém hlášení konstatováno, že manželství bylo rozvedeno“ (ČSÚ, 2015a).

Na následujícím grafu lze vidět vývoj počtu rozvodů od roku 1991 do roku 2014.

Graf 32: Vývoj počtu rozvodů od roku 1991 do roku 2014

Zdroj: Český statistický úřad, 2015a

Zpracování: vlastní

Interpretace dat:

Od roku 1991, kdy bylo rozvedeno 29 366 manželství, až do roku 2014, v němž bylo rozvedeno 26 764 manželství, má vývoj rozvodovosti klesající charakter. Absolutní počet rozvodů ovlivňuje zejména dlouhodobý vývoj snižujícího se počtu sňatků, ale intenzita rozvodovosti se příliš nemění, zůstává vysoká. Od roku 2001 se drží na úrovni 45-50 % manželství končících rozvodem. V roce 2013 bylo soudy rozvedeno 27 895 manželství, o 1,5 tisíce více oproti roku 2012, ve srovnání s lety 2001-2008 avšak o 3-5 tisíc méně. Výrazný pokles rozvodů lze z grafu vidět v roce 1999, což je kvůli legislativní změně, protože v zákoně č. 91/1998 Sb. byly upraveny podmínky rozvodu, zejména v manželství s nezletilými dětmi (ČSÚ, 2015a).

10.2 Příloha B Definice proměnných

OP1 – sociální charakteristiky respondenta

OP11 – pohlaví

OP12 – věk

OP13 – rodinný stav

OP14 – druh sňatku

OP15 – délka manželství

OP16 – počet nezletilých dětí

OP17 – současný pracovní poměr

OP18 – čistý měsíční příjem

OP19 – místo bydliště (kraj)

OP2 – řešení problematiky manželství v praxi

OP21 – zhodnocení vývojové etapy manželství

OP22 – hodnocení spokojenosti v manželství

OP23 – existence problémů v manželství vyžadující řešení

OP24 – zvolení druhu problémů v manželství

OP25 – výběr možností, jichž se nejčastěji týkají problémy v manželství

OP26 – hodnocení četnosti vzniku problémů v manželství

OP27 – hodnocení četnosti vzniku hádek

OP28 – existence manželské krize

OP29 – četnost manželské krize

OP210 – důvod manželské krize

OP211 – řešení manželské krize

OP212 – iniciativa k řešení problémů manželkou poradnou

OP213 – určení nejsilnější stránky manželství

OP214 – určení nejslabší stránky manželství

OP215 – určení druhu rozvodu

OP216 – zhodnocení délky rozvodu

OP217 – určení důvodu zdlouhavého rozvodu

Vnější proměnné

VnP1 – existence předmanželské smlouvy

VnP2 – hodnocení dopadu manželské krize na manželství

VnP3 – hodnocení příčin rozpadu manželství

VnP4 – vliv existence dětí na setrvání v manželství

VnP5 – hodnocení dopadu rozvodu na respondenta

10.3 Příloha C Dotazník

Vážená paní, vážený pane,

jsem studentkou České zemědělské univerzity v Praze, Provozně ekonomické fakulty, obor Hospodářská politika a správa. Dovoluji si Vás oslovit s prosbou o vyplnění dotazníku, který bude sloužit jako podklad pro moji diplomovou práci zaměřenou na téma „Manželství, jeho problematika a ekonomické důsledky v praxi, v návaznosti na rekonstrukci soukromého práva“.

Dotazník je anonymní a údaje nebudou jinak využity. Prosím Vás o pravdivé vyplnění **podle Vaší současné situace**, tzn., pokud jste již vícekrát vdaná/ženatý či rozvedená/ý, hodnotěte v každé otázce vámi zvolené jedno manželství, je to pro mě velmi důležité, abych mohla problematiku správně vyhodnotit. Vyplnění a odeslání dotazníku je velmi jednoduché. U každé otázky, není-li uvedeno jinak, označte pouze jednu odpověď. Otevřené otázky vyplňte vlastními slovy.

Děkuji za Vaši ochotu, čas a spolupráci.

S pozdravem

Bc. Tereza Schenková

1) Jste?

- a) muž (1)
- b) žena (2)

2) Kolik Vám je let?

- a) 16 – 30 let (1)
- b) 31 – 40 let (2)
- c) 41 – 50 let (3)
- d) 51 – 60 let (4)
- e) nad 60 let (5)

3) Jaký je Váš současný rodinný stav?

- a) vdaná/ženatý (1)
- b) rozvedená/ý (2)
- c) vdova/vdovec (3)
- d) svobodná/ ý (4)

4) Jaký druh sňatků jste uzavřel/a?

(Pokud jste již vícekrát vdaná/ženatý, vyberte druh sňatku u manželství, jenž hodnotíte)

- a) občanský (1)
- b) církevní (2)

5) Kolik let trvá Vaše manželství?

(V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, kolik let trvalo vaše manželství, jenž hodnotíte)

- a) 0 – 5 let (1)
- b) 6 – 10 let (2)
- c) 11 – 20 let (3)
- d) 21 a více let (4)

6) Počet nezletilých dětí ve Vaší domácnosti, které vychováváte?

- a) 0 (1)
- b) 1 (2)
- c) 2 (3)
- d) 3 a více (4)

7) Jaký je Váš současný pracovní poměr?

- a) nezaměstnaný (1)
- b) částečný pracovní úvazek (např. dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti, vedlejší pracovní poměr), (2)
- c) hlavní pracovní poměr (3)
- d) osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ), (4)
- e) důchodce (5)

f) v současné době jsem na mateřské / rodičovské dovolené (6)

h) jiný (uved'te):

8) Jaký je Váš průměrný čistý měsíční příjem?

- a) 0 – 10 000 Kč (1)
- b) 10 001 – 20 000 Kč (2)
- c) 20 001 – 30 000 Kč (3)
- d) 30 001 – 50 000 Kč (4)
- e) nad 50 000 Kč (5)

9) V jakém kraji žijete (bydlíte zde většinu týdne)?

- a) Hlavní město Praha (1)
- b) Středočeský kraj (2)
- c) Jihočeský kraj (3)
- d) Plzeňský kraj (4)
- e) Karlovarský kraj (5)
- f) Ústecký kraj (6)
- g) Liberecký kraj (7)
- h) Královehradecký kraj (8)
- i) Pardubický kraj (9)
- j) Vysočina (10)
- k) Jihomoravský kraj (11)
- l) Olomoucký kraj (12)
- m) Zlínský kraj (13)
- n) Moravskoslezský kraj (14)

10) Sjednali jste před uzavřením manželství předmanželskou smlouvu?

(V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, zda jste sjednali předmanželskou smlouvu před uzavřením manželství, jenž hodnotíte)

- a) ano (1)
- b) ne (2)

11) Co bylo hlavním důvodem sjednání předmanželské smlouvy?

a) vypište prosím:

12) Jakou vývojovou etapou byste označil/a Vaše současné manželství?

- a) otázka se mě netýká, jsem rozvedený/á, jsem vdova/vdovec (1)
- b) bezdětný pár (2)
- c) rodina s malým dítětem (batole, předškolní věk), (3)
- d) rodina s dítětem školního věku (4)
- e) rodina s dospívajícím dítětem (5)
- f) zralý pár (odchod dětí z rodinné domácnosti), (6)
- h) seniorský pár (odchod do důchodu), (7)

13) Označte Vaši spokojenost v manželství?

(V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, jaká byla spokojenost v manželství, jenž hodnotíte)

- a) Velmi spokojen/á (1)
- b) Spíše spokojen/á (2)
- c) Spíše nespokojen/á (3)
- d) Velmi nespokojen/á (4)

14) Řešíte někdy ve Vašem manželství problémy? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, zda jste řešil/a problémy v manželství, jenž hodnotíte)

- a) ano (1)
- c) ne (2), (pokračujte na otázku č. 19)

15) Jaké jsou Vaše nejčastější problémy? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, jaké byly nejčastější problémy v manželství, jenž hodnotíte)

- a) dočasné problémy (předpokládá se vyřešení), (1)
- b) déle trvající problémy (nedílná součást manželství), (2)

16) Čeho se Vaše problémy v manželství nejčastěji týkají? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, čeho se vaše problémy v manželství, jenž hodnotíte, nejčastěji týkaly)

- a) vzájemná komunikace (1)
- b) citové ochladnutí (2)

- c) sexuální nesoulad (3)
- d) nevěra (4)
- e) žárlivost (5)
- f) hospodaření s financemi (6)
- g) rozdílné očekávání od manželství (nenaplněná očekávání), (7)
- h) rozdílné názory (8)
- i) rozdílné zájmy (9)
- j) osobnost manžela/ manželky (10)
- k) pracovní kariéra (11)
- l) závislost (alkohol, drogy, hrací automaty), (12)
- m) jiné, uveďte:

17) Jak často ve Vašem manželství tyto problémy vznikají? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, jak často vaše problémy v manželství, jenž hodnotíte, vznikaly)

- a) denně (1)
- b) 4 – 5 krát do týdne (2)
- c) 2 – 3 krát do týdne (3)
- d) 1krát do týdne (4)
- e) 1 – 2 krát do měsíce (4)

18) Kolikrát z těchto problémů vzniká hádka? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, kolikrát z těchto problémů vznikla hádka v manželství, jenž hodnotíte)

- a) nikdy (1)
- b) z poloviny (2)
- c) vždy (3)

19) Prožil/a jste v manželství manželskou krizi? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, zda jste prožil/a manželskou krizi v manželství, jenž hodnotíte)

- a) ano (1)
- b) ne (Pokračujte na otázku č. 25), (2)

20) Kolikrát jste v manželství prožil/a manželskou krizi? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, kolikrát jste v manželství, jenž hodnotíte prožil/a manželskou krizi)

- a) pouze jednou (1)
- b) již vícekrát (2)

21) Co bylo důvodem manželské krize? Vyberte maximálně 3 možnosti: (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, co bylo důvodem manželské krize v manželství, jenž hodnotíte)

- a) nekompatibilní vztah (špatně zvolený partner) (1)
- b) rozdílná představa o manželství (nenaplněná očekávání) (2)
- c) komunikace (3)
- d) citové ochladnutí (4)
- e) sexuální nesoulad (5)
- f) nevěra (6)
- g) žárlivost (7)
- h) hospodaření s financemi (8)
- i) rozdílné zájmy (9)
- j) závislost (alkohol, drogy, hrací automaty) (10)
- k) pracovní kariéra (11)
- l) věkový rozdíl (12)
- m) narození dítěte (13)
- n) jiné, uveďte:

22) Jak jste manželskou krizi řešil/a? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, jak jste manželskou krizi řešil/a v manželství, jenž hodnotíte)

- a) sami mezi sebou (1)
- b) využili jsme odbornou pomoc (manželská poradna), (2)
- c) pomocí rodiny jednoho z partnerů (3)
- d) pomocí přátel (4)

23) Pokud jste k řešení Vašich manželských problému využil/a manželskou poradnu, kdo inicioval návštěvu manželské poradny? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, kdo inicioval návštěvu manželské poradny v manželství, jenž hodnotíte)

- a) nevyužil/a (1)
- b) žena (2)

- c) muž (3)
- d) oba společně (4)

24) Jaký dopad, dle Vašeho názoru měla vaše manželská krize na Váš vztah s manželem/manželkou? (V případě, že jste rozvedená/ý, vdova/vdovec, odpovězte, jaký dopad měla manželská krize na vztah s manželem/manželkou v manželství, jenž hodnotíte)

- a) zhoršení vztahu (1)
- b) zlepšení vztahu (2)
- c) bez dopadu (3)

25) V čem spatřujete nejsilnější stránky Vašeho manželství?

- a) netýká se mě, jsem rozvedený/á
- b) prosím vypište:

26) V čem spatřujete nejslabší stránky (ohrožení) Vašeho manželství?

- a) netýká se mě, jsem rozvedený/á
- b) prosím vypište:.....

Následující otázky jsou pouze pro rozvedené osoby.

27) Jaký rozvod jste měl/a?

- a) sporný (zjišťování konkrétních příčin rozvratu), (1)
- b) nesporný (bez zjišťování příčin rozvratu), (2)

28) Jak dlouho trvalo, než Vás soud rozvedl?

- a) do 3 měsíců (1), (pokračujte na otázku č. 30)
- b) 4 - 6 měsíců (2)
- c) 7 - 9 měsíců (3)
- d) 10 - 12 měsíců (4)
- e) 13 měsíců a déle (5)

29) Pokud Váš rozvod trval déle než 3 měsíce, uveďte, co bylo důvodem této délky rozvodu

- a) majetkové vypořádání (1)
- b) dohoda o poměru k nezletilým dětem (2)

- c) manžel/manželka s rozvodem nesouhlasil/a (3)
- d) dohoda o vyživovací povinnosti (4)
- e) jiný, uveďte:

30) Máte dítě?

- a) ano (1)
- b) ne (2), (pokračujte na otázku č. 32)

31) Pokud ano, pokoušel/a jste se v manželství kvůli dítěti, ještě nějakou dobu setrvat?

- a) určitě ano (1)
- b) spíše ano (2)
- c) spíše ne (3)
- d) určitě ne (4)

32) Rozhodněte u níže uvedených problémů, jak významnou příčinou byly pro rozpad Vašeho manželství?

Problémy v manželství	Určitě ano (1)	Spíše ano (2)	Spíše ne (3)	Určitě ne (4)
Komunikační problémy				
Citové ochladnutí				
Sexuální nesoulad				
Nevěra				
Nekompatibilní vztah (špatně zvolený partner)				
Dluhy				
Rozdílné očekávání od manželství				
Rozdílné názory				
Rozdílné zájmy				
Pracovní kariéra				
Fyzické násilí				
Žárlivost				
Závislost na alkoholu				
Závislost na drogách				

Závislost na hracích automatech				
Workoholismus				
Neuvážený sňatek				
Věkový rozdíl				
Zdravotní důvody				
Odsouzení pro trestný čin				

33) Jak jste rozvod snášel/a?

- a) velmi dobře (1)
- b) spíše dobře (2)
- c) spíše špatně (3)
- d) velmi špatně (4)

34) Chtěl/a byste ještě doplnit nějakou informaci, která nebyla v dotazníku zmíněna?

Závěrem bych Vám chtěla moc poděkovat za Váš čas strávený nad vyplněním tohoto dotazníku, který bude cenným přínosem ke zpracování mé diplomové práce.

10.4 Příloha D

Výsledky dotazníku

Otázka č. 1 Jste?

Kategorie	Četnost
Muž	116
Žena	65
Celkem	181

Otázka č. 2 Kolik Vám je let?

Kategorie	Četnost
16 – 30 let	37
31 – 40 let	37
41 – 50 let	49
51 – 60 let	38
Nad 60 let	20
Celkem	181

Otázka č. 3 Jaký je Váš současný rodinný stav?

Kategorie	Četnost
Vdaná/ženatý	119
Rozvedená/rozvedený	59
Vdova/vdovec	3
Celkem	181

Otázka č. 4 Jaký druh sňatku jste uzavřel/a?

Kategorie	Četnost
Občanský	156
Církevní	25
Celkem	181

Otázka č. 5 Kolik let trvá Vaše manželství?

Kategorie	Četnost
0 – 5 let	56
6 – 10 let	27
11 – 20 let	54
21 let a více	44
Celkem	181

Otázka č. 6 Počet nezletilých dětí ve Vaší domácnosti, které vychováváte?

Kategorie	Četnost
0	100
1	35
2	38
3 a více	8
Celkem	181

Otázka č. 7 Jaký je Váš současný pracovní poměr?

Kategorie	Četnost
Nezaměstnaný	4
Hlavní pracovní poměr	111
Částečný pracovní poměr	9
Osoba samostatně výdělečně činná	28
Důchodce	17
Mateřská/rodičovská dovolená	12
Jiný:	0
Celkem	181

Otázka č. 8 Jaký je Váš průměrný čistý měsíční příjem?

Kategorie	Četnost
0 – 10 000 Kč	30
10 001 – 20 000 Kč	91
20 001 – 30 000 Kč	43

30 001 – 50 000 Kč	15
nad 50 000 Kč	2
Celkem	181

Otázka č. 9 V jakém kraji žijete (bydlíte zde většinu týdne)?

Kategorie	Četnost
Hlavní město Praha	7
Středočeský kraj	7
Jihočeský kraj	3
Plzeňský kraj	5
Karlovarský kraj	116
Ústecký kraj	11
Liberecký kraj	5
Královehradecký kraj	3
Pardubický kraj	2
Vysočina	2
Jihomoravský kraj	5
Olomoucký kraj	3
Zlínský kraj	4
Moravskoslezský kraj	8
Celkem	181

Otázka č. 10 Sjednali jste před uzavřením manželství předmanželskou smlouvu?

Kategorie	Četnost
Ano	4
Ne	177
Celkem	181

Otázka č. 11 Co bylo hlavním důvodem sjednání předmanželské smlouvy?

Kategorie	Četnost
Vlastnění movitosti a Vyřešení majetkových vztahů	2
Podnikání jednoho z manželů	2

Celkem	4
--------	---

Otázka č. 12 Jakou vývojovou etapou byste označil/a Vaše současné manželství?

Kategorie	Četnost
Otázka se mě netýká, jsem rozvedený/á, jsem vdova/vdovec	62
Bezdětný pár	22
Rodina s malým dítětem (batole, předškolní věk)	26
Rodina s dítětem školního věku	20
Rodina s dospívajícím dítětem	12
Zralý pár (odchod dětí z rodinné domácnosti)	30
Seniorský pár (odchod do důchodu)	9
Celkem	181

Otázka č. 13 Označte Vaši spokojenost v manželství?

Kategorie	Četnost
Velmi spokojen/á	84
Spíše spokojen/á	51
Spíše nespokojen/á	32
Velmi nespokojen/á	14
Celkem	181

Otázka č. 14 Řešíte někdy ve Vašem manželství problémy?

Kategorie	Četnost
Ano	137
Ne	44
Celkem	181

Otázka č. 15 Jaké jsou Vaše nejčastější problémy?

Kategorie	Četnost
Dočasné problémy	79
Déletrvající problémy	58
Celkem	137

Otázka č. 16 Čeho se Vaše problémy v manželství nejčastěji týkají?

Kategorie	Četnost
Vzájemná komunikace	37
Citové ochladnutí	7
Sexuální nesoulad	6
Nevěra	7
Žárlivost	3
Hospodaření s financemi	14
Rozdílné očekávání od manželství (nenaplněná očekávání)	7
Rozdílné názory	22
Rozdílné zájmy	5
Osobnost manžela/ manželky	12
Pracovní kariéra	4
Závislost (alkohol, drogy, hrací automaty)	6
Jiné, uveďte:	
Běžné neshody	2
Soužití s rodiči v domě	3
Ztráta dítěte	1
Všechny body	1
Celkem	137

Otázka č. 17 Jak často ve Vašem manželství tyto problémy vznikají ?

Kategorie	Četnost
Denně	18
4 – 5 krát do týdne	15
2 – 3 krát do týdne	17
1krát do týdne	23
1 – 2 krát do měsíce	64
Celkem	137

Otázka č. 18 Kolikrát z těchto problémů vzniká hádka?

Kategorie	Četnost
Nikdy	33
Z poloviny	70
Vždy	34
Celkem	137

Otázka č. 19 Prožil/a jste v manželství manželskou krizi?

Kategorie	Četnost
Ano	105
Ne	76
Celkem	181

Otázka č. 20 Kolikrát jste v manželství prožil/a manželskou krizi?

Kategorie	Četnost
Pouze jednou	41
Již vícekrát	64
Celkem	105

Otázka č. 21 Co bylo důvodem manželské krize? Možnost označení více odpovědí

Kategorie	Četnost
Nekompatibilní vztah	15
Rozdílná představa o manželství	17
Komunikace	33
Citové ochladnutí	17
Sexuální nesoulad	7
Nevěra	24
Žárlivost	11
Hospodaření s financemi	23
Rozdílné zájmy	9
Závislost (alkohol, drogy, hrací automaty)	9
Pracovní kariéra	3
Věkový rozdíl	2

Narození dítěte	2
Jiné, uveďte:	
Ztráta zaměstnání	1
Puberta dětí	1
Zásah rodiny do manželství	1
Problém s otěhotněním	1
Práce v jiném regionu	1
Celkem	177

Otázka č. 22 Jak jste manželskou krizi řešil/a?

Kategorie	Četnost
Sami mezi sebou	68
Využili jsme odbornou pomoc (manželská poradna)	11
Pomocí rodiny jednoho z partnerů	13
Pomocí přátel	13
Celkem	105

Otázka č. 23 Pokud jste k řešení Vašich manželských problému využil/a manželskou poradnu, kdo inicioval návštěvu manželské poradny?

Kategorie	Četnost
Žena	5
Muž	1
Oba společně	5
Celkem	11

Otázka č. 24 Jaký dopad, dle Vašeho názoru měla vaše manželská krize na Váš vztah s manželem/manželkou?

Kategorie	Četnost
Zhoršení vztahu	40
Zlepšení vztahu	37
Bez dopadu	28
Celkem	105

Otázka č. 25 V čem spatřujete nejsilnější stránky Vašeho manželství?

Kategorie	Četnost
Vzájemná tolerance	37
Podpora a důvěra	25
Péče o děti	18
Láska	15
Věrnost	10
Respekt	7
Pevný vztah	5
Naplněná očekávání	2
Celkem	119

Otázka č. 26 V čem spatřujete nejslabší stránky (ohrožení) Vašeho manželství?

Kategorie	Četnost
Vzájemná komunikace	40
Rozdílné názory	15
Žádné	12
Finance	10
Pracovní vytížení jednoho z manželů	9
Osobnost jednoho z manželů	9
Citové odcizení	7
Zásahy rodiny	5
Sexuální nesoulad	4
Odlíšné zájmy	3
Věkový rozdíl	3
Nežijeme spolu	3
Celkem	119

Otázka č. 27 Jaký rozvod jste měl/a?

Kategorie	Četnost
Sporný	21
Nesporný	38
Celkem	59

Otázka č. 28 Jak dlouho trvalo, než Vás soud rozvedl?

Kategorie	Četnost
Do 3 měsíců	32
4 - 6 měsíců	13
7 - 9 měsíců	5
10 - 12 měsíců	6
13 měsíců a déle	3
Celkem	59

Otázka č. 29 Pokud Váš rozvod trval déle než 3 měsíce, uveďte, co bylo důvodem této délky rozvodu

Kategorie	Četnost
Majetkové vypořádání	8
Dohoda o poměru k nezletilým dětem	6
Manžel/manželka s rozvodem nesouhlasil/a	11
Dohoda o vyživovací povinnosti	2
Celkem	27

Otázka č. 30 Máte dítě?

Kategorie	Četnost
Ano	42
Ne	17
Celkem	59

Otázka č. 31 Pokud ano, pokoušel/a jste se v manželství kvůli dítěti, ještě nějakou dobu setrvat?

Kategorie	Četnost
Určitě ano	13
Spíše ano	12
Spíše ne	9
Určitě ne	8
Celkem	42

Otázka č. 32 Rozhodněte u níže uvedených problémů, jak významnou příčinou byly pro rozpad Vašeho manželství?

Problémy v manželství	Určitě ano (1)	Spíše ano (2)	Spíše ne (3)	Určitě ne (4)
Komunikační problémy	31 (53 %)	20 (34 %)	6 (10 %)	2 (3 %)
Citové ochladnutí	28 (47 %)	18 (31 %)	10 (17 %)	3 (5 %)
Sexuální nesoulad	18 (30 %)	17 (29 %)	13 (22 %)	11 (19 %)
Nevěra	20 (34 %)	10 (17 %)	10 (17 %)	19 (32%)
Nekompatibilní vztah (špatně zvolený partner)	21 (36 %)	16 (27 %)	13 (22 %)	9 (15 %)
Dluhy	9 (15 %)	5 (9 %)	9 (15 %)	36 (61 %)
Rozdílné očekávání od manželství	16 (28 %)	20 (34 %)	14 (24 %)	9 (14 %)
Rozdílné názory	21 (36 %)	29 (49 %)	6 (10 %)	3 (5 %)
Rozdílné zájmy	21 (36 %)	23 (39 %)	9 (15 %)	6 (10 %)
Pracovní kariéra	21 (36 %)	29 (49 %)	6 (10 %)	3 (5 %)
Fyzické násilí	6 (11 %)	2 (3 %)	10 (18 %)	41 (68 %)
Žárlivost	10 (17%)	12 (20 %)	15 (26%)	22 (37 %)
Závislost na alkoholu	12 (20 %)	5 (9 %)	7 (12 %)	35 (59 %)
Závislost na drogách	5 (8 %)	-	-	54 (92 %)
Závislost na hracích automatech	3 (5 %)	-	-	56 (95 %)
Pracovní kariéra	14 (24 %)	8 (13 %)	11 (19 %)	26 (44 %)
Neuvážený sňatek	7 (12 %)	14 (25 %)	12 (17 %)	26 (46 %)
Věkový rozdíl	1 (2 %)	5 (8 %)	12 (20 %)	41 (70 %)
Zdravotní důvody	-	2 (3 %)	4 (7 %)	53 (90 %)
Odsouzení pro trestný čin	-	1 (2 %)	1 (2 %)	57 (96 %)

Otázka č. 33 Jak jste rozvod snášel/a?

Kategorie	Četnost
Velmi dobře	9
Spíše dobře	15
Spíše špatně	20
Velmi špatně	15
Celkem	59

Otázka č. 34 Chtěl/a byste ještě doplnit nějakou informaci, která nebyla v dotazníku zmíněna?

Zajímavá odpověď je zmíněna v praktické části DP, jinak respondenti nejčastěji uváděli, že nic doplnit nechtějí, nebo sdělili případnou chybu ve vyplňování, kterou učinili a která tak mohla být opravena, aby údaje byly správné.